

תוכן העניינים

	7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי
	7.11 קייטנות ומחנות קיץ
	7.11–25 מחנות קיץ – כללי
3	1. מבוא
5	2. רקע
6	3. הגדרות
8	4. בעלי התפקידים במחנה
	5. נספחים
17	נספח א: טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום מחנה
26	נספח ב: דוח ביקור מפקח במחנה
28	נספח ג: הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם
	7.11–26 מחנות קיץ – בטיחות
30	1. מבוא
32	2. ניהול הבטיחות במחנה
40	3. בטיחות באש
45	4. התקנת גנרטור ותשתיות חשמל במחנה
45	5. שימוש במערכות גז
47	6. דיווח על תאונה, תחקיר והפקת לקחים
	7. נספחים
49	נספח א: טופס רשימת בדיקה של הבטיחות במחנות נוער
56	נספח ב: טופס הנחיית שיפור
57	נספח ג: טופס הנחיית בטיחות
	7.11–27 מחנות קיץ – בריאות, תברואה ורפואה
59	1. מבוא
60	2. מזון, בריאות והיגיינה
67	3. ניהול הרפואה במחנה
	7.11–28 מחנות קיץ – ביטחון
87	1. מבוא
88	2. כללי
89	3. מטרת האבטחה במחנות
89	4. המודעות לנושאי הביטחון במחנה
90	5. כרזות (פלקטים)
90	6. תרגול נושאי הביטחון
90	7. סריקות
91	8. אמצעים פיזיים

93	9. אבטחת המחנה
94	10. חלוץ/מאסף
96	11. נשק מסוג אקדח – הוראות מחייבות לגבי בדיקה ופריקה
96	12. הוראת פתיחה באש
98	13. הטיפול בחפץ חשוד – עקרונות
99	14. אמצעים לשליטה, לאזעקה ולמילוט במצבי חירום
100	15. האחראי לביטחון במחנה – קב"ט המחנה
100	16. יציאה מהמחנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה
100	17. סוגי המחנות ונוהלי אבטחתם
102	18. דגשים מיוחדים למחנות
103	19. תכנית אבטחת המחנה
106	20. פיקוח ובקרה במחנה
	21. נספחים
	נספח א: תקן כוח אדם לחובשים, לרופאים ולשומרים
108	במחנה קיץ מחוץ ליישוב שאינו מגודר
110	נספח ב: תקן כוח אדם למאבטחים במחנה קיץ מגודר
111	נספח ג: דוגמה לתיק אבטחת מחנה קיץ (מחנה כפר החורש)
120	נספח ד: הוראות בטיחות לנשיאת רובה מסוג קרבין

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11–25 מחנות קיץ – כללי

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה עוסק בהנחיות כלליות לניהול מחנה. הוא מגדיר את המושגים הקשורים לנושא ומסביר במפורט את חובותיו של מנהל המחנה ואת תהליך הכשרתו טרם כניסתו לתהליך ההכנות לפעילות. בסעיף הסבר מפורט של תהליכי הרישוי של המחנה והגדרת תפקידים. מטרתו של סעיף זה היא לסייע למנהל המחנה לבנות את סגל ההדרכה ולהכשיר אותו וללמוד את תהליכי הרישוי של המחנה והפיקוח של המשרד ורשויות החוק עליו.

1.2 מטרת הפרסום

א. התוקף: החל מ-1 באפריל 2011

ב. התחולה: ילדים מכיתות ג'–י"ב

ג. הסטטוס: החלפה

ד. חוזרים קודמים באותו נושא

סעיף 7.11–18, "קייטנות ומחנות קיץ – כללי", בחוזר הוראות הקבע סט/8(ג) – **מבוטל**; וכן כל ההוראות הקודמות בנושא מחנות קיץ – **מבוטלות**.

ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים

• סעיפים 6.2–24 עד 6.2–27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ-בית-ספרית" – **בתוקף**

• סעיף 6.2.28 בחוזר סו/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2.24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – **בתוקף**.

1.3 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים במחנות: מנהלי המחנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי ומפקחי מינהל החברה והנוער במטה ובמחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא מחנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא המחנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי הכבאות וההצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.4 יישום ומעקב

- מינהל החברה והנוער באמצעות מפקחים יבצע פיקוח ובקרה מדגמית על המחנות.
- פקחי הטיולים במשרד, קציני הביטחון וממוני הבטיחות המחוזיים יערכו סיורים מדגמיים כדי לעקוב אחר מימוש ההנחיות וההוראות להפעלת מחנות.
- הוועדה הבין-משרדית הארצית וועדות בין-משרדיות מחוזיות תערוכנה דיונים ותקיימנה סיורים מקצועיים ללימוד ולעדכון.

1.5 הגורם האחראי

א. שם היחידה: מינהל החברה והנוער, תחום נוער וקהילה

ב. בעלי התפקידים

– המפקח הארצי למחנות

– מנהל המחלקה לתנועות נוער ולמתנדבי שנת שירות

ג. מספרי הטלפון

– 02-5603795

– 02-5603172 ו-02-5603172

ד. הדואר האלקטרוני

– iritbr@education.gov.il

– dayael@education.gov.il

1.6 נספחים

נספח א: טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום מחנה

נספח ב: דוח ביקור מפקח במחנה

נספח ג: הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם.

2. רקע

הפעילות במחנה מתאפיינת בדרך כלל בשהייה בחורשה או ביער מחוץ לתחום היישוב, במשך כמה ימים, ובמסגרתה החניכים חווים מגוון פעילויות אתגר הכוללות בנייה מחנאית, פעילויות שדה וספורט ופעילויות חברה ויצירה. הפעילות המחנאית היא אחת מנקודות השיא של החינוך הבלתי פורמאלי. במשך זמן קצר יחסית, של כמה ימים, החניך נחשף לפעילויות המחייבות עבודת צוות, עזרה הדדית, אחריות לזולת, התנהגות תומכת בטיחות, משמעת ויכולת הסתגלות לחיי שדה בסביבה חדשה ושונה מהסביבה המוכרת, תוך אפשרות לפיתוח מנהיגות בערוצים חדשים הנובעים מהתנאים הבלתי-שגרתיים שהחניך נחשף אליהם ולחינוך להכרת הארץ ולאהבתה.

הפעילות המחנאית מתקיימת בחופשות מאז ראשיתו של החינוך העברי בארץ ישראל ומאפיינת את פעילותן החינוכית הן של הרשויות המקומיות והן של תנועות הנוער. המסגרת המחנאית טומנת בחובה פוטנציאל חינוכי רב למימוש ערכים ותכנים שהחניכים נחשפו אליהם במהלך השנה כולה. יחד עם זאת, המסגרת המחנאית מחייבת הכנה מוקדמת ומדוקדקת כדי שהערכים החשובים שנמנו יוכלו לבוא לידי ביטוי במסגרת מוגנת ובטוחה לחניכים.

מנהל המחנה נדרש למיומנויות בתחומים חינוכיים וארגוניים, ועליו לתת את הדעת ולהיערך למגוון נושאים בתחומים שונים כגון התכנית החינוכית של המחנה, סידורי הביטחון, הבטיחות, הרפואה והתברואה, רישוי העסק ועוד, דבר המחייב הכנה ותכנון מוקדמים ומדוקדקים.

כדי שהפעילות במחנה תתנהל באופן בטוח ומוצלח יש צורך בשילוב נכון בין סיפוק צרכיו של החניך, בין נקיטת הזהירות המתחייבת ובין יישום התכנים הפדגוגיים שהוגדרו בעת תכנון הפעילות. כמו כן נדרשים ניסיון והתמקצעות.

ההוראות וההנחיות בחוזר זה באות להוסיף על הוראות החוק ועל התקנות המפורטות שפורסמו בידי משרדי הבריאות, הפנים והחינוך, כמפורט להלן:

- חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990 (להלן – חוק הקייטנות)
- תקנות הקייטנות (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994 (להלן – תקנות הקייטנות)
- חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק רישוי עסקים)

- תקנות רישוי עסקים (תנאים תברואתיים לקייטנות ומחנות נופש), התשל"ו-1975 (להלן – תקנות רישוי עסקים)
 - החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 (להלן – החוק למניעת העסקה של עברייני מין)
 - התקנות למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים (אישור משטרה), התשס"ג-2003.
- מחנה לפי הגדרתו החוקית הוא קייטנה טעונה רישוי לפי חוק רישוי עסקים, ולכן על כל מפעיל מחנה לקבל את אישור הרשות המקומית לפי חוק רישוי עסקים.

3. הגדרות

- 3.1 **מחנה:** מקום שמתנהלת בו פעילות יום ולילה מאורגנת של נופש וחברה, אשר הוכרזה כמחנה לקבוצה המונה 11 ילדים לפחות, במבני קבע או במבנים קלים שהוקמו למטרה זו לתקופה זמנית, או בשטח פתוח, במשך תקופה קצובה של מעל ליומיים, כולל לינה, בתקופה של חופשת לימודים מבית הספר ומגן הילדים.
- 3.2 **בעלות על מחנה:** אדם, לרבות תאגיד על פי דין ובכלל זה תנועת נוער, המקים מחנה ומנהל אותו.
- 3.3 **חלוץ:** קבוצת נוער השוהה עם מדריכה הבוגרים בשטח המחנה העתידי לצורך הקמתו הפיזית. החניכים בחלוץ יהיו בוגרי כיתה ח' ומעלה. שהיית החלוץ בשטח אינה מחייבת רישוי עסק אך מחייבת אישורים מהגורמים האלה: האגף לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום של משרד החינוך, משרד הבריאות, שירותי הכיבוי וההצלה, הרשות המקומית ומשטרת ישראל. שהיית החלוץ בשטח תיהפך למחנה רק לאחר קבלת רישוי עסק מהרשות המקומית.
- 3.4 **מאסף:** קבוצת נוער השוהה בשטח המחנה שהסתיים לצורך פירוקו.
- 3.5 **מתקן מחנאי:** מתקן שדה ארעי המוקם במסגרת פעילות מחנה קיץ, העשוי עץ, צינורות מתכת, חבלים ואמצעי חיבור אחרים ואשר גובהו המרבי 4 מ'.
- 3.6 **מתקן מחנאי הנדסי:** מתקן שדה ארעי המוקם במסגרת פעילות מחנה קיץ, העשוי עץ, צינורות מתכת, חבלים ואמצעי חיבור אחרים ואמצעי עגינה שונים ואשר גובהו המרבי 6 מ'.
- 3.7 **צינור:** צינור מתכת שעוביו 0.5–3 צול.
- 3.8 **הנחיית שיפור:** הנחיה המפורסמת בכתב בידי יועץ הבטיחות ועל פי שיקול דעתו אם הוא נוכח כי דרישות חוזר המנכ"ל להבטחת הבטיחות אינן מקוימות. פרק הזמן שיינתן לתיקון המתקן ולשיפורו לא יעלה על 24 שעות. בשעות אלו

אין להשתמש במתקן כדי להשלים את הפעולות המתקנות המפורטות בהנחיה (הנוסח הקבוע של הנחיית שיפור מופיע בנספח ב של סעיף 7.11–19 בחוזר זה (סט/8(ג)).

- 3.9 **הנחיית בטיחות:** הנחיה המפורסמת בכתב בידי יועץ הבטיחות ועל פי שיקול דעתו אם הוא נוכח כי שהייה במקום כלשהו במחנה או שימוש במתקן כלשהו המצוי בשטחו עלולים להיות מסוכנים. הנחיית הבטיחות מורה כי יש להפסיק לאלתר את השהייה במקום או את השימוש במתקן (הנוסח הקבוע של הנחיית בטיחות מופיע בנספח ג של סעיף 7.11–20 בחוזר זה (סט/8(ג)).
- 3.10 **קב"ט המחוז:** מנהל המחלקה לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום במחוז האזורי של משרד החינוך.
- 3.11 **הממונה על הבטיחות במחוז:** הממונה על הבטיחות במחוז האזורי של משרד החינוך.
- 3.12 **מנהל המחנה:** אדם שעל שמו הוצא הרישיון והאישור החינוכי לניהול המחנה ושעבר הסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה. מנהל המחנה אחראי על המחנה ועל הפעלתו בהתאם להוראות כל דין ולאמור בחוזר זה. מתוקף אחריותו על מנהל המחנה להיות נוכח במקום במשך כל זמן הפעילות. אם עליו להתלוות לפעילות מחוץ לתחום המחנה, ימלא את מקומו סגן מנהל המחנה.
- 3.13 **סגן מנהל המחנה:** מי שמסייע לניהול שגרת המחנה בהתאם להנחיות מנהל המחנה וממלא את מקומו של מנהל המחנה בהיעדרו ועבר הכשרה והסמכה של מנהלי מחנות בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 3.14 **קב"ט המחנה:** אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את פעילות הביטחון במחנה ועבר הכשרה והסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 3.15 **רכז הבטיחות:** אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את פעילות הבטיחות במחנה ועבר הכשרה והסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 3.16 **רכז התברואה:** אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את הטיפול בתברואה במחנה ועבר הכשרה והסמכה בקורס רכזי תברואה במחנות נוער שנערך על ידי משרד הבריאות והוסמך.
- 3.17 **יועץ הבטיחות המחוזי:** איש בטיחות מקצועי מטעם משרד החינוך המופעל על ידי ממונה הבטיחות המחוזי. היועץ מאשר את כלל המחנות שבתחום המחוז ומבצע ביקורות, ויש לו סמכות לעצור פעילות או לסגור מתקן בהתאם למפורט בחוזר זה.
- 3.18 **מדריך:** בוגר כיתות י"ב שהשתתף בקורס הדרכה של מינהל חברה והנוער במשרד החינוך או בקורס של תנועת נוער כלשהי והוא על ניסיון בעבודה עם נוער

- (להלן – מד"ץ). חניכים בקורס מד"צים שטרם סיימו את הקורס לא יועסקו כמדריכים מן המניין בשכר או בהתנדבות.
- 3.19 **הורים:** לרבות אפוטרופוס על פי דין של הילד וכל אדם שהילד נמצא ברשותו, בפיקוחו או בהשגחתו.
- 3.20 **מדריך בוגר:** מדריך בן 18 ומעלה.
- 3.21 **מדריך מקצועי:** מדריך המלמד נושא מסוים בקייטנה (ריתמוזיקה, ציור, אמנות, מחול, דרמה, שחייה, רכיבה על סוסים וכד''). המדריך המקצועי פועל בפרקי זמן קצובים ואינו חייב להימצא בקייטנה במשך כל שעות הפעילות.

4. בעלי התפקידים במחנה

4.1 תנאי הסף לבעלי התפקידים

- 4.1.1 **מנהל מחנה או סגן מנהל מחנה:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם העונה על אחד או יותר מתנאים אלו:
- א. בעל תעודה של מורה או מדריך מוסמך לפחות, בעל ותק וניסיון של 3 שנים לפחות כבגיר בהוראה או בהדרכה של ילדים ונוער, שהוכשר והוסמך בהתאם להוראות חוזר זה.
 - ב. בוגר אחד מקורסי ההכוון המאושרים על ידי מינהל חברה ונוער במשרד החינוך שהוכשר והוסמך בהתאם להוראות חוזר זה.
 - ג. אדם המשמש בתפקיד הדרכה והוא בעל ותק וניסיון של 3 שנים לפחות בהוראה או בהדרכה של ילדים ונוער בגופים המפוקחים או נתמכים על ידי מינהל חברה ונוער, בתנאי שפעילות זו היא פעילות המשך של פעילותו עם אוכלוסייה דומה והוא בעל תעודה בתוקף שהנפיק מינהל חברה ונוער המעידה על כשירותו לתפקיד זה.
- 4.1.2 **מדריך:** בתפקיד זה רשאי לשמש מורה, מדריך מוסמך, מדריך בלתי מוסמך, סטודנט בעל ניסיון בהדרכת בני נוער, תלמיד סמינר ומדריך צעיר. המדריך יעבור הכשרה בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 4.1.3 **מדריך מקצועי** (מדריך אופניים, מדריך גלישה וכד''): בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם בעל הכשרה ותעודת הסמכה מוכרת בתחום מקצועיותו.
- 4.1.4 **קב"ט המחנה:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שאושר בידי מנהל המחנה, בעל דרגת קצונה (במילואים) או בעל דרגת סמ"ר ומעלה

בצה"ל (במילואים), בוגר תפקיד פיקודי באחת מהיחידות הלוחמות בצה"ל ושעבר הכשרה והסמכה בהתאם. במקרים מיוחדים, כשהמועמד אינו עומד בקריטריונים אלו, הוא יאושר על ידי קבי"ט המחוז.

4.1.5 **רכז הבטיחות:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שהיה מדריך במחנה לפחות 3 שנים ועבר הכשרה והסמכה בהתאם.

4.1.6 **רכז התברואה:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שעבר הכשרה והסמכה בהתאם.

4.2 הכשרה והסמכה של בעלי התפקידים במחנה

לפני קיום המחנה יקפיד מנהל המחנה כי בעלי התפקידים השונים ישתתפו בהשתלמויות הרלוונטיות המתקיימות מטעם משרד החינוך ומשרד הבריאות. להלן פירוט ההשתלמויות שעל כל בעל תפקיד לעבור:

4.2.1 מנהל המחנה וסגנו יעברו השתלמות בת 8 שעות מטעם משרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה:

- 1) תכנית חינוכית במחנה
- 2) תהליך רישוי מחנה
- 3) ביטחון
- 4) בטיחות
- 5) תברואה
- 6) רפואה ועזרה ראשונה.

בסיום ההשתלמות ייערך מבחן מסכם לכל המשתתפים.

4.2.2 רכז הבטיחות יעבור השתלמות בת 8 שעות שתאורגן בידי אגף הביטחון והבטיחות במשרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה:

- א. ניהול הבטיחות במחנה
- ב. תכנית הבטיחות במחנה
- ג. תהליך קבלת אישור בטיחות מטעם משרד החינוך
- ד. בעלי תפקידים במחנה ואחריותם בנושא הבטיחות
- ה. בטיחות בהקמת מתקני מחנאות
- ו. ניתוח אירוע ולקחים שנלמדו בעבר.

מומלץ שגם המנהלים יעברו השתלמות של רכזי בטיחות במחנה.

4.2.3 המדריכים יעברו השתלמות בת 16 שעות שתאורגן בידי הבעלות ותכלול את הנושאים האלה :

- א. עקרונות ההדרכה לגיל הצעיר ולגיל הבוגר במחנה
- ב. הקניית כלים ומתודות ייחודיים לתכנית המחנה
- ג. היכרות עם תכנית המחנה בשטח המחנה במסגרת החלוץ
- ד. ניהול שגרת מחנה
- ה. פעולות ערב ולילה
- ו. הנחיות חוזר המנכ"ל בדגש על ביטחון, בטיחות וגיהות
- ז. הנחיות לטיול קצר, לגיחות לילה ולפעילות אתגרית
- ח. רענון והנחיות לפעילות מחנאית ולבניית מתקנים ולאבטחתם והנחיות למצבי חירום אפשריים במחנה
- ט. תכנית ההדרכה במחנה ; ניהול והנחיה של כוח האדם במחנה.

4.2.4 קב"ט המחנה יעבור השתלמות בת 8 שעות שתאורגן בידי אגף הביטחון והבטיחות במשרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה :

- א. אבטחה ושגרת מחנה
- ב. בניית תיק אבטחה במחנה
- ג. מצבי חירום ונוהלי פינוי
- ד. לקחים ודגשים.

4.2.5 רכז התברואה יעבור השתלמות במרכז ההדרכה של משרד הבריאות. ההשתלמות תנוהל בידי המפקח הארצי על בריאות הסביבה ותימשך ארבעה ימים. בסיום ההשתלמות יעברו המשתתפים מבחן מסכם. ההשתתפות בקורס זה מקנה אישור לרכז את נושא התברואה במחנות במשך חמש שנים ; לאחר מכן יש צורך בהשתלמות נוספת.

4.3 חישוב כוחות ההדרכה במחנה

- 4.3.1 לכל קבוצה של 15 חניכים יתלווה מדריך אחד לפחות.
- 4.3.2 כנגד כל 40 חניכים יהיה נוכח מדריך בוגר אחד.
- 4.3.3 מנהל המחנה והמדריך הראשי אינם כלולים בחישוב מספר המדריכים.

4.3.4 מדריכים מקצועיים יכולים להיכלל בחישוב מספר המדריכים הבוגרים בתנאי שהם חלק ממערך ההדרכה הקבוע של המחנה.

4.4 קיום קשר עם גורמי חוץ מקצועיים

במשך כל ימי המחנה יקיים מנהלו קשר רציף עם הגורמים המקצועיים מטעם משרדי הממשלה ומטעם הרשות המקומית המלווים את המחנה ויפעל בהתאם להנחיותיהם.

4.5 אישורים למחנה

4.5.1 קיומו של המחנה מותנה בקבלת רישיון עסק מהמחלקה לרישוי עסקים של הרשות המקומית או של המועצה האזורית. כדי לקבל רישיון זה על הנהלת המחנה להמציא אישורים מתאימים מהגורמים שלהלן:

- א. המחלקה לתנועות הנוער במינהל החברה והנוער (אישור לתנועות נוער מוכרות): אישור זה מתייחס לתכנית החינוכית של המחנה ולכוח האדם בו וכולל את כל האישורים כפי שמופיעים בנספח א להלן (טופס בקשה ממשד החינוך לאישור קיום מחנה).
- ב. מנהל מינהל החברה והנוער במחוז (אישור למתנ"סים, לגופים פרטיים ולארגוני נוער): אישור זה מתייחס לתכנית החינוכית של המחנה ולכוח האדם בו וכולל את כל האישורים כפי שמופיעים בנספח א להלן (טופס בקשה ממשד החינוך לאישור קיום מחנה).
- ג. הקב"ט המחוזי: אישור זה מתייחס לתכנית האבטחה ולתיק הביטחון למחנה.
- ד. יועץ הבטיחות המחוזי: האישור מתייחס לתנאי הבטיחות ולתכנית הבטיחות של המחנה.
- ה. המפקח המחוזי או הנפת הממונה על בריאות הסביבה מטעם משרד הבריאות: האישור מתייחס לעמידת המחנה בדרישות הבריאות והתברואה המחייבות.
- ו. מפקד תחנת הכבאות וההצלה באזור המחנה: האישור מתייחס לעמידה בדרישות הכבאות וההצלה.
- ז. מהנדס הרשות המקומית או המועצה האזורית: האישור מתייחס לתקינותם של המבנים הארעיים והקבועים הנמצאים בשטח המחנה.

להלן פירוט השלבים השונים בתהליך קבלת האישורים הנדרשים:

- א. **סיור מקדים:** חודש לפחות לפני פתיחת המחנה ייערך סיור מקדים בשטחו. הסיור ינוהל ויתואם על ידי מנהל המחנה. בסיור זה ישתתפו הקב"ט המחוזי, מנהל המחנה, נציג משרד הבריאות, יועץ הבטיחות המחוזי, נציג שירותי הכבאות וההצלה, ומומלץ גם נציג המועצה האזורית שהמחנה מתקיים בשטחה. בתום הסיור ייתן כל אחד מהגורמים המקצועיים למנהל המחנה רשימת הנחיות המגדירה את התנאים המחייבים להפעלתו. הנחיות אלו תתייחסנה לשני נושאים:
 - 1) הכנת תשתית בסיסית לקליטת חלוץ שיבנה את תשתית המחנה
 - 2) הכנת תשתית מורחבת לקליטת הצוות החינוכי העיקרי המרכז והמורחב שיכין את התכנית החינוכית של המחנה וכן הכנה לקליטת החניכים ולהפעלת המחנה.
- בתום הסיור המקדים, כתנאי להגעת החלוץ, יתחייב מנהל המחנה בפני הגורמים המקצועיים למלא את דרישותיהם בכל הקשור לקליטת החלוץ. לאחר מכן ייתן יועץ הבטיחות למנהל המחנה אישור על קיום המבדק. (ראה בנספח א להלן, סעיף 8, "טופס אישור בטיחות למחנה – הודעה בדבר מבדק בטיחות מקדים").
- ב. **קבלת אישור חינוכי ממשדד החינוך:** מנהל המחנה יקבל אישור על התכנית החינוכית של המחנה ממנהל המחלקה לתנועות נוער במינהל החברה והנוער או ממנהל מינהל החברה והנוער במחוז.
- ג. **שלב החלוץ:** בשלב הבא יגיע לשטח המחנה צוות חלוץ. צוות זה יעסוק בבניית התשתית הראשונית של המחנה בהתאם להנחיות שניתנו בידי הגורמים המקצועיים שהשתתפו בסיור המקדים של גורמי הרשות המקצועיים.
- ד. בתום שלב החלוץ, ולאחר שתמולאנה כל הנחיותיהם של הגורמים המקצועיים, יוזמנו הגורמים המקצועיים לאשר את הפעלת המחנה (ראה בנספח א להלן, סעיף 10, "אישור לקליטת חניכים במחנה").
- ה. לאחר שיתקבלו כל האישורים הנדרשים יש לפנות לרשות המקומית לשם קבלת רישיון עסק כחוק.
- ו. להלן תרשים זרימה המסכם בקצרה את תהליך קבלת האישורים:

4.6 הצהרת ההורים על מצב בריאותו של ילדם

4.6.1 כל חניך במחנה ימסור למדריך האישי טופס הצהרה על מצב בריאותו חתום בידי הוריו (ראה נספח ג להלן). הטופס יישמר בידי מדריך הקבוצה באופן שיבטיח את היותו חסוי. המדריך מחויב להעביר למרפאה את כל האישורים הרפואיים והמסמכים הרפואיים המתקבלים מהחניך.

4.6.2 הורי ילדים שיש להם מגבלות רפואיות נדרשים לצרף לטופס מסמך רפואי המאשר כי ילדם יכול להשתתף במחנה ולפרט מגבלות אם יש.

רופא המחנה או החובש (אם אין רופא) יקרא את טופסי הצהרה של ההורים ואת הדוחות הרפואיים ויאשר את השתתפותם של החניכים או יקבע תנאים להשתתפות החניכים בהתאם למגבלה. הצוות הרפואי אחראי להדריך את צוות המחנה, לרבות המדריך האישי, בהתאם לנתונים הרפואיים.

- 4.6.3 קבלתו של ילד הלוקה בבעיות בריאות למסגרת המחנה תיעשה באישורו של מנהל המחנה ובהתאם להצהרת ההורים, לאישורים הרפואיים ולעמדת הצוות הרפואי במחנה. הצוות הרפואי אחראי לדאוג ליישום ההוראות הרשומות בהצהרת ההורים ובדוחות הרפואיים בעניין בריאותו של הילד. הורי הילד אחראים לספק את כל האישורים הרפואיים העדכניים לגבי מצבו הבריאותי של הילד.
- 4.6.4 בהצהרת ההורים יפורט באופן נפרד אם הילד יודע לשחות.
- 4.6.5 הטפסים של הצהרת ההורים יתויקו במקום נגיש, לאנשי רפואה במחנה, תוך שמירה והקפדה על צנעת הפרט ועל סודיות רפואית.
- 4.6.6 אם יש לחניך בעיות רפואיות, אם יש לו ציוד רפואי נלווה או אם הוא נוטל תרופות כלשהן, על ההורים לצרף לטופס הנחיות של הרופא המטפל המפרטות כיצד יש לנהוג לגבי החניך. הנחיות אלו תישמרנה בידי הצוות הרפואי של המחנה. הצוות הרפואי ינחה את צוות המחנה ואת המדריכים הישירים של הילד בכל מקרה ולפי הצורך. בכל מקרה על המדריכים הישירים של החניך לדעת על מגבלות אלו. לעניין נטילת תרופות תחולנה ההוראות בחוזר הוראות הקבע ס/8(א), סעיף 2.2–57, "מתן טיפול תרופתי במוסד חינוך".

4.7 סמכויות הגורמים המקצועיים

- 4.7.1 הגורמים המקצועיים המלווים את מנהל המחנה עד לקבלת רישיון העסק – יועץ הבטיחות, קב"ט המחוז, המפקח על הקייטנות ועל המחנות, נציג משרד הבריאות, נציג הכבאות וההצלה ומנהל המחלקה לרישוי ברשות המקומית – רשאים להיכנס למחנה בכל עת.
- 4.7.2 בתום כל ביקור של גורם מקצועי עליו למלא "דוח סיכום ביקור" המפרט את הליקויים שיש לתקן ולטפל בהם באופן מיידי. העתק של הדוח יימסר למנהל המחנה, והוא יחתום שהוא קיבל את הדוח ושהוא מתחייב למלא אחר ההנחיות המפורטות בו. מפקחי משרד הבריאות יפעלו בהתאם לנוהל הפיקוח במשרדם.
- 4.7.3 אלו סמכויותיהם של מנהל מחלקת הבטיחות המחוזית ושל יועץ הבטיחות מטעמו:
- א. להיכנס בכל עת למחנה קיץ ולקיים בו מבדק או ביקורת בטיחות

- ב. לדרוש מרכז הבטיחות של המחנה להתלוות אליו במהלך קיום מבדק או ביקורת בטיחות (מומלץ כי מנהל המחנה יתלווה גם הוא לסיור זה)
- ג. לפרסם הנחיית שיפור במקום ובשטח במקרים שלפי דעתו נדרשת הנחיה כזו (ראה בנספח ב של סעיף 19–7.11 של חוזר זה, סט/8(ג))
- ד. לפרסם הנחיית בטיחות במקרים שלפי דעתו נדרשת הנחיה כזו (ראה בנספח ג של סעיף 19–7.11 של חוזר זה, סט/8(ג)).

4.8 תיק מנהל המחנה

4.8.1 כל מנהל מחנה יחזיק תיק נתונים שיכלול את כלל האישורים המחייבים לניהול תקין של מחנה ויצג אותו במהלך הביקורת לגורמים השונים.

4.8.2 תכולת התיק

- רישוי עסק למחנה
- אישור ממשד החינוך לתכנית החינוכית ולכוח האדם
- אישור הקב"ט המחוזי
- אישור יועץ הבטיחות המחוזי
- אישור ממשטרת ישראל המציין שלצוות המחנה אין מניעה להעסיקו
- אישור משרד הבריאות
- אישורים בנושאים נוספים העשויים להידרש על ידי מחלקת רישוי העסקים ברשות המקומית
- אישור הסמכתם של מנהלי המחנות ושל רכזי הביטחון, התברואה והבטיחות במחנות
- תצלום של רישוי עסק של כל האתרים שהמחנה עומד לבקר בהם (ברכה, פארק מים, ספארי, לונה פארק וכדומה)
- אישורי הלשכה לתיאום טיולים של משרד החינוך למחנה ולטיולים המתבצעים במהלכו
- אישור שירותי הכבאות וההצלה
- ריכוז הכתובות ומספרי הטלפון של מוסדות חירום וגופים מלווים

כמו המשטרה, מד"א, כיבוי אש, המוקד העירוני, הקב"ט הרשותי, קב"ט המחוז של משרד החינוך והמפקח על הקייטנות מטעם מינהל החברה והנוער במשרד החינוך

- ריכוז הכתובות ומספרי הטלפון של החניכים וצוות המחנה: רשימה מעודכנת מפורטת של צוות הניהול והמינהלה במחנה ושל החניכים, ובכלל זה מספרי הטלפון והכתובות של ההורים
- ריכוז של הצהרות ההורים על בריאות ילדיהם עם פירוט של בעיות רפואיות מיוחדות (כולל ידיעה או אי-ידיעה לשחות)
- נוהל הדיווח להורים על ילדים שלא הגיעו למחנה בהסעה או עזבו את המחנה מסיבות שונות
- נוהל פינוי מחנה בעת חירום
- חוזר המנכ"ל המעודכן בנושא מחנות
- תעודות הסמכה לנושאי תפקידים (רכז הבטיחות, רכז התברואה, רכז הביטחון ומנהל המחנה).

5. נספחים

נספח א טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום מחנה

התאריך: _____

בהתאם לחוק פיקוח קייטנות (רישוי ופיקוח) התש"ן-1990 ובהמשך לחוק רישוי עסקים התשכ"ח-1968

טופס זה אינו משמש רישיון עסק לפתיחת מחנה אלא הוא חלק מהתהליך בלבד!

1. הסבר כללי

טופס זה מרכז את כלל האישורים המחייבים כדי להפעיל מחנה מטעם משרד החינוך בתחומים האלה:

- התכנית החינוכית, כוח האדם
- אישור משטרת ישראל בדבר העסקת כוח אדם ובדבר העדר מניעה להעסיקם
- טופס אישור הביטחון למחנה
- טופס אישור הבטיחות – הודעה בדבר מבדק בטיחות מקדים
- טופס אישור יועץ בטיחות לקליטת חניכים במחנה
- טופס אישור משרד החינוך לפתיחת מחנה.

מגישי הבקשה יגישו את הטופס חתום על ידי מנהל המחלקה לתנועות נוער לרשות המקומית כדי לקבל ממנה רישוי עסקים לפתיחת המחנה.

2. פרטי המחנה

המחוז: _____

בתחום המועצה האזורית _____ שם היישוב: _____

שם המחנה: _____

כתובת המחנה: _____

מס' הטלפון: _____ מס' הפקס: _____

שם מנהל המחנה מבקש הרישיון: _____

מס' תעודת הזהות: _____

כתובת מנהל המחנה: _____

מס' הטלפון הנייד: _____ מס' הטלפון בבית: _____
 מס' הפקס': _____ הדוא"ל: _____
 בעלות המחנה: _____ הכתובת: _____
 מס' הטלפון: _____ מס' הטלפון הנייד: _____
 מס' החניכים המשוער: _____
 משך פעילות המחנה: מתאריך _____ עד תאריך _____
 שעות הפעילות במחנה: _____

3. התכנית החינוכית

הנושאים העיקריים של המחנה

1. _____
2. _____
3. _____

מצ"ב התכנית המפורטת עם חלוקה לימים ולשעות.

4. כוח האדם במחנה

א. הנהלת המחנה

התפקיד	השם המלא	מס' ת"ז	ההשכלה	הגיל	המין	השתתף בהשתלמות*
מנהל המחנה						
המדריך הראשי / סגן מנהל המחנה						
רכז הביטחון במחנה						
רכז הבטיחות במחנה						
רכז התברואה במחנה						
חובש						
מע"ר						

* יש לצרף אישורי השתתפות בהשתלמויות הרלוונטיות.

ב. צוות ההדרכה

מדריכים צעירים (בוגרי כיתות י' ומעלה)

מס'	התפקיד	השם המלא	מס' ת"ז	ההשכלה	הגיל	המין
.1						
.2						
.3						
.4						
.5						
.6						
.7						
.8						
.9						
.10						

מדריכים בוגרים (מעל גיל 18)

מס'	התפקיד	השם המלא	מס' ת"ז	ההשכלה	הגיל	המין
.1						
.2						
.3						
.4						
.5						
.6						
.7						
.8						
.9						
.10						

5. הצהרת מנהל המחנה

1. אני מצהיר שהפרטים שרשמתי בבקשה זו מלאים ומדויקים. אם יהיו שינויים בתכנית או שהמחנה יבוטל, אני מתחייב להודיע על כך בעוד מועד בטלפון ובכתב למפקח המחוזי.

2. אני מצהיר בזה שקראתי את חוזר המנכ"ל בנושא מחנות ואני מתחייב לפעול לפיו.

התאריך: _____

_____ : השם המלא

_____ : חתימה

6. אישור משטרת ישראל בדבר העסקת כוח אדם שלא ביצע עברות מין (בהתאם לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים, התשס"א-2001)

אל: מנהל המחלקה לתנועות נוער / המפקח המחוזי על הקייטנות במחוז _____

מאת מנהל המחנה _____ שם המחנה: _____

הרשות: _____ כתובת המחנה: _____

הנדון: אישור משטרת ישראל בדבר העסקת כוח אדם ובדבר העדר מניעה להעסקתם

להלן רשימת אנשי הצוות שאושרה בידי משטרת ישראל:

בכבוד רב,

מנהל המחנה

_____ : השם המלא

_____ : התאריך

_____ : חתימה

7. טופס תיאום הוראות הביטחון במחנה (יוגש בשלושה עותקים)

חלק א' (ימולא על ידי מבקש הרישיון)

- א. שם המחנה: _____
- ב. מען המחנה: _____
- ג. שם מנהל המחנה: _____ מספר ת"ז שלו: _____
- ד. המחנה יתקיים בין התאריכים: _____
- ה. שם רכז הביטחון במחנה: _____
- ו. מספר השומרים החמושים במחנה: _____
- ז. מפגש התיאום בין האחראי לביטחון במחנה לבין תחנת המשטרה האזורית התקיים ביום _____.
- ח. אני מצהיר כי כל הפרטים מלאים ומדויקים, ואני מבקש שיינתן אישור להפעלת המחנה.
- התאריך: _____ שם החותם: _____ חתימה: _____
- יש לצרף אישור השתתפות של הרכז בהשתלמות וכן את התכנית לאבטחת המחנה.

חלק ב' (ימולא על ידי קצין הביטחון המחוזי של המשרד)

- א. פרטי המחנה נבדקו ונמצאו מתאימים להוראות. כן/לא
- ב. דרישות האבטחה נבדקו ונמצאו מתאימות להוראות. כן/לא
- ג. דרישות מיוחדות לביטחון במחנה: _____
- ד. חוות הדעת: אני ממליץ לתת רישיון/לא לתת רישיון.
- הנימוקים לסירוב: _____
- התאריך: _____ שם הקב"ט הרשות/המחוזי: _____
- חתימה: _____

תפוצה: רשות הרישוי

קצין הביטחון המחוזי במשרד החינוך

מבקש הרישיון

(הסבר לטופס)

1. טופס זה בא לתעד את הסיור המקדים של יועץ הבטיחות עם רכז הבטיחות ועם מנהל המחנה במקום שהמחנה מתוכנן להתקיים בו. טופס זה יינתן חתום על ידי היועץ לאחר הסיור בשטח המחנה המתוכנן ולאחר שהיועץ ינחה את רכז הבטיחות ואת המנהל בדבר הפעולות המחייבות בשטח.
2. הטופס החתום על ידי יועץ הבטיחות ישמש את מנהל המחנה בהמשך תהליך קבלת האישורים המחייבים של המחנה ממשרד החינוך ומהרשות המקומית וישמש אישור בטיחות לכל דבר.

תאריך המבדק: _____

שם עורך המבדק: _____

מס' הטלפון של עורך המבדק: _____

שם המחנה: _____ מספר החניכים: _____

הבעלות: _____ שם המנהל: _____

מס' הטלפון של המנהל: _____ תאריכי הפעילות: _____

אני החתום מטה קיימתי מבדק בטיחות מקדים במקום המיועד לשמש מחנה שפרטיו מפורטים לעיל.

במקום המיועד לשמש מחנה מצויים המתקנים והתשתיות הבאים (מגורי החניכים, מטבח שדה, מקום לפעילות חברתית, ספורט ושדה, שירותים, גנרטור, מתקני מחנאות, מתקני ספורט שימושי וכד'): _____

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

ה. _____

ו. _____

במבדק השתתפו בעלי התפקידים האלה (סמן את המשבצות המתאימות):

- מנהל המחנה
- רכז הבטיחות של המחנה
- אחר (פרט): _____
- אחר (פרט): _____

במהלך המבדק הדרכתי את בעלי התפקידים שהשתתפו במבדק מטעם המחנה בכל הקשור ליישום הדרישות המפורטות בחוזר המנכ"ל של משרד החינוך ודרישות מחייבות אחרות הנוגעות להבטחת הבטיחות במחנה.

בסיום המבדק המצאתי למנהל המחנה דוח מבדק הכולל את הדרישות שיש ליישם לקראת פתיחת המחנה וכתנאי לפתיחה.

הודעתי למנהל המחנה כי לפני תחילת הפעילות בפועל אקיים מבדק בטיחות נוסף כדי לוודא שכל הדרישות להבטחת הבטיחות נתמלאו במלואן.

פרטי עורך המבדק (יועץ בטיחות מחוזי של משרד החינוך) וחתימתו

_____	_____	_____	_____	_____
חתימה	התאריך	מס' אישור הכשירות (לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה)	שם המשפחה	השם הפרטי

פרטי מנהל המחנה וחתימתו

_____	_____	_____	_____
חתימה	התאריך	שם המשפחה	השם הפרטי

(הסבר : טופס זה אינו קשור לתהליך קבלת רישוי העסק. הטופס ישמש את יועץ הבטיחות ואת מנהל המחנה לאישור בטיחות סופי לקראת קליטת החניכים במחנה.)

אל:

מנהל המחנה: _____

רכז הבטיחות של המחנה: _____

תאריך המבדק: _____

שם עורך המבדק (יועץ בטיחות מחוזי של משרד החינוך) _____

מס' הטלפון של עורך המבדק: _____

שם המחנה: _____ מספר החניכים: _____

הבעלות: _____ שם המנהל: _____

מס' הטלפון של המנהל: _____ תאריכי הפעילות: _____

אני החתום מטה קיימתי מבדק בטיחות במקום המשמש מחנה שפרטיו מפורטים לעיל, ומצאתי כי המחנה מוכן לקליטת החניכים במקום.

הדגשתי כי לקראת קליטת החניכים יש לשפר את הנושאים האלה:

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____
- ה. _____
- ו. _____

פרטי עורך המבדק (יועץ בטיחות מחוזי של משרד החינוך) וחתימתו

חתימה	התאריך	מס' אישור הכשירות (לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה)	שם המשפחה	השם הפרטי	

**אישור ממשרד החינוך לפתיחת מחנה
(לצורך הנפקת רישוי עסק מהמועצה האזורית)**

סמל המוסד

--	--	--	--	--	--	--	--

אל: מנהל המחלקה לרישוי עסקים במועצה האזורית _____

שם המחנה: _____

כתובת המחנה: _____ תאריכי המחנה: _____

מנהל המחנה: _____ מס' ת"ז שלו: _____

מס' הטלפון הנייד: _____ מס' הפקס: _____

אני מאשר בזה שהתקבלו במשרדנו האישורים האלה:

1. תכנית המחנה ורשימת כוח האדם בו, מאושרת בידי המפקח המחוזי על הקייטנות

2. אישור ממשטרת ישראל שכוח האדם המועסק במחנה עונה על דרישות החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים

3. אישור ביטחוני של קב"ט המחוז

4. אישור בטיחותי של יועץ הבטיחות.

הערות

1. הוצאת אישור זה היא חלק מהתהליך של הוצאת רישיון עסק במועצה האזורית.

2. יש לשמור את כל האישורים הנ"ל בתיק המחנה.

בכבוד רב,

המפקח המחוזי על הקייטנות

_____ המחוּז:

_____ השם המלא:

_____ התאריך:

נספח ב דוח ביקור מפקח במחנה

סמל המוסד

--	--	--	--	--	--

תאריך הביקור: _____ שעת הביקור: _____

תאריכי קיום המחנה: ההתחלה: _____ הסיום: _____

המחוז: _____

א. פרטי המחנה

שם המחנה: _____ שם הבעלות על המחנה: _____

כתובת המחנה: _____ מס' הטלפון במחנה: _____

שם מנהל המחנה: _____ מס' הטלפון שלו: _____

מס' הטלפון בבית: _____ מס' החניכים במחנה: _____

מס' אנשי הסגל במחנה: _____ מס' החניכים הממוצע בקבוצה: _____

מס' המדריכים הצעירים (סה"כ): _____ מס' המדריכים הבוגרים מעל

גיל 18 (סה"כ): _____

ב. תיק מנהל המחנה כולל את האישורים המחייבים ואת המסמכים הבאים (נא לסמן ✓):

- 1. רישיון עסק (בהתאם לחוק הפיקוח על הקייטנות, התש"ן-1990)
- 2. אישור מנהל המחלקה לתנועות נוער או המפקח המחוזי על הקייטנות (תכנית חינוכית וכ"א)
- 3. אישור השתתפות בהשתלמות למנהלי מחנות
- 4. אישורי השתתפות בהשתלמות לרכזי ביטחון/בטיחות/תברואה
- 5. אישור הקב"ט המחוזי
- 6. אישור יועץ הבטיחות
- 7. אישור שירותי הכבאות וההצלה
- 8. אישור משטרת ישראל בדבר העסקת כוח אדם ובדבר העדר מניעה להעסקתם
- 9. אישור משרד הבריאות
- 10. הצהרות ההורים על מצב בריאות ילדיהם המשתתפים במחנה (כולל ידיעת שחייה)

הוראות קבע

החלפה – 7.11-25

26

עמ' 24 מתוך 27 עמודים חוזר מנכ"ל עא/8(ג), כ"ו באדר ב' התשע"א, 1 באפריל 2011

11. ריכוז רשימת בעיות בריאות כגון אלרגיות, וכן רשימת תרופות ומכשור רפואי וכדומה.
12. ריכוז כתובות וטלפונים לחירום: המשטרה, מד"א, כיבוי אש, הקב"ט הרשותי, הקב"ט המחוזי, מפקח מינהל החברה והנוער, מוקד המועצה האזורית הקרובה
13. רשימה מעודכנת ומפורטת של הצוות ושל החניכים עם הכתובות ומספרי הטלפון, גם של ההורים
14. דיווח על ילדים שנשרו מהמחנה מסיבות שונות
15. נוהל פינוי מחנה בשעת חירום
16. חוזר מנכ"ל מעודכן בנושא "מחנות".

ג. **מידת התאמתה של תכנית המחנה למציאות בביקור:** _____

ד. **התייחסות כללית לנושאים שונים לפי שיקול המפקח:** _____

ה. **הערכה כללית:** _____

ו. **נושאים הראויים לציון לשבח:** _____

ז. **נושאים לטיפול מיידי:** _____

התאריך האחרון לסיום הטיפול: _____

ח. **אישור מנהל המחנה**

הנני מאשר בזה שקיבלתי את הדוח ואני מתחייב לפעול על פי הנדרש.

שם מנהל הקייטנה: _____ חתימה: _____

יש להשאיר עותק של הדוח למנהל הקייטנה לאחר חתימתו.

נספח ג הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם

הצהרת ההורים על מצב בריאותו של ילדם

המחנה: _____ היישוב: _____

אל: מנהל המחנה _____

מאת: הורי התלמיד/ה _____

שם פרטי _____ שם משפחה _____ מס' ת"ז _____ תאריך לידה _____

אני מצהיר בזאת כי:

- לא ידוע לי על מגבלות בריאותיות המונעות מבני/מבתי להשתתף בפעילות הנערכת במחנה.
- יש לבני/לבתי מגבלה בריאותית המונעת השתתפות מלאה/חלקית בפעילות הנדרשת במחנה כדלקמן:
תיאור המגבלה: _____
השתתפות בפעילות גופנית: _____
השתתפות בטיולים: _____
השתתפות בפעילות אחרת: _____
מצ"ב אישור רפואי שניתן על ידי _____ לתקופה של _____
יש לבני/לבתי מגבלה בריאותית כרונית (כגון אסטמה, סוכרת נעורים אפילפסיה וכד'').
מצ"ב אישור רפואי שניתן מאת _____ לתקופה של _____
שם+כתובת+טלפון לפנייה בשעת מצוקה _____
 בתי/בתי מקבל/ת את הטיפול התרופתי הזה:
שם התרופה: _____
אופן הטיפול: _____
- בני/בתי נעזר/ת בכוחות עצמו/ה בציווד הרפואי הבא (משאף, ערכת זריקות, ערכת טיפול וכד''): _____

הצהרה על ידיעת שחייה

- בני/בתי יודע/ת לשחות.
- בני/בתי לא יודע/ת לשחות.

תאריך _____ שם ההורים _____ חתימת ההורים _____

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-26 מחנות קיץ – בטיחות

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה מכיל את הוראות הבטיחות המחייבות לפעילות במחנה שנועדו לסייע במניעת תאונות ונפגעים במהלך הפעילות במחנה.

1.2 מטרת הפרסום

- א. התוקף: החל מ-1 באפריל 2011
- ב. התחולה: ילדי כיתות ג'–י"ב
- ג. הסטטוס: החלפה
- ד. חוזרים קודמים באותו נושא
 - סעיף 19–7.11, "קייטנות ומחנות קיץ – בטיחות ותברואה", בחוזר הוראות הקבע סט/8(ג) – **מבוטל**
 - סעיף 32–5.1, "הבטחת הבטיחות בקייטנות ובמחנות קיץ", בחוזר הוראות הקבע סב/6(ב), "הבטחת הבטיחות במערכת החינוך" – **מבוטל**.
- ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים
 - סעיפים 24–6.2 עד 27–6.2 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעולות חוץ-בית-ספרית" – **בתוקף**
 - סעיף 28–6.2 בחוזר סו/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 24–6.2 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – **בתוקף**.

1.3 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים במחנות: מנהלי המחנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא מחנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא המחנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי הכבאות וההצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.4 יישום ומעקב

- מפקחים מטעם מינהל החברה והנוער יבצעו פיקוח מדגמי על המחנות.
- פקחי הטיולים יבצעו פיקוח מדגמי על המחנות.
- יועצי הבטיחות המחוזיים יבצעו פיקוח ובקרה על המחנות.

1.5 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: האגף הבכיר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום
- ב. בעל התפקיד: ממונה הבטיחות הארצי
- ג. מספר הטלפון: 02-5603001
- ד. הדואר האלקטרוני: rotemza@education.gov.il

1.6 נספחים

- נספח א: טופס רשימת בדיקה של הבטיחות במחנות נוער
- נספח ב: טופס הנחיית שיפור
- נספח ג: טופס הנחיית בטיחות.

2. ניהול הבטיחות במחנה

2.1 כללי

2.1.1 ניהול הבטיחות הוא חלק בלתי נפרד משגרת הניהול הכוללת של מנהל המחנה. תהליך ניהול הבטיחות ממוקד במניעת כשלים וטעויות העלולים לסכן את החניכים, והוא כולל שני היבטים מרכזיים: האחד הוא זיהוי של הסיכונים הקיימים במחנה והערכתם, והאחר – העיקרי – הוא החשיבה הבטיחותית. נציג בקצרה שני היבטים אלו:

א. **זיהוי הסיכונים במחנה והערכתם:** תהליך זה נעשה בשלב התכנון וההכנה הכוללת של המחנה בסיוע יועצי בטיחות ומפקחים מטעם משרד הבריאות. בתהליך זה יש לזהות את הסיכונים השונים הטמונים בפעילות במחנה המפורטים ב-2.2 להלן ולקבוע דרכים למיגורם או להפחתתם.

ב. **חשיבה בטיחותית:** תהליך זה נעשה במהלך המחנה עצמו. לקראת כל פעילות המתקיימת במסגרת המחנה (עבודה מחנאית, פעילות ספורט, סיור וכד') יקיים מנהל המחנה תהליך של חשיבה מקצועית שבמסגרתו ייבחנו הסיכונים, תוסברנה הנחיות הבטיחות של המחנה ותתקיים פעילות הכנה מתאימה. כך למשל לקראת עבודה על מתקן מחנאי כלשהו יוגדרו במדויק בעלי התפקידים, המדריכים יונחו ללמוד היטב את הנחיות הבטיחות המקצועיות הנוגעות לעבודה מחנאית, יינתנו דגשים בכל הקשור בעבודה בגובה ובעבודה עם כלי עבודה ויודגש כי יש לבודד את המקום מחניכים אחרים שאינם עובדים על המתקן. דוגמה נוספת: לקראת פעילות לילה ינחו מנהל המחנה והמדריכים את כלל המדריכים בפרטי הפרטים ובהנחיות הבטיחות הרלוונטיות מתוך חוזר המנכ"ל לבטיחות ויורו להם לפעול לפיהם.

2.1.2 ניהול הבטיחות יוצר שגרת פעילות של התנהגות מחנאית בטוחה. שגרה זו כוללת דיווח על אירועים חריגים, התמקצעות של כלל החניכים בכללי הבטיחות המחייבים, הכשרת בעלי התפקידים לכל נושא ופעילות ועיסוק ודיון בכל פגישה בענייני בטיחות, הכוללים בדיקה, למידה והפקת לקחים מאירועי בטיחות ומתאונות. שגרת פעילות זו מובילה להישגים מחנאיים טובים יותר.

2.2 עיקרי הסיכונים בפעילות מחנאית

השהייה במחנה והפעילות המתקיימת בו מזמנות סיכונים רבים; להלן העיקריים שבהם:

- 2.2.1 **סיכונים הקשורים בעבודה מחנאית**, כגון הקמת המחנה ופירוקו, עבודה עם סנדות כבדות, בניית מתקנים בגובה, שימוש בכלי עבודה כמו מסור, סכין, פטיש, גרזן והלמנייה ועוד
- 2.2.2 **סיכונים הקשורים בספורט אתגרי ובפעילות שדה**, כגון ספורט שימושי, רפסודייה, פעילות לילה, טיול אופניים, ניווט, טיפוס וגלישה ועוד
- 2.2.3 **סיכונים הקשורים באש**: כוויות ממדורות בשטח, כוויות משימוש בדלקים מסוכנים, שרפות יער וכד'
- 2.2.4 **סיכונים הקשורים בשהיית לילה ובלינת שטח**: היתקלות ביתדות, נפילה מערסלים או ממתקנים מחנאיים וכד'
- 2.2.5 **סיכונים הקשורים בבריאות**: שתיית מים מזוהמים, הרעלות במזון וכד'
- 2.2.6 **סיכונים הקשורים בעבודה במטבחי שדה**: היפגעות בעת חיתוך מזון ובעת שימוש במערכות הגז, היפגעות משמן רותח וכד'
- 2.2.7 עקיצות רמשים ועקרבים והכשת נחשים
- 2.2.8 היפגעות מכלי רכב הנוסעים משטח המחנה
- 2.2.9 התייבשות ואיבוד נוזלים כתוצאה ממאמץ יתר ומעבודה בשמש
- 2.2.10 התחשמלות מקווי מתח העוברים ליד מתקנים או כתוצאה מאלתורים.

2.3 דגשים ועקרונות לבחירת שטח המחנה

מחנה נוער המוקם בחורשה או במגרש פתוח יעמוד בתנאים האלה לפחות:

- 2.3.1 המחנה יוקם במרחק העולה על –
 - א. 35 מ' ממרכז קו מתח גבוה;
 - ב. 100 מ' מעורק תנועה ראשי;
 - ג. 150 מ' ממאגרי מים פתוחים;

- ד. 100 מ' משדות המושקים בקולחין או משדות מרוססים ;
- ה. 25 מ' מקו מים בשפת הים ;
- ו. 100 מ' לפחות משדות חקלאיים המושקים בקולחין או מרוססים ;
- ז. 150 מטר ממאגרים של מי שתייה.
- הערה: במקום שיש בו חריגות מהנחיות אלו יש לקבל אישור מיוחד מממונה הבטיחות הארצי במשרד החינוך.
- מחנה יוקם ביער לאחר תיאום עם הגוף המחזיק והממונה על היער כמו קק"ל, רשות מקומית או בעלות אחרת.
- 2.3.2 המחנה יוקם במרחק סביר מאזור מגורים, מאזור תעשייה, ממבצרים עתיקים וממבנים נטושים, מביצות ומשלוליות וממקומות לסילוק אשפה ושפכים.
- 2.3.3 שטח המחנה יהיה נקי מעשבי בר ומקוצים עד למרחק של 10 מ' מהמבנים או מהאווהלים הקיצוניים.
- 2.3.4 אם המחנה מוקם בחורש, יש לקיים בדיקה של יערן מקצועי לגיזום עצים או ענפים העלולים לקרוס ולסכן את חיי השוהים במקום.
- 2.3.5 אם המחנה מוקם בחורשת אורנים, יש לוודא עם הקק"ל או עם הבעלות על היער כי החורשה עברה טיפול נגד טוואי התהלוכה.
- 2.3.6 מחנה המוקם על שפת הים (כולל שפת הכינרת), במרחק הקטן מ-50 מטר ממנה, יתוחם (בעזרת חבל ושילוט ברור), ויותקן בו שילוט האוסר גישה למים. למשתתפים יובהר חד-משמעית כי הכניסה למים מותרת אך ורק באזור של חוף מוכרז על ידי רשויות הרישוי כשטח רחצה ובפיקוחם של סגל המדריכים.
- 2.3.7 אם המחנה מוקם בצמוד לנחל זורם, כגון הבניאס, יש לדאוג לסידורים הולמים לבטיחות החניכים ולאישורים מתאימים לשהות ולפעילות במים במקום מחדר המצב וממשרד הבריאות.
- 2.3.8 אסור לקבוע שטח מחנה במבצרים עתיקים, בכפרים נטושים, בשטחים ביצתיים, במקומות שיש בהם מי תהום גבוהים, בשטחים סלעיים ובקרבת אתרי אשפה.

2.4 העמסה ופריקה של משאיות וכלי רכב אחרים במחנה

הערה: הנחיות אלו תקפות לשלבי בניית המחנה, הפעלתו ופירוקו.

- 2.4.1 יש לפנות מראש את ציר התנועה של כלי הרכב מכל ציוד ואנשים.
- 2.4.2 השטח שפורקים בו את הציוד, מרכזים אותו או מעמיסים אותו על כלי הרכב יופרד באופן מוחלט מהאזור שהחניכים נמצאים בו, ולא יהיו בו חניכים ואנשים אחרים שאינם עוסקים בהעמסה.
- 2.4.3 בכל נסיעה של כלי רכב בתוך המחנה – לפניו או לאחור – יכוון או ילווה את הרכב איש צוות מהמחנה.
- 2.4.4 כל העוסקים בהעמסה, בפריקה ובהכוונה יזוהו באמצעי זיהוי כלשהו כמו כובע או חולצה, ובלילה יחבשו כובעים עם פסים זוהרים או אפודות זוהרות כדי שיבלטו בשטח העבודה.
- 2.4.5 במהלך הפריקה וההעמסה של ציוד במשאיות, הן בשלב החלוץ, הן בשלב המאסף והן במהלך הפעלת המחנה, יהיה נוכח איש צוות רפואי במחנה.
- 2.4.6 יש לתכנן את אופן ההעמסה בהתאם לסוג הציוד וכן לחזק את הציוד בחבלים קשורים כהלכה.
- 2.4.7 אין לזרוק ציוד לתוך כלי הרכב.

2.5 מתקני מחנאות

2.5.1 אישורי בטיחות

אנו מבחינים בין שלושה סוגים של מתקנים מחנאיים לעניין אישור הבטיחות:

א. **מתקן מחנאי שגובהו המרבי 2 מ'** יאושר מההיבט הבטיחותי בידי המדריך הבוגר בשטח.

ב. **מתקן מחנאי שגובהו מעל 2 מ'** (אך לא יותר מ-4 מ') יאושר מההיבט הבטיחותי בידי בעל תפקיד שהוכשר והוסמך מטעם הנהגת תנועת הנוער או הגוף המפעיל את המחנה לאשר מתקנים מחנאיים. האישור יתייחס לפרטים האלה:

1) תכנית המתקן (סרטוט, חומרים, חיזוקים, עומסים ופרטים נוספים)

(2) תכנית ההקמה (העובדים וכשירותם, סדר העבודה, האחריות, הבטיחות והפיקוח)

(3) השימוש (בדיקה חזותית ובדיקת היציבות).

ג. **מתקן מחנאי הנדסי** (מתקן שגובהו מעל 4 מ' אך לא יותר מ-6 מ') יאושר מן ההיבט הבטיחותי בידי בעל תפקיד שהוכשר והוסמך מטעם תנועת נוער מוכרת בלבד לאשר מתקנים מחנאיים, לאחר שהוא ייוועץ במהנדס/בהנדסאי אזרחי רשום. האישור יתייחס לפרטים האלה:

(1) תכנית המתקן (הדגם, הסרטוט, החומרים, החיזוקים, העומסים ופרטים נוספים)

(2) תכנית ההקמה (העובדים וכשירותם, סדר העבודה, האחריות, הבטיחות והפיקוח)

(3) השימוש (בדיקה חזותית ובדיקת היציבות).

2.5.2 הקמת המתקנים, השימוש בהם ופירוקם

א. שלב ההכנות

(1) לפני תחילת ההקמה של מתקן כלשהו יש להגדיר את סוגו, לקבוע את גובהו ואת מיקומו המדויק ולהכין תרשים או דגם שלו.

(2) תכנית המתקן תאושרנה בידי מנהל המחנה.

(3) השטח שבו יוקם המתקן לא יהיה מתחת לקווי חשמל או טלפון.

(4) שטח המתקן יגודר בגידור תוחם, והכניסה אליו תותר רק למי שעוסק בהקמתו.

(5) יש להכין מראש את כל הציוד הנדרש, ובכלל זה סנדות, מסמרים, חבלים וחומרי בנייה אחרים.

(6) יש למנות מדריך בעל ידע והכשרה מתאימים וניסיון של שנה לפחות בהקמת מתקן שיהיה אחראי על הקמתו.

(7) יש לתדרך את הקבוצה שתשתתף בהקמת המתקן. התדריך יכלול הוראות בטיחות ואמצעי אבטחה לעבודה במקומות גבוהים.

8) יש לדאוג כי בקרבת מקום ובהישג יד תימצא ערכת עזרה ראשונה.

ב. שלב ההקמה ("החלוץ")

- 1) המתקן ייבנה בפיקוחו ובהנהלתו הישירה והמתמדת של המדריך האחראי ויאושר בידי מנהל המחנה או רכז הבטיחות במחנה.
- 2) במשך כל זמן ההקמה תותר הכניסה לשטח המתקן רק למי שעוסק בבנייה ורק באישור של המדריך האחראי.
- 3) יש לנקות את שטח המתקן מאבנים, מיתדות שנותרו בשטח מפעילות קודמת ומכל עצם אחר העלול לסכן את החניכים.
- 4) על מתקן שגובהו מעל ל-4 מ' לא יעלו יותר מ-6 אנשים בו-זמנית.
- 5) המתקן ייבנה מעץ, והחיבורים ייעשו באמצעות חבלים.
- 6) לא יותקנו אלמנטים בעלי פינות חדות הבולטים מדפנות המתקן מתחת לגובה 2 מ' מפני הקרקע.
- 7) שטח המתקן יגודר בגידור תוחם ובקרבתו יוצב שלט: "אין כניסה לחניכים ללא ליווי מדריך!".
- 8) במתקן שאין לו משטח עבודה וגובהו מעל 2 מ' תיעשה העבודה עם רתמה תקינה ועם חבל אבטחה לעיגון יציב, לאחר שהחניך יעבור הדרכה כיצד לעבוד עם רתמת אבטחה.
- 9) בסיס המתקן יהיה מרובע, ומידותיו תהיינה 2X2 מ' לפחות ו-4X4 מ' לכל היותר (לא כולל החצובות והמשולשים).
- 10) היתדות תוצבנה במרחק של לא יותר ממטר אחד זו מזו.
- 11) המתקנים יעוגנו לעצים יציבים או למעגנים בשיטות המקובלות לפי הצורך.
- 12) בתום הבנייה של שלד המתקן ייבנו מעקות בכל מקום שיש בו תנועה של אנשים בגובה שמעל 2 מ'.
- 13) אם מרכיבים את המתקן על בסיס בטון קיים יש לחברו לוויים או ליתדות שיוכנו מראש בשטח.
- 14) העלייה למתקן תיעשה על גבי סולם בעל שלבים הצמוד למתקן. אם גובה הסולם הוא מעל 2 מ' יש להתקין מעקה גב

לכל אורכו למניעת נפילה. אם העלייה נעשית בשיטה אחרת (לא באמצעות סולם), יש להתקין מאחזי יד בגובה של 110 ס"מ.

(15) מתקן לשינה שגובהו מעל 50 ס"מ חייב במעקה מכל צדדיו. גובה המתקן לא יעלה על 1.5 מ', ובכל מקרה הוא יהיה חד-קומתי.

(16) התקנת חשמל במתקן תיעשה אך ורק בידי חשמלאי מוסמך. מתח החשמל יהיה 24 וולט בלבד.

(17) בנייה בשעות החשכה מותרת אך ורק בתנאים האלה:

א) החניכים והמדריכים ינוחו בשעות היום לקראת עבודתם בחשכה.

ב) הפעילות תיעשה ללא פגיעה בכמות המחייבת של שעות שינה – 6 שעות שינה רצופות בלילה ומנוחה של שעה אחת בצהריים.

ג) במקום תהיה תאורה מתאימה שהוכנה מראש ואושרה בידי חשמלאי מוסמך.

ג. ציוד וחומרים

(1) הציוד שמשמשים בו להקמת המתקן (כגון פטישים וצבתות) יהיה תקין, ויש להשתמש בו בצורה המתאימה לייעודו.

(2) אם משתמשים במסמרים עליהם להיות מפותלים. המסמר יהיה באורך שלא יבלוט מהרכיבים.

(3) היתדות לחיזוק המתקן תהיינה מברזל, וגובהן יהיה בין 20 ס"מ ל-1.2 מ'.

(4) אורכן של הסנדוץ' המשמשות להקמת המתקן יהיה 1-7 מ' ועוביין 3-12 ס"מ.

(5) המדריך האחראי יבדוק את הסנדוץ' ויודא כי הן מותאמות לייעודן וכי הן חזקות וללא ריקבון, תולעים או סדקים.

(6) יש להשתמש בחבלים שזורים העשויים מסזל או מחומרים סינתטיים שעוביים 4-12 מ"מ. חבלי הסזל יהיו בשימוש חד-עונתי. חבלי סזל ששימשו כמיתרים לחיזוק מתקנים יכולים לשמש ככאלו לשנה אחת נוספת בלבד; כל זאת לאחר

שייבדקו ויאושרו על ידי המדריך האחראי. בחבלים סינתטיים (מפוליפרופילן), שהם חזקים יותר, יש להשתמש בהתאם להוראות היצרן ועד 5 שנים, בתנאי ששלמותם ותקינותם תיבדקנה לפני השימוש (הבדיקה תיעשה על ידי המדריך האחראי על בניית המתקן). מומלץ לסמן חבלים סינתטיים כל שנה בצבע אחר כדי לזהות את תקופת השימוש בחבל.

(7) חבלים שיצאו משימוש יש לחתוך לאורכים קצרים כדי למנוע שימוש נוסף בהם. חבלים מסזל עשויים מחומרים אורגניים וטבעיים, ואפשר לזרוק אותם לאשפה רגילה. לעומת זאת חבלים סינתטיים עשויים מחומרים שאינם מתפרקים, ולכן אסור לשרוף אותם, ומומלץ לאספם ולהעבירם למחזור.

(8) הקשר של חבל לצורך חיבור סנדה יהיה קשר מוט. סוג הכפיתה לצורך חיבור הסנדות תהיה מרובעת, מצולבת או כפיתת שמינית, בהתאם לצורך. עובי חבל הכפיתה 4-6 מ"מ.

(9) אפשר להשתמש בחומרי בנייה נוספים, כמו מתכת, קירות וברזל, אולם אורכם לא יעלה על מטר אחד, והשימוש בהם יהיה בבסיס התחתון של המתקן.

2.5.3 כלי עבודה

א. יש לוודא כי כלי העבודה במחנה – ובכלל זה כלי העבודה החשמליים – תקינים, כמפורט להלן:

(1) **גרזנים:** החיבור של הגרזן לקת יהיה תקין.

(2) **מעדרים:** הקת תהיה שלמה ולא סדוקה.

(3) **מסורים:** המסורית תהיה שלמה וללא שיניים שבורות.

ב. יש לוודא כי במחסן מצוי כל הציוד הנדרש וכי אין בו ציוד מיותר וחומרים דליקים.

ג. החומרים והציוד יאוחסנו בדרך שתימנע נפילתם על אנשים הנמצאים בקרבתם.

2.5.4 שלב השימוש במתקן

א. המדריך הממונה על הקמת המתקן יהיה הראשון שישתמש בו, והוא יבדוק את חוזקו ואת יציבותו.

- ב. עליית חניכים למתקן תיעשה בליווי מדריכים.
- ג. יש לציין בשילוט ברור את גיל החניכים הרשאים להשתמש במתקן ואת מספר האנשים הרשאים להשתמש בו בו-זמנית.
- ד. בכל בוקר, עם תחילת הפעילות, ייבדקו המתקנים בידי מדריך אחראי לפי רשימת בדיקה מסודרת.
- ה. בשעות הלילה אין לעלות על מתקן שגובהו מעל 2 מ'.

2.5.5 שלב הפירוק ("המאסף")

- א. לצורך פירוק המתקן ימונה מדריך אחראי בעל ידע והכשרה בהקמת מתקן ובפירוקו.
- בעת פירוק המתקן יש לנקוט את כל כללי הזהירות שנקטו בעת ההקמה.
- ב. מתקנים שגובהם מעל 2 מ' יפורקו באור יום בלבד. במקרים חריגים יש לקבל אישור מרכז המפעלים בתנועה.
- ג. יש לגדר את שטח המתקן. הכניסה לשטח זה תותר אך ורק לעוסקים בפירוק המתקן.
- ד. לפני תחילת הפירוק יתדרך המדריך האחראי את המפרקים בשלבי הפירוק.
- ה. לצורך הפירוק יש להשתמש בציוד תקין ומתאים לשימוש.
- ו. הפירוק ייעשה בשלבים, מהחלק העליון כלפי מטה. יש להימנע מגרימת מפולת בכל שלבי הפירוק.
- ז. במהלך פירוק המתקנים יש לתת את הדעת לסיכונים הכרוכים בשימוש בסכינים לחיתוך חבלים.
- ח. בתום הפירוק יש לסרוק את השטח היטב ולוודא כי כל היתדות הוצאו וכל המעגנים ששימשו לחיזוק המתקנים פורקו.

3. בטיחות באש

3.1 רקע

ההנחיות שלהלן נקבעו בשיתוף עם נציבות הכבאות וההצלה והופצו מטעמה כהוראות מחייבות לכלל תחנות הכבאות בארץ. ההנחיות הרלוונטיות תשמנה גם מחנות הנמצאים בשטח פתוח. מפקח כבאות מרשות כיבוי אזורית רשאי

להוסיף על הנחיות אלו או לגרוע מהן או לשנותן על פי שיקול דעתו המקצועי בשטח.

3.2 מניעת שרפות במחנה והתפשטותן

- 3.2.1 רכז הבטיחות של המחנה יהיה אחראי על בטיחות האש ועל מניעת שרפות.
- 3.2.2 יש למנות כמה כיתות כוננות לכיבוי אש מקרב המדריכים וסגל המחנה שתפקידן לכבות את האש במקרה של דלקה ולנהל את הפינוי לשטח הכינוס אם יידרש. כיתות אלו תקבלנה הדרכה מגורם מקצועי ותצוידנה בקשר אלחוטי.
- 3.2.3 במסגרת תרגול אירוע חירום יתורגל המחנה גם בפינוי בעקבות שרפה.
- 3.2.4 שטח המחנה יהיה נקי מצמחייה. יש לגזום ענפים שגובהם עד 3 מ' מהקרקע.
- 3.2.5 יש לנקש את העשבים בכל שטח המחנה.
- 3.2.6 יש לקבוע דרך מילוט מהיער שתוביל לשטח כינוס פתוח. לשטח זה יגיעו כל החניכים בעת אירוע חירום. דרך המילוט תסומן על גבי מפה.
- 3.2.7 יש לקבוע דרך כניסה ויציאה נוספת למחנה לשעת חירום, אשר תשמש לתנועת רכבי כיבוי והצלה. הדרך תהיה כבושה, ורוחבה יהיה 4 מ' לפחות.
- 3.2.8 במטה המחנה ובלוח המודעות יירשמו מספרי הטלפונים לשעת חירום, ובכלל זה מספרה של תחנת הכיבוי הקרובה.
- 3.2.9 במחנה שבו עד 200 חניכים תימצאנה 2 עמדות כיבוי לפחות, במחנה שבו 200-400 חניכים 4 עמדות כיבוי לפחות, ובמחנה שבו מעל ל-400 חניכים תהיה פריסת עמדות הכיבוי בהתאם להנחיות של שירותי הכבאות וההצלה.
- 3.2.10 עמדות הכיבוי תמוקמנה במקומות האלה: במגורי החניכים, במתחם הבישול, באזור מחסני הציוד ובאזור הגנרטורים.
- 3.2.11 כל עמדת כיבוי תכיל את האמצעים האלה לפחות: מטפה 6 ק"ג, מחבט וחבית מלאה עד למחציתה בשקי יוטה טבולים במים.

- 3.2.12 מכלי הגז, ובכלל זה הצנרת, יהיו מוגנים באמצעות שקים מלאים בחול. שקי החול ימוקמו באופן שייווצר חיץ בין מכלי הגז לבין המטבח.
- 3.2.13 מכלים לבנזין יוחזקו במקום מאובטח ובכמות מזערית לצורכי המחנה. המכלים יסומנו בכיתוב בולט ומתאים.
- 3.2.14 הדלק המותר לתדלוק ולשימוש לצרכים אחרים במחנה הוא סולר בלבד.
- 3.2.15 מכלי הדלק לגנרטורים יימצאו בתוך מכל מרכזי. מתחת למכל זה תהיה גיגית לאיגום ולאיסוף של נוזלים ("מאצרה") שמטרתה לקלוט את כל תכולת המכל במקרה שתתרחש דליפה. נפח גיגית זו יהיה גדול ב-10% לפחות מהנפח של מכל הדלק.
- 3.2.16 יש למנות אחראי להפעלת הגנרטורים שיהיה אחראי גם לשימוש בדלק במחנה. האחראי ידאג ויקפיד לסמן את מכלי הדלק בסימון מאיר עיניים ולאחסן אותם במקום סגור הנגיש לשימוש ליעודו בלבד.
- 3.2.17 במחנות נוער ביער אין להשתמש באמצעי פירוטכניקה.
- 3.2.18 אין להדליק נרות באוהלים.
- 3.2.19 הדלקת נרות או "לפידים סיניים" (נרות המודלקים בתוך שקיות נייר הממולאות בחציין בחול או באדמה) או הדלקת נרות אחרת תיעשינה בהשגחה מדריך אחראי.
- 3.2.20 בתום השימוש בלפידים סיניים יש להמתין לדעיכת הנר, לוודא שהוא כבוי לחלוטין ולאסוף את שקיות הנייר עם החול למקום המיועד לכך.
- 3.2.21 **מדורות תודלקנה בכפיפות לכללים האלה:**
- א. הבערת האש תיעשה באישורו של רכז הבטיחות ובהשגחתו הישירה של מדריך אחראי שמונה בידי מנהל המחנה למטרה זו.
- ב. אם קיים בשטח המחנה מקום המיועד להבערת אש יש להשתמש בו.
- ג. המדורה תמוקם בקרחת יער, במרחק של 25 מ' לפחות מעשבביה, ממכלי דלק, ממכלי גז ומחומרים דליקים אחרים.
- ד. סמוך למדורה ובמרחק בטוח ממנה תוצב עמדת כיבוי.
- ה. בסיום הבערת המדורה תכובה האש בהשגחתו הישירה של המדריך האחראי, והוא יוודא כי האש כובתה לחלוטין.

- ו. במקרה של דלקה יש להתרחק מיד מהאזור, להפעיל את כיתת הכוננות ובמקרה הצורך להזעיק את שירותי הכבאות.
- ז. החניכים וצוות המחנה יתודרכו עם הגעתם למחנה בנושאים הכלולים בהנחיה זו.

3.2.22 כתובות וסמלי אש יוצבו ויובערו בכפיפות לכללים אלה:

- א. הצבת כתובות וסמלי אש והבערתם ייעשו באישורו של רכז הבטיחות ובהשגחתו הישירה של מדריך אחראי שמונה בידי מנהל המחנה למטרה זו.
- ב. כתובת האש תמוקם בקרחת יער, במרחק של 25 מ' לפחות מעשבייה, ממכלי דלק וגז, מחומרים דליקים אחרים ומקהל הנאספים.
- ג. סמוך לכתובת האש ובמרחק בטוח ממנה תוצב עמדת כיבוי.
- ד. נוסף לעמדת הכיבוי יימצאו במקום 5 דליי מים. הלפידים יכובו אך ורק באמצעות טבילתם בדליי המים הללו.
- ה. בשטח שמתקיים בו מפקד האש יימצאו חובש ורכב פינוי.
- ו. הדלקת כתובות במסגרת מפקד אש תיעשה אך ורק בשטח המיועד לכך.
- ז. מומלץ להרטיב את שטח הכתובות והסמלים במים לפני תחילת המפקד.
- ח. שטח הדלקת הכתובות יהיה מסומן ומחובלל, ועל החניכים ייאסר להימצא בו.
- ט. הספגת כתובות האש תיעשה כשעתיים לפני הטקס, באמצעות סולר בלבד. בשום אופן אין לעשות זאת במהלך הטקס.
- י. החניכים והמדריכים שיעמידו את הכתובות יחבשו כובעים וילבשו לבוש ארוך. לאחר סיום העמדת הכתובות הם יחליפו בגדים שנרטבו בסולר.
- יא. בעת העמדת הכתובות יש לדאוג לעגינה נכונה באמצעות חוטי ברזל ויתדות ולסמנם בפסי בד לבנים ובולטים.
- יב. הדלקת הכתובות תיעשה באמצעות לפיד שעווה או באמצעות מוט עץ שאורכו 1.5 מ' לפחות ובקצהו יוטה טבעית מלופפת בחוט ברזל וספוגה בסולר.

- יג. אין להשתמש בשערי אש.
- יד. הפעלת אומגות אש תאושר על ידי מנהל הבטיחות התנועתית, או על ידי יועץ בטיחות בבעלות שאין לה מנהל בטיחות.
- טו. אין להשתמש בלפיד הבנוי מקופסת שימורים.
- טז. כיבוי כתובת האש או סמל האש ייעשה בהשגחתו הישירה של המדריך האחראי, והוא יוודא כי האש כובתה לחלוטין.
- יז. אין לכבות כתובות אש וסמלי אש בעת בערתם (למעט במצבי חירום). יש להמתין עד תום הבערה והתקררותם של שלדי הברזל ואז להתיז מים על השטח שמתחת לכתובות או לסמלים, לפרקם, להוציא את היתדות ואת חוטי ברזל הקשירה ולוודא שוב שהכיבוי מוחלט.
- יח. לאחר פירוק הכתובות והסמלים יש להשאיר את השטח נקי ומסודר כראוי ולאחסן את הציוד במחסן סגור או במקום מוגן המיועד לכך.
- יט. הדלקת הססמאות תלווה על ידי אדם בוגר, בן 18 שנים לפחות, שקיבל הדרכה, ותבוצע על ידי בוגרים מכיתות י' ומעלה שקיבלו הדרכה מתאימה.

שימוש בזיקוקין די-נור במחנה 3.2.23

- א. זיקוקין די-נור הם חומרים מסוכנים ורגישים לפיצוץ, וזאת משום שהם מכילים חומר נפץ. הפיקוח עליהם מעוגן בחוק חומרי נפץ ובתקנות משרד העבודה. חוק חומרי הנפץ נחקק ב-1954 (התשי"ד), ועם השנים התווספו עליו תקנות והוספות. החוק ותקנותיו מגדירים בצורה מפורטת את כללי השימוש בחומרי נפץ, אחסנתם, יבואם ומכירתם וכן את החלוקה הברורה בין הרשויות והגופים השונים באחריות הפיקוח על הזיקוקין די-נור.
- ב. מפעילי מחנות המעוניינים לשלב בטקסי הסיום הפעלת זיקוקין די-נור יקפידו לפעול על פי ההנחיות האלה:
- 1) הכנסת זיקוקים למחנה והפעלתם תיעשה אך ורק באמצעות מפעיל מורשה בעל היתר ותעודת הפעלה המעידה כי הוכשר בידי משרד העבודה להפעלת זיקוקים.
 - 2) לצורך הפעלתם של זיקוקין די-נור שקוטרם 40 מ"מ ומעלה יש לקבל את האישורים הבאים (הפעלת זיקוקין שקוטרם מתחת ל-40 מ"מ אינה מצריכה קבלת אישורים אלה):

- (א) אישור המשטרה המקומית, באמצעות חבלן משטרת
 (ב) אישור מכבי אש, הכולל הוראות בטיחות באש
 (ג) אישור המפקח האזורי על העבודה ממשרד התמ"ת.

4. התקנת גנרטור ותשתיות חשמל במחנה

- 4.1 התקנת גנרטור תיעשה אך ורק בידי חשמלאי מוסמך (על פי חוק החשמל, התשי"ד-1954 ותקנותיו).
- 4.2 לכל גנרטור ימונה אחראי והוא בלבד יעסוק בהפעלת הגנרטור.
- 4.3 הגנרטור ומערכת החשמל המוזנת באמצעותו ייבדקו לפני הפעלתו הראשונה של הגנרטור ולאחר כל שינוי שיבוצע בו בידי חשמלאי בודק בעל רישיון מתאים (חשמלאי הרשאי לבצע בדיקות מתקן חשמל בהתאם לסוג הרישיון שלו, למעט עבודות חשמל שתוכננו ובוצעו על ידו). הנחיות מתאימות תינתנה לאחראי על הגנרטור.
- 4.4 המרחק בין הגנרטור למחנה, מיקומו של הגנרטור והמיקום של מכל הדלק (הנפרד) יהיו בהתאם להנחיות של רשות הכיבוי האזורית.
- 4.5 עמדת תדלוק לגנרטור תוצב במרחק של 10 מ' לפחות ממנו. ליד העמדה יימצא מטפה כיבוי של 6 ק"ג לפחות.
- 4.6 קווי החשמל יותקנו בגובה של 2.5 מ' לפחות מעל פני הקרקע.
- 4.7 מערכת החשמל תהיה מוגנת באמצעות ממסר זרם פחת ברגישות של 30 מיליאמפר ומפסקים חצי-אוטומטיים.
- 4.8 לא יהיו חיבורי חשמל של 220 וולט לאוהלים.
- 4.9 תאורת חשמל לאוהלים תסופק במתח של 24 וולט בלבד.
- 4.10 אין לבצע אלתורי חשמל. כל התקנה, תיקון, הוספה או שינוי במערכת החשמל יבוצעו בידי חשמלאי מוסמך בלבד, כמתחייב בחוק החשמל.

5. שימוש במערכות גז

5.1 מערכת גז קבועה

- 5.1.1 השימוש במערכת גז קבועה במחנה ייעשה במטבח גדול המשמש לבישול.

- 5.1.2 מערכת הגז תותקן ותאושר בידי טכנאי גז ותיבדק לפני השימוש בה.
- 5.1.3 השימוש במערכת הגז ייעשה בידי אדם מבוגר או מדריך בוגר שמונה לכך מראש וקיבל הדרכה מתאימה ויש לו הידע לתפעל את המערכת.
- 5.1.4 במקרה שהתרחשה תקלה במערכת הגז או שנודף ממנה ריח של גז יש לבדוק את החיבורים ובמקרה הצורך להזמין טכנאי גז.
- 5.1.5 במסגרת הבדיקה של הטכנאי ייבדקו הווסתים של מכלי הגז.
- 5.1.6 מכלי הגז יאוחסנו במצב עמידה ובמקום מוצל, לא ייקברו באדמה ולא ייעטפו.
- 5.1.7 צינורות גז המונחים על הקרקע יהיו מוגנים מפני פגיעה. במקרה הצורך יש להשחילם לשרוול הגנה.
- 5.1.8 בקרבת הכיריים לא יימצאו חומרים דליקים (בד, שמן, דלק, מוצרי נייר, חבלים וכד').

5.2 מבערי גז ניידים ("כלבי גז")

מבערי הגז הניידים מיועדים לבישול שדה ולתנאים שבהם נדרש להפעיל מערכת גז באופן חד-פעמי. המבערים מחוברים בחיבור ישיר למכלי גז של 30 ליטר לפחות, ופועלים באמצעות גז פחמני מעובה, שהוא חומר דליק שהשימוש בו כרוך בסיכונים רבים. משום כך יש להקפיד על יישום מלא וקפדני של כללי הבטיחות שלהלן:

- 5.2.1 מכלי הגז יובלו ברכב המיועד לציוד בלבד ואשר אינו מסיע נוסעים. במהלך הנסיעה יהיו המכלים מונחים במצב אנכי (בעמידה) ובצורה יציבה, באופן שלא ייפלו בעת טלטול הרכב.
- 5.2.2 הפעלת מבערי הגז תיעשה במקום פתוח ומאוורר ובידי מדריך מיומן שיוגדר כאחראי המכיר את המערכת.
- 5.2.3 אם יש בלוני גז נוספים יש להקפיד שיונחו במקום מרוכז ומרוחק מאזור ההפעלה ושלא תתאפשר גישה של חניכים למקום זה. ליד מצבור הבלונים יימצא מטפה 6 ק"ג.
- 5.2.4 בתום השימוש במערכת הגז יסגור המדריך האחראי את ברז המכל ויקפיד להעמיס את בלון הגז במצב אנכי (בעמידה), באופן שלא ייפגע במהלך הנסיעה.

- 5.2.5 פעם בחצי שנה תיבדק המערכת בידי טכנאי גז מוסמך. בבדיקה זו ייבדקו כלל האבזרים, החיבורים והצינור.
- 5.2.6 בהפעלת המבערים יש להקפיד על ההנחיות האלה:
- א. יש להציב את המבער באופן יציב, באמצעות הרגליות.
- ב. יש להציב את כלי הבישול באופן יציב ולוודא כי אינו מתהפך כאשר הוא מלא במים או במזון.
- ג. להדלקת המערכת יש לפתוח קודם את הברז הראשי שבמכל ולאחר מכן את ברז המבער. במקביל לפתיחת ברז המבער יש להגיש גפרור להדלקה.
- ד. הלהבה צריכה להיות חזקה, רועשת וכחלחלה. אפשר לווסת את עוצמת האש באמצעות ברז המבער.
- ה. לכיבוי המערכת יש לסגור את ברז המבער ולאחר מכן את ברז המכל. אם יש צורך בפירוק המערכת, יש לסגור קודם את ברז המכל ולאחר מכן את ברז המבער.

6. דיווח על תאונה, תחקיר והפקת לקחים

- 6.1 מדי ערב יבדוק מנהל המחנה את יומן המרפאה שתפורטנה בו פניות של חניכים למרפאה, ינתח את הסיבות ואת הגורמים של פניות אלו, ולאור זאת יבחן את פעולות המניעה הנדרשות לקראת היום הבא. אירועים חריגים יוצגו בידי המדריכים הבכירים, והלקחים שלהם יופצו לכלל השוהים במחנה באמצעות פרסום והעברת מידע.
- 6.2 במקרה שאירעה תאונה ואחד החניכים נפגע – בין אם הדבר אירע במחנה עצמו ובין אם בפעילות מחוץ למחנה – על מנהל המחנה לפעול כדלהלן:
- 6.2.1 עליו לדווח על האירוע לרכז המפעלים של התנועה או לבעלים של המחנה, ואם החניך הנפגע פונה לבית החולים ואושפז – גם לחדר המצב לטיולים של משרד החינוך, בטלפון 02-6222211.
- 6.2.2 עליו להודיע להורי החניך שנפגע על מצבו.
- 6.2.3 אם החניך פונה לבית חולים עליו למלא טופס דוח על תאונה ולשלחו למזכ"ל התנועה או לבעלים של המחנה וכן למינהל החברה והנוער במחוז.

6.2.4 במקרה של תחלואה או חשד לתחלואה הקשורה לתנאי תברואה יש להתקשר בדחיפות ללשכת הבריאות האזורית.

6.3 בכל אירוע שנפגע בו חניך, גם אם מדובר בהתייבשות קלה ואף אם החניך לא פונה לבית החולים אלא למרפאת המחנה, יבדוק המדריך הישיר את הסיבות לאירוע, והנושא ייבדק בידי הנהלת המחנה.

7. נספחים

נספח א טופס רשימת בדיקה של הבטיחות במחנות נוער

(הסבר לטופס)

1. בטופס זה יש רשימת בדיקה שנועדה לסייע למנהל המחנה ולרכז הבטיחות בבדיקה יסודית אם מולאו הנחיות הבטיחות המחייבות במחנה.
2. רשימת בדיקה זו תשמש גם את יועצי הבטיחות המגיעים לבדיקת בטיחות במהלך המחנות.
3. הרשימה בנויה באופן שבצד ימין רשומות הדרישות המחייבות ובצד שמאל הבודק נדרש לציין את הממצאים, את הליקויים או את הפערים הקיימים בשטח.
4. עם השלמת הבדיקה יש להגיש למנהל המחנה את הממצאים כדי שינחה מיד כיצד לתקן את הליקויים ואת המפגעים הקיימים בשטח.

תאריך: _____

1. נתונים

המסגרת המארגנת: _____ מיקום המחנה: _____
שם מנהל המחנה: _____ מס' הטלפון: _____
תאריך הפתיחה: _____ תאריך הסיום: _____
גיל החניכים: _____ מס' החניכים: _____
מס' המדריכים: _____

2. הממצאים

א. אישורים

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	א. יימצא רישיון עסקים בתוקף. ב. מספר החניכים במחנה יתאם את תנאי הרישיון.	
2.	יימצא טופס הודעה בדבר מבדק בטיחות מקדים, הכולל הצהרה של מנהל המחנה.	
3.	תימצא תכנית לניהול הבטיחות במחנה.	
4.	יימצא אישור של חשמלאי בודק על תקינות מערכת החשמל ועל רציפות ההארקה.	
5.	יימצא אישור של חשמלאי מוסמך על תקינות מתקני החשמל ומכשירי החשמל הנמצאים בתחום המחנה.	
6.	יימצא אישור של שירותי הכבאות.	
7.	יימצא אישור של טכנאי גז על תקינות מערכת הגז המרכזית (במטבח) ומבערי הגז (חד-קנייים ודו-קנייים).	
8.	יימצאו האישורים הנדרשים להפעלת מתקנים מחנאיים ומתקנים מחנאיים הנדסיים: <ul style="list-style-type: none"> • אישור תכנית המתקן (סרטוט, חומרים, חיזוקים, עומסים ופרטים נוספים) • אישור תכנית ההקמה (העובדים וכשירותם, סדר העבודה, אחריות, בטיחות ופיקוח) • אישור השימוש (בדיקה חזותית ובדיקת יציבות) 	
9.	יימצאו אישורי ההורים ליציאת ילדם למחנה.	

ב. מסמכים ורשימות

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	יימצאו חוזרי המנכ"ל בנושאים הרלוונטיים.	
2.	תימצא רשימה של שמות החניכים, כתובתם ומספרי הטלפון של ההורים בבית בעבודה.	
3.	תימצא רשימה של בתי החולים באזור ומספרי טלפון לשעת חירום.	
4.	יימצא לוח מודעות ובו הוראות בסיסיות לחניכים בענייני המחנה.	

ג. הסביבה

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	מיקום המחנה יענה על הדרישות האלה: <ul style="list-style-type: none"> • הוא יהיה במרחק של מעל 35 מ' מכבלי מתח גבוה; • הוא יהיה במרחק של מעל 100 מ' מעורק תנועה ראשי; • הוא יהיה במרחק של מעל 150 מ' ממאגרי מים פתוחים; • הוא יהיה במרחק של מעל 100 מ' משדות המושקים בקולחין או משדות מרוססים; • הוא יהיה במרחק של מעל 25 מ' מקו מים בשפת הים; • הוא לא יהיה בקרבת מבצרים עתיקים; • הוא לא יהיה בקרבת כפרים ומבנים נטושים; • הוא לא יהיה בקרבת שטחים ביצתיים; • הוא לא יהיה בקרבת ערמות אשפה אזוריות. 	
2.	יש לגזום ענפים העלולים ליפול או ענפים נמוכים העלולים לפגוע באנשים.	
3.	יש לתחום את גבולות המחנה ולסמנם בצורה בולטת.	
4.	יש לתחום את מגרש החנייה שמחוץ למחנה ולסמנו.	

ד. סימון ותאורה

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	בדרך המובילה אל המחנה ובשער הכניסה שלו יימצא שילוט הכוונה ברור.	
2.	יש לסמן את שבילי המחנה בצורה בולטת.	
3.	יש לסמן באופן בולט מכשולים בשטח המחנה (יתדות, חוטי מתוחה של מתקנים ואוהלים, גדמי עצים וכד'). הסימון צריך להיות ניכר גם בלילה.	
4.	יש לסמן את הדרך לשירותים ולמקלחת ולדאוג להארתם בשעות החשכה.	
5.	יש לדאוג לתאורה תקינה בתאי השירותים והמקלחות ולוודא שהיא מוגנת מים.	

ה. מתקנים מחנאיים

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	המתקן לא יוקם מתחת לקווי חשמל או טלפון.	
2.	שטח המתקן יגודר בגידור תוחם ובקרבתו יוצב שלט: "אין כניסה לחניכים ללא ליווי מדריך!"	
3.	הסנדות המשמשות להקמת המתקן תהיינה חזקות וללא ריקבון, תולעים או סדקים.	
4.	החבלים המשמשים לחיזוק או למתיחה יהיו חדשים, ולא יהיו בהם אזורים פרומים או רקובים או כל פגם אחר שאפשר לזהותו בעין.	
5.	בסיס המתקן יהיה מרובע, ומידותיו 2x2 מ' לפחות ו-4x4 מ' לכל היותר (לא כולל חצובות ומשולשים).	
6.	היתדות לחיזוק המתקן תהיינה במרחק של לא יותר ממטר אחד זו מזו.	
7.	לא יותקנו אלמנטים בעלי פינות חדות הבולטים מדפנות המתקן מתחת לגובה 2 מ' מפני הקרקע.	
8.	העלייה למתקן תיעשה בסולמות בעלי שלבים. אם גובה הסולם הוא מעל 2 מ' יש להתקין מעקה גב לכל אורכו למניעת נפילה. אם העלייה נעשית בשיטה אחרת (לא באמצעות סולם) יש להתקין מעקות בגובה של 110 ס"מ.	
9.	המתקן יהיה בנוי באופן שהעומק המרבי של נפילה חופשית ממנו לא יעלה על 2.5 מ'.	
10.	התקנת תאורה או התקן חשמלי אחר במתקן תיעשה אך ורק בידי חשמלאי מוסמך. מתח החשמל יהיה עד 24 וולט.	

ו. חשמל

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	מערכת החשמל במחנה תותקן בידי חשמלאי מוסמך ותאושר בידי חשמלאי בודק.	
2.	מערכת החשמל תוגן באמצעות ממסר זרם פחת ברגישות של 30 מיליאמפר ובאמצעות מפסקים חצי-אוטומטיים.	

מס'	הדרישה	הממצאים
3.	קווי החשמל יותקנו בגובה של 2.5 מ' לפחות מעל פני הקרקע.	
4.	לא יהיו חיבורי חשמל מאולתרים.	
5.	לא יהיו חיבורי חשמל של 220 וולט לאוהלים.	
6.	תאורת חשמל לאוהלים תסופק במתח של 24 וולט בלבד.	
7.	עמדת תדלוק תוצב במרחק של 10 מ' לפחות מהגנרטור. ליד העמדה יימצא מטפה כיבוי אש של 6 ק"ג לפחות.	
8.	לכל גנרטור ימונה אחראי. הפעלת הגנרטור תתאפשר אך ורק בידי האחראי.	

ז. בטיחות אש

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	במחנה יימצא ציוד כיבוי אש תקין ובדוק כנדרש, כמפורט בדרישות שירותי הכבאות.	
2.	יש למנות צוות כיבוי אש מקרב צוות המדריכים.	
3.	במקומות שיאוחסנו בהם חומרים דליקים יותקן שילוט בנוסח "זהירות, דלק! לא לעשן!"	
4.	במקומות שיאוחסנו בהם חומרים דליקים יוצבו מטפי כיבוי אש ו/או עמדות כיבוי, על פי קביעת שירותי הכבאות.	
5.	מכלי סולר של גנרטורים, מכלי הגז וחומרים דליקים אחרים ימוקמו במקומות שאין בהם צמחייה או חומרים בעירים.	

ח. חירום ועזרה ראשונה

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	במחנה יימצא כוח אדם רפואי (מע"ר, חובש, אחות, רופא) על פי הדרישות המעודכנות המפורטות בחוזר המנכ"ל.	
2.	בשטח המחנה יימצא בכל עת רכב פינוי המסוגל לשאת אלונקה פתוחה.	
3.	בשטח המחנה יימצא מכשיר קשר פועל או טלפון נייד.	
4.	במחנה יימצא ציוד עזרה ראשונה.	
5.	הציוד ותיקי העזרה הראשונה ייבדקו בידי רופא, חובש או מע"ר.	

ט. מערכת הגז

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	מערכת הגז לבישול במטבחים מרכזיים תותקן ותאושר על ידי טכנאי גז מוסמך.	
2.	כל מכלי הגז יהיו בעלי וסתים תקינים (כיוון וסת הגז ייעשה אך ורק בידי טכנאי גז מוסמך).	
3.	מכלי הגז יאוחסנו במצב עמידה ובמקום מוצל, לא ייקברו באדמה ולא ייעטפו.	
4.	צינורות גז המונחים על הקרקע יהיו מוגנים מפני פגיעה. במקרה הצורך הם יושחלו לשרוול הגנה.	
5.	בקרבת הכיריים לא יימצאו חומרים דליקים (בד, שמן, דלק, מוצרי נייר, חבלים וכד').	
6.	ליד המטבח יוצב מטפה כיבוי אש של 6 ק"ג לפחות.	

י. חומרי ניקוי והדברה

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	חומרי הניקוי וההדברה יאוחסנו בנפרד אלה מאלה ובכלי קיבול המיועדים לכך.	
2.	המקומות שבהם יאוחסנו חומרי הניקוי וההדברה ישולטו בשלט "זהירות, חומרי ניקוי/חומרי הדברה! לא למאכל!".	
3.	השימוש בחומרי הדברה ייעשה בידי מדביר מוסמך בעל רישיון.	

יא. מחסן וכלי עבודה

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	יש לוודא כי כלי העבודה במחנה – ובכלל זה כלי העבודה החשמליים – תקינים: <ul style="list-style-type: none"> • גרזנים: החיבור של הגרזן לקת יהיה תקין. • מעדרים: הקת תהיה שלמה ולא סדוקה • מסורים: המסורית תהיה שלמה וללא שיניים שבורות. 	
2.	יש לוודא כי במחסן מצוי כל הציוד הנדרש וכי אין בו ציוד מיותר וכן אין בו חומרים דליקים.	
3.	החומרים והציוד יאוחסנו בדרך שתימנע נפילתם על אנשים הנמצאים בקרבתם.	

י.ב. שונות

מס'	הדרישה	הממצאים
1.	יש לתת הדרכת בטיחות לחניכים בעת ההכנה למחנה ועם ההגעה אליו.	
2.	יש לדאוג לניקיון מקומות המגורים וסביבתם.	
3.	אחר:	
4.	אחר:	

3. סיכום המבדק

הנחיות כלליות (דיווח על פעולות מתקנות שיש לבצע)

הנחיות שיפור (אם נדרש)

הנחיות בטיחות (אם נדרש)

תאריך ביצוע המבדק	שם הבודק	מס' הטלפון	חתימה

נספח ב טופס הנחיית שיפור

התאריך: _____

השעה: _____

לכבוד

מנהל המחנה _____

העתק

לקב"ט המחוזי _____

לממונה הבטיחות במחוז _____

לרכז המפעלים של תנועת הנוער _____

הנחיית שיפור

1. בתאריך _____ קיימתי מבדק/ביקורת בטיחות במחנה _____
2. במהלך המבדק/הביקורת התברר כי דרישות חוזר המנכ"ל להבטחת הבטיחות המפורטות להלן אינן מקוימות:
 - א. _____
 - ב. _____
 - ג. _____
 - ד. _____
 - ה. _____
3. אתה מתבקש לפעול לאלתר, ובתוך פרק זמן שלא יעלה על 24 שעות, לתיקון המצב שתואר בסעיף 2 לעיל.
4. לידיעתך, תוכל לערער על הנחיה זו בתוך 24 שעות ממועד פרסומה בפני מנהל מחלקת תנועות הנוער במינהל החברה והנוער במשרד החינוך.
5. מבדק בעקבות הנחיית השיפור ייערך בידי הח"מ בתאריך _____. במבדק תיבדקנה הפעולות המתקנות שנקטו בעקבות הנחיה זו ולאור תוצאות הערעור על הנחיית השיפור, אם יוגש.

חתימה

השם הפרטי

שם המשפחה של יועץ הבטיחות

הוראות קבע

החלפה – 26–7.11

56

עמ' 27 מתוך 29 עמודים חוזר מנכ"ל עא/8(ג), כ"ו באדר ב' התשע"א, 1 באפריל 2011

נספח ג טופס הנחיית בטיחות

התאריך: _____
השעה: _____

לכבוד

מנהל המחנה _____

העתק

לקב"ט המחוזי _____

לממונה הבטיחות במחוז _____

לרכז המפעלים של תנועת הנוער _____

הנחיית בטיחות

1. בתאריך _____ קיימתי מבדק/ביקורת בטיחות במחנה _____
2. במהלך המבדק/הביקורת התברר כי קיים חשש של השהים במקומות או במתקנים האלה:

מס'	המקום/המתקן	הסכנה
.1		
.2		
.3		
.4		
.5		

3. אתה מתבקש לפעול לאלתר לתיקון המצב שתואר בסעיף 2 לעיל.
4. עד להסרת הסכנה אסור לשהות במקומות או להשתמש במתקנים המצויינים בסעיף 2 לעיל.
5. לידיעתך, תוכל לערער על הנחיה זו בתוך 24 שעות ממועד פרסומה בפני מנהל מחלקת תנועות הנוער במינהל החברה והנוער במשרד.

6. מבדק בעקבות הנחיית השיפור ייערך בידי הח"מ על פי בקשתך. במבדק ייבדקו הפעולות המתקנות שננקטו בעקבות הנחיה זו ולאור תוצאות הערעור על הנחיית הבטיחות, אם יוגש.

חתימה

השם הפרטי

שם המשפחה של יועץ הבטיחות

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-27 מחנות קיץ – בריאות, תברואה ורפואה

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה מכיל את ההוראות המחייבות בנושא של בריאות, תברואה ורפואה לפעילות במחנה שנועדו לסייע במניעת תחלואה במהלך הפעילות במחנה.

1.2 מטרת הפרסום

- א. התוקף: החל מ-1 באפריל 2011
- ב. התחולה: ילדי כיתות ג'–י"ב
- ג. הסטטוס: החלפה
- ד. חוזרים קודמים באותו נושא
 - סעיף 7.11-20, "קייטנות ומחנות קיץ – בטיחות ותברואה", בחוזר הוראות הקבע סד/10(ב) – **מבוטל**
 - סעיף 5.1-32, "הבטחת הבטיחות בקייטנות ובמחנות קיץ", בחוזר הוראות הקבע סב/6(ב), "הבטחת הבטיחות במערכת החינוך" – **מבוטל**.
- ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים
 - סעיפים 6.2-24 עד 6.2-27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעולות חוץ-בית-ספרית" – **בתוקף**
 - סעיף 6.2-28 בחוזר סו/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2-24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – **בתוקף**.

1.3 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים במחנות: מנהלי המחנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא מחנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא המחנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי הכבאות וההצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.4 יישום ומעקב

- יועצי בטיחות מטעם המחוז יפקחו על המחנות ויבקרו בהם.
- מפקחים מטעם המחוז של משרד הבריאות יפקחו על המחנות.
- פקחי טיולים יבצעו ביקורות במחנות.

1.5 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: המזכירות הפדגוגית
- ב. בעל התפקיד: המפקחת על תחום הבריאות
- ג. מספר הטלפון: 02-503451
- ד. הדואר האלקטרוני: iritli@education.gov.il

2. מזון, בריאות והיגיינה

2.1 המטבח

הערה: בסעיף זה הנחיותינו מתייחסות למטבח מרכזי או לכמה מטבחים המנוהלים בתוך מחנה גדול.

2.1.1 המטבח יוקם במרחק של 100 מ' לפחות מחדרי השירותים ותוך התחשבות בכיווני הרוחות או בהתאם להנחיות המפקח של משרד הבריאות לקראת הקמת המחנה. יובהר כי במקרים חריגים יאושר המיקום על ידי מפקח של משרד הבריאות מלשכת הבריאות שהמחנה בתחומה.

- 2.1.2 במבנה מטבח קבוע ומרכזי יתקיימו, לפי תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל). סוגי המזון המוכן והמוגש במטבח המרכזי יאושרו בהתאם לתשתיות.
- 2.1.3 במטבח יתקיימו התנאים האלה:
- א. המבנה ישמש אך ורק כמטבח.
 - ב. במקום יימצאו שולחנות עבודה מצופי בחומר אטום שאפשר לרחוץ אותו.
 - ג. הכלים והמצרכים יאוחסנו על אצטבאות שגובהן 30 ס"מ מהרצפה לפחות.
 - ד. הלחם יהיה ארוז באריזה המקומית של המאפייה ויאוחסן בקופסת קרטון נקייה המונחת על אצטבה או בארון מרושת המונע חדירת חרקים ומכרסמים. הארון יהיה סגור בעל עת.
 - ה. במטבח יהיה ברז ובו מים זורמים לשטיפת כלים.
 - ו. מתחת לברז יותקנו שולחן רחצה וכיור לשטיפת הכלים. הכיור ואזור השטיפה ינוקו משאריות מזון מיד בתום שטיפת הכלים.
 - ז. במטבח יותקנו ווים לתליית הסירים הרחוצים בגובה של 50 ס"מ מהרצפה לפחות.
- 2.1.4 הכנת המזון תיעשה על פי ארבעת כללי היסוד לטיפול נכון במזון (לפי נוהל ההדרכה של משרד הבריאות):
- א. רכישת מזון ממקומות בטוחים
 - ב. מניעת חדירה של חיידקים למזון
 - ג. מניעת ריבוי חיידקים במזון
 - ד. הרחקת חיידקים מכלים וממזון.
- יש לדאוג למניעת כניסה של אנשים למטבח המחנה אלא לצורכי עבודה בלבד.
- 2.1.5 **אחסנת אשפה ופינויה**
- א. האשפה במטבח תאוחסן במכלים בעלי מכסה תקין.
 - ב. בתוך המכל תהינה שקיות מפוליאתילן (ניילון) גודל המתאים למכל.

- ג. האשפה תפונה מהמטבח פעם ביום לפחות אל מכל אשפה מרכזי (צפרדע) המותקן במרחק של 50 מ' מהמטבח.
- ד. המשטח של מכלי האשפה יהיה נקי בכל עת.

2.1.6 בריאות והיגיינה של עובדי המטבח

- א. עובד המטבח במחנה יידרש להמציא אישור רפואי כי הוא בריא לחלוטין ורשאי לעבוד במטבח, או שהוא יאושר על ידי הסמכות הרפואית במחנה (חובש או רופא).
- ב. העובד במטבח המחנה חייב להקפיד על ניקיון גופו ועל ניקיון בגדיו שיהיו בהירים ומיועדים לעבודת המטבח, וכן עליו להקפיד על הכללים הנדרשים לשמירה על ההיגיינה הסביבתית.
- ג. לא יעבוד במטבח המחנה מי שנתקיים בו אחד מאלה:
- 1) הוא חולה במחלה מידבקת או נושא טפילים של מחלה מידבקת (המחלה אושרה על ידי גורמי הרפואה במחנה – חובש או רופא; לצורך זה יש לבצע בדיקות צואה מתאימות).
 - 2) על גופו יש חבורות, חטטים או פצעים פתוחים או מוגלתיים (אף אם הם מכוסים בתחבושת).
- ד. בעת העבודה במטבח לא יענדו העובדים תכשיטים על ידיהם, ושערם יהיה אסוף.

2.2 מזון

2.2.1 הכנסת מזון למטבח שדה במחנה

א. לשטח המחנה לא יוכנסו מצרכי המזון האלה:

- קרמים, קצפות ורטבים
 - מיונז
 - חלב שאינו מפוסטר או מעוקר
 - בשר, עוף, דגים ומוצריהם (מבושלים או בלתי מבושלים, טחונים או בלתי טחונים, קפואים או בלתי קפואים), אלא אם כן הם משומרים וארוזים בקופסאות סגורות הרמטית.
- ב. באתרים שיש בהם מטבח מרכזי העומד בתנאי "בית אוכל" מותר להכין מוצרים שמעבר למצוין בטבלה באישור משרד

הבריאות, בהתאם לתשתית התברואתית במטבחי שדה או ב"ת-מטבחים". בהתאם להגדרות משרד הבריאות יוכנו המוצרים המפורטים בטבלה שלהלן.

ג. השימוש בפריטי המזון המפורטים בטבלה שלהלן מותר בכפיפות לאישור של לשכת הבריאות ולמילוי התנאים המצוינים לצדם:

התנאים	מצרך המזון
ממקור מאושר, ארוזים באריזה המקורית של היצרן	מצרכי מזון משומרים
(א) ארוזים באריזות מקוריות, סגורות ונקיות (ב) טריים מדי יום	חלב, מוצרי חלב וגבינות
ארוזים באריזה המקורית של היצרן	מרגרינה, חמאה וריבה
נקיות ושלמות (לא סדוקות)	ביצי תרנגולת
ארוזים, יבשים ובלתי מצופים	דברי מאפה
עטופים	שוקולד ודברי מתיקה
טריים או מיובשים	פרות וירקות
אספקה יומית ממאפייה מאושרת	לחם

2.2.2 הטיפול במזון

- א. לא יוחזקו במחנה ולא יוגשו למשתתפים בו שאריות מזון או מאכלים מארוחה אחרת.
- ב. המאכלים יוכנו סמוך ככל האפשר לשעת האכילה.
- ג. יש להימנע מנגיעה מיותרת במצרכי המזון.
- ד. המזון יאוחסן בכלים נקיים וסגורים.
- ה. מאכלים הנאכלים חמים יוחזקו עד להגשתם במכל חימום, בטמפרטורה של מעל 70 מעלות צלזיוס.
- ו. מאכלים הנאכלים קרים יוחזקו בקירור פעיל, בטמפרטורה של עד 4 מעלות צלזיוס.
- ז. הובלת המאכלים תיעשה במכלים נקיים וסגורים. המכלים ינוקו מיד לאחר השימוש.

ח. פרות וירקות יש לרחוץ באופן יסודי ביותר, בתמיסת דטרגנט, ולאחר מכן לשטפם היטב במים זורמים (על פי הנוהל של משרד הבריאות).

ט. המטפלים במזון ירחצו את ידיהם בסבון באופן יסודי לפני התחלת העבודה, לאחר כל הפסקה בעבודה או פעולה שאינה קשורה במזון, בין פעולות מסוגי מזון שונים ובעיקר אחרי ביקור בשירותים.

2.3 מים

מקורות המים ודרכי אספקתם

2.3.1

- א. המים שיסופקו למחנה יהיו ממקור וממכלים נקיים ואטומים שאושרו בידי לשכת הבריאות.
- ב. כמות המים שתסופק תהיה לפחות 40 ליטר ליום לנפש.
- ג. המים המיועדים לשימוש במטבח המחנה יסופקו במכל המיועד למטרה זו בלבד. אף שלמטבח יסופק מכל נפרד, המכל יהיה מחובר למערכת המים הכללית של המחנה.
- ד. מערך בדיקת המים והטיפול בהם יהיה בהתאם להנחיות של משרד הבריאות.

הטיפול במים

2.3.2

- א. המים ייבדקו שלוש פעמים לפחות: שבוע לפני הקמת המחנה, יומיים לפני תחילת הפעילות ובמהלך הפעילות, בהתאם להנחיות משרד הבריאות.
- ב. רכז התברואה של המחנה יבדוק בכל יום את המים כדי לוודא שאין בהם שאריות של חומרי חיטוי, וירשום את הממצאים. לשם כך יש להצטייד בערכות בדיקה מתאימות.
- ג. פעולות החיטוי של המים תיעשינה על ידי אדם שהוסמך לפעולה זו על ידי משרד הבריאות.

רחיצת כלי אוכל

2.3.3

- א. בשטח המחנה יימצא מתקן לרחיצת כלי אוכל.

- ב. מתחת למתקן תהיינה תעלות ניקוז פתוחות להרחקת מי השטיפה אל מחוץ לשטח המחנה או בור סופג בנפח של מטר מעוקב אחד לפחות אשר ימולא באבנים או בחצץ, בהתאם לאישור משרד הבריאות.
- ג. מעל למתקן יותקנו ברזים זוגיים נגדיים כדי לאפשר רחיצת כלים משני הצדדים.
- ד. המפתח לכמות הברזים בחדר האוכל יתייחס לכלל האוכלים במחזור אכילה אחד לפי ברז אחד ל-25 ילדים.
- ה. שטיפת הכלים תיעשה במים זורמים ובחומרים שאושרו בידי משרד הבריאות.

2.4 שירותי שדה

- 2.4.1 השירותים והמשתנות יהיו עשויים מאחד או מיותר מהסוגים המפורטים בתקנות רישוי עסקים (תנאים תברואיים למחנות ומחנות נופש). הם ייבנו, יוחזקו ויסולקו בהתאם לתנאים המפורטים בתוספת הראשונה לתקנות אלו ולפי הכתוב בתדריך של משרד הבריאות.
- 2.4.2 השירותים יסומנו באופן ברור ונראה לעין. במחנות הממוקמים בטבע יהיה הסימון כדלהלן:
- א. הדרך לשירותים תשולט בשילוט זוהר וברור.
- ב. בשעת הלילה תואר הדרך במנורות או בכל דרך בטוחה אחרת.
- 2.4.3 בסמוך לשירותים או לשוחות יותקנו ברזי מים זורמים לשטיפת ידיים לאחר השימוש בשירותים. ליד הברזים יימצא תמיד סבון.
- 2.4.4 יש למנות אחראי שתפקידו יהיה לדאוג לניקיון השירותים והמשתנות.
- 2.4.5 במחנה שיש בו שירותי שדה או שירותים כימיים יוקמו מקומות המגורים במרחק שאינו פחות מ-50 מ' מהשירותים הקרובים ואינו עולה על 100 מ' מהם. ניקוז השירותים יהיה באישור משרד הבריאות.

2.5 המקלחות

- 2.5.1 במחנה הכולל לינה תוקצינה מקלחות נפרדות לשני המינים. לכל 50 איש תהיה מקלחת אחת לפחות.

2.5.2 מקלחת שדה תעמוד בתנאים האלה :

- א. ניקוז המקלחת יהיה באמצעות בור לספיגת מי הדלוחין או תעלות ניקוז אל מחוץ לשטח המחנה או באמצעות פתרון אחר שיניח את דעתו של משרד הבריאות.
- ב. רצפת המקלחת תהיה בנויה מבטון או מאריחים.
- ג. רצפת המקלחת תישטף מדי בוקר במברשת ובמים ובתמיסה של חומר מחטא שאושר בידי משרד הבריאות.

2.6 ניקוז שפכים

- 2.6.1 לניקוז המים במחנה (ממקלחות, מהמטבח וכד') יוכנו בורות סופגים. אפשר לנצל את הטופוגרפיה לניקוז ללא בור סופג, באישור משרד הבריאות.
- 2.6.2 ניקוז הדלוחין יהיה באמצעות צנרת סגורה שתוביל לבורות סופגים או למערכת ביוב מרכזית שתאושר על ידי משרד הבריאות.

2.7 חומרי ניקוי, הדברה וחיטוי

- 2.7.1 במחנה יימצא תמיד מלאי של חומרי ניקוי (לרבות סיד וגיר במקרה של שירותים המבוססים על בורות ספיגה), נייר טואלט וסבון בכמות מספקת לתקופת המחנה.
- 2.7.2 חומרי החיטוי וההדברה יאוחסנו במקום נפרד המיועד למטרה זו בלבד. מקום זה יהיה נעול בכל עת, והמפתח יימצא בידי מנהל המחנה.
- 2.7.3 המקומות שבהם יאוחסנו חומרי הניקוי וההדברה ישולטו בשלט "זהירות, חומרי ניקוי/חומרי הדברה! לא למאכל!"
- 2.7.4 השימוש בחומרי הדברה ייעשה בידי מדביר מוסמך בעל רישיון.

2.8 מכלי האשפה

- 2.8.1 אשפה מכל סוג שהוא תפונה מהמחנה בשקי פוליאטילן פעם ביום לפחות. הפינוי ייעשה בידי הרשות המקומית או בידי קבלן פרטי מאושר.

- 2.8.2 בתוך המחנה יפוגו פחי האשפה הקטנים שבאזור המגורים, השירותים והמטבח שלוש פעמים ביום לפחות למשטח מרכזי שייקבע בתיאום עם משרד הבריאות.
- 2.8.3 במחנה הכולל מגורים יוצבו ליד מקומות המגורים מכלי אשפה מרכזיים. מכלי האשפה יעמדו בתנאים האלה:
- א. הם יוצבו במרחק של 50 מ' ממטבח המחנה.
 - ב. השטח שמסביב למכלי האשפה ומתחתם יהיה נקי בכל עת.
 - ג. בתוך כל מכל תהיה שקית פוליאתילן המתאימה לגודל המכל.

2.9 ניקוי השטח בסיום המחנה

מנהל המחנה לא יעזוב את השטח אלא לאחר שתבוצענה הפעולות האלה:

- 2.9.1 סתימה של כל בורות הניקוז ובורות השירותים;
- 2.9.2 ניקוי כללי של שטח המחנה והרחקת כל פסולת ואשפה.

3. ניהול הרפואה במחנה

3.1 כללי

- 3.1.1 א. הניסיון מלמד שמתן שירותי רפואה הולמים במסגרת מחנה תורם משמעותית להפחתת מספר החניכים הנושרים ממנו במהלך הפעילות בו ובכך להעצמת החוויה הן של החניכים הצעירים והן של הוריהם.
- ב. הניסיון גם מלמד שהעמדת שירותי רפואה מתקדמים, הכוללים כוח אדם מיומן, ציוד מתקדם ודרכי תקשורת, תורמת משמעותית לרמת הביטחון של סגלי המחנות, וכפועל יוצא מכך מעצימה את החוויות ואת הפעילויות ומקטינה משמעותית את מספר החניכים המופנים הביתה מסיבות רפואיות.
- ג. המרפאה במחנה נותנת שירותי רפואה לכל החניכים, המדריכים, אנשי הסגל והמנהלה, ובכלל זה המבקרים והאורחים במידת הצורך.

3.1.2 הגדרות

להלן הגדרות המתייחסות לסוגי המחנות ולכשירותם של אנשי הרפואה:

א. מחנה משולב (גדול)

מחנה גדול במיוחד, המאכלס למעלה מ-800 חניכים בו-זמנית.

ב. מחנה רגיל

מחנה המאכלס בו-זמנית כמה מאות של חניכים ולא יותר מ-800 חניכים בו-זמנית.

ג. מגיש עזרה ראשונה (מע"ר)

בוגר קורס 44 שעות בעזרה ראשונה המשתתף פעם בשנתיים בקורס רענון בן 20 שעות וברשותו תעודה המעידה על כך.

ד. חובש

1) בוגר קורס חובשים שלב 6 ומעלה בצה"ל שברשותו תעודה המעידה על כך והמשרת בשירות פעיל במילואים ובידו פנקס מילואים בתוקף

2) חובש/נהג שעבר קורס נהגי אמבולנס במד"א והוא פעיל במד"א כעובד או כמתנדב

3) בוגר קורס נהגי אמבולנס של מד"א שאינו פעיל במד"א אך משתתף פעם בשנתיים בקורס רענון בן שלושה ימים הכולל יום התנסות על אמבולנס, וברשותו תעודה המעידה על כך (אם טרם עברה שנה מיום סיום קורס נהגי האמבולנס הוא פטור מקורס הרענון).

ה. אחות

ככלל יש עדיפות לאחות (על פני מע"ר או חובש) כאיש צוות רפואי במחנה. תנאי הסף יהיו: אחות מוסמכת העוסקת במקצוע הסיעוד באופן סדיר או שעסקה בו בעבר באופן סדיר, ובתנאי שלא עברו מעל ל-3 שנים מיום שסיימה את תפקידה.

ו. פרמדיק

מי שסיים לימודי תואר ברפואת חירום או נושא תעודה של פרמדיק מטעם מד"א (פרמדיק פעיל, העושה לפחות 6 משמרות בחודש על ניידת טיפול נמרץ – נט"ן, יכול לשמש חובש; פרמדיק שאינו פעיל יעבור השתלמות בדומה לחובש צבאי ולחובש נהג שאינו פעיל במקצוע).

ז. רופא

בעל רישיון לעסוק ברפואה בישראל, מומחה ברפואת ילדים או ברפואת משפחה הממשיך להיות פעיל ולעסוק בתחום זה ושעבר בשנתיים האחרונות השתלמות A.T.L.S.

ח. ציוד רפואי

הציוד המיועד להגשת עזרה ראשונה ולטיפול רפואי, לרבות תרופות, בתכולה המינימאלית המפורטת ב-3.4.5 להלן.

3.2 פירוט דרישות המינימום לניהול הרפואה במחנות משולבים (מחנות גדולים)

3.2.1 המרפאה

- א. המרפאה תמוקם במקום מוגן ומוצל, מופרד משטח הפעילות.
- ב. המרפאה תהיה מחוברת לחשמל יציב ורציף.
- ג. במידת האפשר יהיו בכל חדרי הטיפולים כיור עם מים זורמים ופתח לביוב לניקוז המים.
- ד. סמוך למתחם המרפאה יותקנו כיור לרחצה ומתקן מים קרים לשתייה.
- ה. למרפאה יוקצו שני מכשירי טלפון לפחות (ניידים או קבועים) לפי הפירוט הזה:

- 1) מכשיר נייד או ניח שיהיה בנקודת הקליטה והרישום
- 2) מכשיר נייד שיוחזק אצל מנהל המרפאה או אצל החובש התורן.

ו. המרפאה תחולק לאזורים תפקודיים אלו:

- 1) אזור פתוח במבואה לצורך קליטה ורישום
- 2) חדר טיפולים, רצוי ממוזג, שישמש לטיפולים שוטפים על ידי חובשים. בחדר זה יימצאו מיטת טיפולים, שולחן טיפולים, כיסאות וארון ציוד רפואי
- 3) חדר רופא שהוא מקום סגור, עם דלת, רצוי ממוזג, ובו מיטת טיפולים, שולחן ושני כיסאות (מקום זה יהיה מופרד משאר האזורים במרפאה כדי לאפשר פרטיות מוחלטת)

4) חדר ארונות לציוד רפואי עם תאורה ועם אפשרות לנעילה (הכניסה לחדר תהיה רק באישור אחראי המרפאה או הרופא)

5) אוהל או אזור בידוד היכול להכיל 5-10 מיטות לפחות שימש לחולים בלבד.

ז. תובטח גישה של רכב פינוי אל המרפאה וממנה.

3.2.2 ציוד ושיטות ניהול ידע רפואי

א. לפני תחילת המחנה ירוכז כל המידע הרפואי על צוות המדריכים, על החניכים, על המלווים ועל אנשי המינהלה. הריכוז יהיה במידת האפשר במערכת ממוחשבת. המערכת תדע לזהות את שם החניך ובעיות רפואיות מיוחדות המפורטות בהצהרת הבריאות של החניך. "כרטיס החניך" יכלול מידע על רגישויות לתרופות, על מחלות כרוניות ועל כל בעיה נוספת שהחניך והוריו מדווחים עליה.

ב. ציוד רפואי ותרופות יאופסנו בחדר ציוד רפואי ותרופות או בארון ייעודי לתרופות. יהיו ארונות נפרדים לאפסון תרופות באישור רופא ותרופות באישור חובש.

ג. יש לחדש את המלאי של הציוד הרפואי בהתאם לציוד הנצרך ובהתאם לנדרש. זמן ההשלמה של ציוד נדרש לא יעלה על 24 שעות.

ד. כל מלווה רפואי (רופא, חובש או מגיש עזרה ראשונה) המתלווה לטיול או לפעילות שטח במסגרת המחנה נדרש לשאת תיק ובו ציוד רפואי. תכולת התיק תהיה על פי המפורט ב-3.4.5 להלן.

ה. במרפאה ינוהל יומן תרופות ובו מצאי של כל התרופות הקיימות, לרבות השימוש והבלאי שלהן, וכן מעקב אחר חניכים הצורכים תרופות.

ו. כל טיפול הנעשה במרפאה, הן על ידי חובש והן על ידי רופא, יירשם ביומן טיפולים מסודר שיכלול את פרטי המטופל, כגון כתובתו, גילו, הסיבה שבגינה הגיע למרפאה והטיפול הרפואי שניתן לו.

ז. כלל הפעולות הטיפוליות המתבצעות על ידי הרופא תתועדנה במידת האפשר בצורה ממוחשבת ישירות לגיליון החניך הנמצא במערכת המידע הממוחשבת, ואם אין מחשב, בצורה ידנית ליומן הרופא.

צוות המרפאה 3.2.3

- א. יש לשאוף שצוות המרפאה יהיה קבוע במהלך המחנה כולו.
- ב. במרפאה הממוקמת במחנה משולב יוצבו בעלי התפקידים האלה לפחות:
- (1) **מזכיר:** המזכיר יהיה איש מהצוות הרפואי שיאייש את המרפאה ביום ובלילה לצורך רישום וקליטה של החניכים המגיעים למרפאה.
 - (2) **אחראי מרפאה:** אחראי המרפאה מופקד על ארגון המרפאה ועל תפעולה וכן על צוות המרפאה. כאחראי מרפאה ישמש רק מי שבידו תעודה של חובש לפחות.
 - (3) **רופא:** הרופא יימצא בכל שעות הפעילות במרפאה או בנקודת ריכוז שתוגדר מראש.
 - (4) **חובשים:** במשך כל שעות הפעילות של המרפאה יימצאו בה חובשים בהתאם לטבלת כמות החובשים הנדרשת המופיעה בנספח א של סעיף 7.11–21 בחוזר זה (סט/8(ג)). במשך הלילה יימצא במרפאה חובש תורן אחד לפחות, ומקום הימצאו במרפאה יסומן ויוגדר מראש, ובכלל זה האמצעים המיידיים לאיתורו (מס' טלפון נייד או מירס).
 - (5) **מגישי עזרה ראשונה:** אפשר להסתייע במגישי עזרה ראשונה בנוסף לצוות החובשים, אולם בכל מקרה הם לא ישמשו תחליף לחובש.
 - (6) **מלווה רפואי בעת פינוי:** יש להכין מראש מלווים לליווי לבתי חולים מתוך סגל המדריכים או הצוות הרפואי.
- ג. יש לקבוע שעות קבלה במרפאה למקרים שוטפים כדי לאפשר לצוות המרפאה מנוחה סבירה.

3.3 תהליך הקליטה והטיפול הרפואי בשגרה

3.3.1 רישום ובדיקה של רקע רפואי

תיעשינה הפעולות האלה:

- א. זיהוי החניך

ב. **בדיקת הרקע הרפואי:** השוואה לרשימת המדווחים כסובלים מבעיות רפואיות

ג. **סיווג ראשוני של התלונה**

ד. **מיפוי השיוך של המתלונן למטרות מניעה ושליטת מגמה לפי הסיווג הזה:**

(1) אזור המחנה שהחניך שוהה בו

(2) האזור שבו נגרמה הפגיעה

(3) השיוך הקבוצתי (קן, שבט וכד').

3.3.2 הפקת טופס מבקר במרפאה

א. הטופס יכול את הפרטים שצוינו לעיל לעיונו של החובש וכן שאלות מנחות לבדיקה של החובש.

ב. הטופס ייערך על ידי רופא שפרטיו יצוינו על גבי הטופס.

3.3.3 בדיקה והערכת מצב ראשונית

א. החובש או האחיות ילמדו את תלונת החניך ואת ההיסטוריה הרפואית שלו ויבדקו מדדים רפואיים: לחץ דם, דופק וחום.

ב. החובש או האחיות יבצעו הערכת מצב לקביעת המשך הטיפול:

(1) טיפול על ידי חובש / אחות

(2) היוועצות עם אחראי המרפאה או עם הרופא.

ג. התוצאות של הערכת המצב, כמו גם המדדים ותהליך הבדיקה, יתועדו על גבי הטופס למבקר במרפאה.

3.3.4 מתן טיפול רפואי

א. הטיפול הרפואי שיינתן יירשם על גבי טופס המבקר.

ב. עם סיום הטיפול הרפואי תינתנה הנחיות להמשך טיפול ומעקב וכן להגבלת הפעילות, אם יוחלט על הגבלה.

ג. אם יתגלו אצל החניך סימני מחלה, יש לשקול (בהתאם להמלצת הרופא) אם להשאירו במחנה או להחזירו הביתה בליווי מתאים ובתיאום עם ההורים.

ד. במקרה שיתגלו אצל אחד החניכים (על ידי רופא המחנה) סימני מחלה מידבקה (כפי שהיא מוגדרת במשרד הבריאות), יש לפנותו

מהמחנה בליווי מתאים. בנוסף יודיע על כך מנהל המחנה מיד
ללשכת הבריאות וכן לחדר המצב של משרד החינוך ולהורים.

ה. הטופס המלא של המבקר במרפאה יישמר על פי שמות ועל פי
תאריכים, בשיטת תיוק המאפשרת בירור למפרע אם יהיה צורך
בכך.

ו. המרפאה תערוך סיכום יומי של המקרים הרפואיים במהלך היום
על פי החתכים השונים ותפיץ סיכומים אלה בקרב המדריכים
ובעלי התפקידים להטמעה ולהפקת לקחים.

3.3.5 היערכות למקרה חירום

א. מנהל המחנה יפרסם על לוח המודעות של המחנה ובכל דרך
נוספת שיראה לנכון את מספרי הטלפון של הגורמים האלה:

- 1) בתי החולים בסביבה ומרפאות קופות החולים
- 2) לשכת הבריאות הקרובה
- 3) בתי מרקחת קרובים וזמינים
- 4) תחנת המשטרה הקרובה
- 5) קב"ט מוסדות החינוך ברשות המקומית
- 6) לשכת המחוז של משרד החינוך והמפקח המחוזי של משרד
החינוך על המחנות
- 7) הרשות המקומית או רשות החינוך המקומית
- 8) תחנת מד"א הקרובה
- 9) רופא המחנה ומנהל המרפאה
- 10) שירות המוניות הקרוב.

ב. למנהל המחנה יהיו בהישג יד רשימת מספרי הטלפון שפורטו
לעיל ורשימת מספרי הטלפון של הורי החניכים במקום העבודה
ובבית.

ג. במחנה יהיה נוהל לפינוי נפגע ולהזנקת אמבולנס ומסוק.

- א. בקביעת ההיקף והרמה של רכבי הפינוי יש לבחון משתנים אלו:
- (1) הזמינות של מד"א ומיקום התחנה הקרובה
 - (2) המרחק לבית החולים הקרוב.
- ב. להלן הדרישות לרכבי פינוי במחנות:
- (1) רכב פינוי אמבולנס: במחנה שבו מ-800 איש ומעלה חייב להימצא אמבולנס המורשה על ידי משרד הבריאות. יש לוודא שהרכב הנמצא במחנה עומד בדרישות ובאישורים המחייבים ושהוא מצויד לפחות במכל חמצן גדול, בקרש גב ובמכשיר להחייאה מתקדמת (דיפיברלטור). ברכב הפינוי תהיה אפשרות להכנסת אלונקה. נהג האמבולנס יכול להיחשב חלק מצוות הרפואה במחנה.
 - (2) רכב פינוי שאינו אמבולנס: במחנות שיש בהם פעילות סמינריונית או פעילות בעלת רמת סיכון נמוכה, או הנמצאים בקרבת בית חולים או תחנת מד"א, ישקול הרופא את האפשרות להשתמש ברכב פינוי שאינו אמבולנס.
 - (3) רכב שטח לפינוי: בשטחים שיש בהם קשיי עבירות או שהמרחק בין החניכים בשטח בפעילות עולה על ק"מ אחד, יוצב רכב לפינוי 4X4. פעילות זו כוללת פעילות חוץ-מחנאית, ניווטים, פעילות לילה בשטח, טיולים למיניהם וכדומה. ברכב זה אפשר יהיה לפרוס אלונקה ולפנות נפגע לנקודת חבירה עם אמבולנס. רכב זה יהיה מיועד בעיקר לפינוי ולא ישמש למטרה אחרת. הרכב יאויש בחובש או בפרמדיק ויהיו בו תרמיל חובש לפי התקן, אלונקה וקרש גב.
 - (4) טרקטורון להובלת נפגעים (רינג'ר): אפשר להשתמש בטרקטורון פינוי עם נהג מוסמך במקום ברכב פינוי. הטרקטורון יהיה בעל התקן לנשיאת אלונקה פתוחה. רכב זה ישמש לפינוי נפגעים מהשטח למרפאה או לאמבולנס. ברכב יימצאו חובש או פאראמדיק וציוד מלא הכולל תרמיל חובש לפי תקן, אלונקה ולוח גב.
- ג. יש לדאוג שהנהגים של רכבי הפינוי ייהנו משעות שינה ומנוחה לפי הנדרש בחוקי התעבורה ובתקנותיה לפחות.

א. עד לערב היציאה למחנה ירוכו מידע אצל הצוות הרפואי בדבר ילדים הסובלים ממחלה או מאלרגיה או מהפרעות אכילה הדורשות התייחסות מיוחדת לצורך לימוד המצב הרפואי ולבירור היכולת להשתתף במחנה, וכן כדי לאפשר היערכות רפואית ולוגיסטית מתאימה.

ב. מסירת הודעה להורים

1) במקרה של צורך במתן טיפול רפואי יש ליידע את ההורים טלפונית.

ככלל יש להשתדל שהחניך הוא זה שיתקשר להורים תוך הסתייעות בטלפון של המרפאה כדי להפחית את הדאגה ואת ההתרגשות של ההורים.

2) במקרים המנויים להלן תימסר הודעה להורים לפני הטיפול של החניך במרפאה:

א) הורה ביקש לעדכן אותו בכל מקרה שבו ילדו פונה לקבל טיפול רפואי;

ב) קיים חשש לאלרגיה לתרופות מסוימות לפי דיווח החניך או ההורים;

ג) החניך בוכה ומסרב לקבל טיפול רפואי;

ד) החניך חולה במחלה כרונית ומתלונן על מחושים או על מכאובים;

ה) החניך נפצע פציעה קלה (משמעותית).

3) הודעה טלפונית שלאחר טיפול תימסר להורים במקרים אלו:

א) החניך פונה לצורך חוות דעת רפואית נוספת;

ב) האירוע התרחש באמצע הלילה ולא הייתה דחיפות בדיווח על פי החלטת הרופא;

ג) ההורים לא היו זמינים בטלפון לפני הטיפול.

ג. הודעה טלפונית דחופה תימסר להורה בכל מקרה של בעיה משמעותית, כמפורט להלן:

1) החניך בסכנת חיים ממשית;

2) החניך נפגע פגיעה המחייבת טיפול רפואי ממושך ומשמעותי;

- (3) החניך היה מעורב בתאונת דרכים עם נפגעים ;
- (4) החניך סובל ממחלה המלווה בחוס גבוה ;
- (5) יש צורך בפינוי החניך לטיפול רפואי מחוץ למחנה ;
- (6) צפוי שהחניך יזדקק לטיפול פולשני מקצועי.

במקרים אלו יוזמנו ההורים לבית החולים ותינתן להם במקרה הצורך עזרה בהגעה. את ההודעה ימסור הרופא או אחראי המרפאה, בתיאום עם רכז ההורים במחנה.

3.4 דרישות המינימום לניהול הרפואה במחנות רגילים (שבהם עד 800 משתתפים)

- 3.4.1 ככלל הדרישות לניהול רפואה במחנות רגילים (שבהם עד 800 משתתפים) זהות לאלו שבהם מעל ל-800 משתתפים.
- 3.4.2 עם זאת, מחנה שבו עד 400 משתתפים אינו מחויב ברופא, והוא פועל בהתאם להנחיות חוזר זה לצוות הרפואי.
- 3.4.3 במחנה שבו עד 400 משתתפים יהיה אחראי המרפאה חובש מסגל המרפאה שימונה על ידי רכז המפעלים בתנועה או על ידי הבעלות של המחנה.
- 3.4.4 במחנה רגיל ישמש כרכב פינוי רכב מינהלתי שמתאפשרת בו הובלת חולה בשכיבה.

3.5 טבלת דרישות כללית לחובשים ולרופאים במחנה

מס' / מס' החניכים במחנה	מספר החובשים	מספר הרופאים
1. עד 100	1	–
2. מ-101 עד 200	2	–
3. מ-201 עד 300	3	–
4. מ-301 עד 400	4	–
5. מ-401 עד 500	4	1
6. מ-501 עד 600	4	1

מס' / מס' החניכים במחנה	מספר החובשים	מספר הרופאים
.7	מ-601 עד 700	4
.8	מ-701 עד 800	4
.9	מ-801 עד 900	4
.10	מ-901 עד 1000	4
.11	מ-1001 עד 1100	5
.12	מ-1001 עד 1200	5
.13	מ-1201 עד 1300	5
.14	מ-1301 עד 1400	5
.15	מ-1401 עד 1500	5
.16	מ-1501 עד 1600	5
.17	מ-1601 עד 1700	5
.18	מ-1701 עד 1800	5
.19	מ-1801 עד 1900	5
.20	מ-1901 עד 2000	6
.21	מ-2001 עד 2100	6
.22	מ-2101 עד 2200	6
.23	מ-2201 עד 2500	7
.24	מ-2501 עד 3000	7

3.6 רשימת תכולה של הציוד הרפואי

א. ציוד מרפאה ניידת (במחנה שיש בו רופא)

מס'	שם הפריט	הכמות
.1	מד לחץ דם	2 יחידות
.2	סטטוסקופ	יחידה אחת
.3	מדחום	5 יחידות
.4	מגש טיפולים	יחידה אחת

מס'	שם הפריט	הכמות
.5	פינצטה אנטומית לגוף זר	2 יחידות
.6	מספריים מלכיים (מספרי חובש), 16/20	2 יחידות
.7	מחט 21	10 יחידות
.8	מחט 23	10 יחידות
.9	מחט 25	10 יחידות
10	אוטוסקופ + אוזניות	יחידה אחת
.11	פד גזה סטרילי 10X10 ס"מ	10 חב' של 100 יחידות
.12	פד גזה סטרילי 7.5X7.5 ס"מ	10 חב' של 100 יחידות
.13	פד גזה לא סטרילי 7.5X7.5 ס"מ	10 חב' של 100 יחידות
.14	אגד מידבק (פלסטיות)	200 יחידות
.15	פלסטר בגליל 9 מ'	10 יחידות
.16	שפדל עץ	100 יחידות
.17	אפליקטור רגיל	חבילה אחת
.18	אגד חבישה 5 ס"מ	100 יחידות
.19	אגד חבישה 7 ס"מ	100 יחידות
.20	אגד חבישה 10 ס"מ	100 יחידות
.21	צמר גפן 100 גר'	5 יחידות
.22	תחבושת בינונית	5 יחידות
.23	תחבושת לטיפול בכוויות (כדוגמת ברנשילד)	5 יחידות
.24	משולש בד	10 יחידות
.25	תחבושת אישית	10 יחידות
.26	חוסם עורקים	2 יחידות
.27	חוסם ורידים	2 יחידות
.28	תחבושת אלסטית 8 ס"מ	20 יחידות
.29	תחבושת אלסטית 10 ס"מ	20 יחידות
.30	סביעור	3 ליטרים
.31	אלכוהול	2 ליטרים
.32	מי חמצן 3%	2 ליטרים
.33	טיפות אף	20 בק'
.34	טיפות אזולין	10 בק'

מס'	שם הפריט	הכמות
.35	טיפות סולפצייד	10 בק'
.36	טיפות דקס אוטיק	10 בק'
.37	משחת פולידין 15 גר'	10 יחידות
.38	משחת וזלין 40 גר'	3 יחידות
.39	משחת דקטרין	30 יחידות
.40	משחת פולידין 250 גר'	2 יחידות
.41	משחת סינטו 3%	5 יחידות
.42	סירופ מלוקס	4 יחידות
.43	משחת הידרוקורטיזון 1%	20 יחידות
.44	לוציוקלמין	10 יחידות
.45	טיפות פניסטיל	5 בקבוקים
.46	טלק רפואי	10 יחידות
.47	תחבושת היגיניית	10 קופסאות
.48	טמפקס	10 קופסאות
.49	כפפות סטריליות לטקס	10 זוגות
.50	שקית קירור	10 יחידות
.51	מזרק חד-פעמי 10 סמ"ק	5 יחידות
.52	מזרק חד-פעמי 5 סמ"ק	5 יחידות
.53	מזרק 50 סמ"ק	5 יחידות
.54	תמיסה סטרילית לעירוי, ליטר אחד N.S.L.0.9%	30 יחידות
.55	תמיסה סטרילית לעירוי, 500 סמ"ק, N.S.L. 0.9%	30 יחידות
.56	סט עירוי	60 יחידות
.57	ונפלון ירוק	30 יחידות
.58	ונפלון כחול	30 יחידות
.59	ונפלון ורוד	30 יחידות
.60	צינור לשטיפת קיבה (זונדה)	יחידה אחת
.61	אבקת פחמן פעיל רפואי	חבילה אחת
.62	אקמול	300 טבליות
.63	כדורים נגד שלשול (ללא מרשם רופא)	100 טבליות

מס'	שם הפריט	הכמות
.64	אקמול פורטה	60 טבליות
.65	מוסקול או דומה	60 טבליות
.66	מוקסיפן 250 מ"ג	100 טבליות
.67	סירופ מוקסיפן פורטה 500 מ"ג	5 בקבוקים
.68	פרמין	100 טבליות
.69	פרוגרון או דומה	100 טבליות
.70	פפברין	40 טבליות
.71	אהיסטון או דומה	100 טבליות
.72	רפן 250 מ"ג	100 טבליות
.73	אורבנין 250 מ"ג	100 טבליות
.74	סיליאן גיל	100 טבליות
.75	אריתרומיצין	60 טבליות
.76	אופטלגין	60 טבליות
.77	רספרים	80 טבליות
.78	לקסטיב	20 טבליות
.79	טיפות אופטלגין	2 בקבוקים
.80	רפן 500 מ"ג (סירופ)	2 בקבוקים
.81	משאף ונטולין	4 יחידות
.82	סטריסטרופ	20 חבילות בגדלים שונים
.83	סכין גילוח חד-פעמי	2 חבילות
.84	אמפי פרמין	5 אמפולות
.85	אמפי אדרנלין	5 אמפולות
.86	משחת סלברול לכוויות	5 יחידות
.87	סקלפל + להבי ניתוח 115	5 יחידות
.88	חוקן מיקרולט	5 יחידות
.89	שמן פרפין	2 בקבוקים
.90	אורבנין 500 מ"ג	100 טבליות
.91	חוט משי ומחט תפירה 16 מ"מ 3/0 (חבילה סטרילית)	5 חבילות
.92	חוט משי ומחט תפירה 19 מ"מ 5/0 (חבילה סטרילית)	5 חבילות

מס'	שם הפריט	הכמות
.93	חוט משי ומחט תפירה 26 מ"מ 6/0 (חבילה סטרילית)	5 חבילות
.94	ערכה כללית לרופא	יחידה אחת
.95	מספריים כירורגיים	יחידה אחת
.96	מלקחיים זעירים לניתוחים	יחידה אחת
.97	שקיות נייר לתרופות	50 יחידות
.98	אלונקה	2 יחידות
.99	לוח גב	יחידה אחת
.100	שולחן טיפולים	יחידה אחת
.101	מיטת טיפולים	יחידה אחת
.102	צווארון פילדלפיה	יחידה אחת
.103	סד לקיבוע	יחידה אחת

ב. תכולת תיק רופא

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
.1	תרמיל גב תואם לתכולה	יחידה אחת	
.2	משולש בד	5 יחידות	
.3	תחבושת אישית	2 יחידות	
.4	תחבושת בינונית	יחידה אחת	
.5	חסם עורקים	2 יחידות	
.6	אגד (חבישה)	10 יחידות	בגדלים שונים
.7	אגד אלסטי 8 ס"מ	3 יחידות	
.8	אספלנית (מיקרופור)	3 יחידות	
.9	תחבושת לכוויות (כדוגמת ברנשילד)	3 יחידות	
.10	שמיכה היפותרמית	יחידה אחת	
.11	פלסטרים	20 יחידות	
.12	מספרי חובש	יחידה אחת	
.13	פד גזה סטרילי 7.5X7.5	20 יחידות	
.14	סד קשיח לקיבוע	יחידה אחת	
.15	פולידין – נוזל, 25 סמ"ק	יחידה אחת	

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
.16	פולידין – משחה, 15 גר'	יחידה אחת	
.17	סביעור	יחידה אחת	
.18	מסכת כיס להנשמה	יחידה אחת	
.19	מנתב אוויר מס' 00	יחידה אחת	
.20	מנתב אוויר מס' 1	יחידה אחת	
.21	מנתב אוויר מס' 2	יחידה אחת	
.22	מנתב אוויר מס' 3	יחידה אחת	
.23	מנתב אוויר מס' 4	יחידה אחת	
.24	כפפות חד-פעמיות	20 זוגות	
.25	צווארון מתכווץ	יחידה אחת	
.26	מד לחץ דם	יחידה אחת	
.27	סטטוסקופ	יחידה אחת	
.28	ערכת עירוי, 500 CC, 0.9% N.S.L.	2 יחידות	ערכה שלמה (מערכת, וונפלוניס, פד, ספונגיטה וכו')
.29	מפוח הנשמה	יחידה אחת	
.30	מסכות למפוח הנשמה מס' 2 ו-5	יחידה אחת	אחת מכל גודל
.31	סקשן	יחידה אחת	
.32	קטטר לסקשן (אדום)	5 יחידות	
.33	AMP ADRENALIN 1 MG	10 יחידות	
.34	AMP ATROPIN 1 MG	5 יחידות	
.35	FUSID 20 MG	10 יחידות	
.36	DORMICUM 5 MG	5 יחידות	
.37	KETALAR 10 MG, 50 ML	2 יחידות	
.38	DEXROSE 50%, 50 ML	2 יחידות	
.39	NACL 0.9%, 10 ML	10 יחידות	
.40	ISOKET SPRAY	יחידה אחת	
.41	VENTOLIN 20CC	יחידה אחת	
.42	AEROVENT 20 CC	יחידה אחת	
.43	LIDOKINE 2%	יחידה אחת	
.44	DIAZEPAM 1 MG	2 יחידות	
.45	PARACETAMOL 0.5 GR	20 יחידות	

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
.46	DYPIRONE 0.5 GR	20 יחידות	
.47	FURSORMIDE 40 MG	20 יחידות	
.48	PREDNISON 20 MG	20 יחידות	
.49	DICLOFENAC 25 MG	20 יחידות	
.50	PAPAVERINE 40 MG	20 יחידות	
.51	AMOXICILLIN 250 MG	20 יחידות	
.52	CEPHALEXIN 250 MG	20 יחידות	
.53	PENICILLIN 250 MG	20 יחידות	
.54	מזרק תוך-גרמי לילד	יחידה אחת	
.55	מזרק תוך-גרמי למבוגר	יחידה אחת	
.56	מזרק 2 סמ"ק	5 יחידות	
.57	מזרק 5 סמ"ק	5 יחידות	
.58	מזרק 10 סמ"ק	5 יחידות	
.59	מחט וויגון לניקוז חזה	2 יחידות	
.60	סקלפל ח"פ	2 יחידות	
.61	גיל לקטטריזציה	יחידה אחת	
.62	צינור הרדמה (טובוס) מס' 3	יחידה אחת	
.63	צינור הרדמה (טובוס) מס' 4	יחידה אחת	
.64	צינור הרדמה (טובוס) מס' 5	יחידה אחת	
.65	צינור הרדמה (טובוס) מס' 6	יחידה אחת	
.66	צינור הרדמה (טובוס) מס' 7	2 יחידות	
.67	צינור הרדמה (טובוס) מס' 7.5	2 יחידות	
.68	צינור הרדמה (טובוס) מס' 8	2 יחידות	
.69	מוליך (גייד) למבוגר	3 יחידות	
.70	מוליך (גייד) לילד	3 יחידות	
.71	וונפלון G14	5 יחידות	
.72	וונפלון G18	5 יחידות	
.73	וונפלון G22	5 יחידות	
.74	לרינגוסקופ (ידית)	יחידה אחת	4 סוללות נפרדות במלאי
.75	להב לרינגוסקופ מס' 0 (עקום)	יחידה אחת	
.76	להב לרינגוסקופ מס' 1 (עקום)	יחידה אחת	

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
.77	להב לרינגוסקופ מס' 2 (עקום)	יחידה אחת	
.78	להב לרינגוסקופ מס' 3 (עקום)	יחידה אחת	
.79	מסכת אינהלציה	2 יחידות	
.80	מסכת חמצן למבוגר (רזרבואר)	2 יחידות	
.81	מסכת חמצן לילד (רזרבואר)	2 יחידות	
.82	מכל חמצן נייד מאלומיניום	יחידה אחת	לפחות 3 ליטרים
.83	וסת למכל חמצן נייד	יחידה אחת	
.84	מדחום	2 יחידות	
.85	פנס ראש	יחידה אחת	הסוללות תהיינה מחוץ לפנס

ג. תכולת תיק חובש

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
.1	תרמיל גב תואם לתכולה	יחידה אחת	
.2	משולש בד	5 יחידות	
.3	תחבושת אישית	2 יחידות	
.4	תחבושת בינונית	יחידה אחת	
.5	חסם עורקים	יחידה אחת	
.6	אגד (תחבושת)	10 יחידות	גדלים שונים
.7	איספלנית (מיקרופור)	3 יחידות	
.8	פלסטרים	20 יחידות	
.9	מספרי חובשים	יחידה אחת	
.10	פד גזה סטרילי 7.5X7.5 ס"מ	20 יחידות	
.11	סד קשיח לקיבוע	יחידה אחת	
.12	פולדין – נוזל	יחידה אחת	
.13	פולדין – משחה	יחידה אחת	
.14	סביעור	יחידה אחת	
.15	תחבושת לכוויות (כדוגמת ברנשילד)	3 יחידות	
.16	שמיכה היפותרמית	יחידה אחת	
.17	מנתב אוויר מס' 1	יחידה אחת	
.18	מנתב אוויר מס' 2	יחידה אחת	
.19	מנתב אוויר מס' 3	יחידה אחת	

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
20.	כפפות חד-פעמיות	10 זוגות	
21.	צווארון מתכוונן	יחידה אחת	
22.	מד לחץ דם	יחידה אחת	
23.	סטטוסקופ	יחידה אחת	
24.	ערכת עירוי, N.SL 0.9%, 1000CC	2 יחידות	ערכה מלאה (מערכת, וונפלוניס, פד, ספונגיטה...)
25.	מפוח הנשמה	יחידה אחת	
26.	מסכות למפוח הנשמה בגדלים 2, 4, 5	יחידה אחת	אחת מכל גודל
27.	קטטר לסקשן (אדום)	5 יחידות	
28.	סקשן	יחידה אחת	
29.	פנס ראש	יחידה אחת	הסוללות תהיינה מחוץ לפנס
30.	תחבושות אלסטיות, רוחב 8 ס"מ	3 יחידות	
31.	מד חום	יחידה אחת	
32.	כדורי פראצטמול	20 טבליות	

ד. תכולת תיק מגיש עזרה ראשונה

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
1.	תרמיל גב תואם לתכולה	יחידה אחת	
2.	משולש בד	5 יחידות	
3.	תחבושת אישית	2 יחידות	
4.	תחבושת בינונית	יחידה אחת	
5.	חסם עורקים	יחידה אחת	
6.	אגד (תחבושת)	10 יחידות	גדלים שונים
7.	איספלנית (מיקרופור)	3 יחידות	
8.	פלסטרים	20 יחידות	
9.	מספרי חובשים	יחידה אחת	
10.	פד גזה סטרילי 7.5X7.5 ס"מ	20 יחידות	
11.	סד קשיח לקיבוע	יחידה אחת	
12.	פולידין – נוזל	יחידה אחת	

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
.13	פולדין – משחה	יחידה אחת	
.14	סביעור	יחידה אחת	
.15	מסכת כיס להנשמה	יחידה אחת	
.16	תחבושת לכוויות (כדוגמת ברנשילד)	3 יחידות	
.17	שמיכה היפותרמית	יחידה אחת	
.18	כפפות חד-פעמיות	10 זוגות	
.19	פנס ראש	יחידה אחת	הסוללות תהיינה מחוץ לפנס
.20	תחבושות אלסטיות, רוחב 8 ס"מ	3 יחידות	
.21	מנתבי אוויר (W.A.) בגדלים 1, 2, 3	3 יחידות	אחד מכל גודל

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-28 מחנות קיץ – ביטחון

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה מכיל את הוראות הביטחון המחייבות לפעילות במחנה. מקורן של הוראות אלו בדרישות משטרת ישראל וגורמי הביטחון במדינה אשר קבעו את מעטפת הביטחון המחייבת במהלך המחנה.

1.2 מטרת הפרסום

- א. התוקף: החל מ-1 באפריל 2011
- ב. התחולה: ילדים בכיתות ג'–י"ב
- ג. הסטטוס: החלפה
- ד. חוזרים קודמים באותו נושא
 - סעיף 7.11-21, "קייטנות ומחנות קיץ – ביטחון", בחוזר הוראות הקבע" סט/8(ג) – **מבוטל**
 - סעיף 5.1-32, "קייטנות ומחנות" בחוזר הוראות הקבע סב/6(ב), "הבטחת הבטיחות במערכת החינוך" – **מבוטל**.
- ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים
 - סעיפים 6.2-24 עד 6.2-27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ-בית-ספרית" – **בתוקף**
 - סעיף 6.2-28 בחוזר סו/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2-24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – **בתוקף**.

1.3 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים במחנות: מנהלי המחנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא מחנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא המחנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי כבאות והצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.4 יישום ומעקב

פקחי הטיולים של אגף הביטחון יבצעו בקרה ופיקוח על המחנות.

1.5 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: האגף הבכיר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום
- ב. בעל התפקיד: ממונה הביטחון הארצי
- ג. מספר הטלפון: 02-5603002
- ד. הדואר האלקטרוני: shaulya@education.gov.il

1.6 נספחים

- נספח א:** תקן כוח אדם לחובשים, לרופאים ולשומרים במחנה קיץ מחוץ ליישוב שאינו מגודר
- נספח ב:** תקן כוח אדם למאבטחים במחנה קיץ מגודר
- נספח ג:** דוגמה לתיק אבטחת מחנה (מחנה כפר החורש)
- נספח ד:** הוראות בטיחות לנשיאת רובה קרבין.

2. כללי

הנחיות הביטחון חלות על כל סוגי המחנות. מנהל המחנה הוא האחראי לביטחון במחנה, כלומר לאבטחת המחנה. במחנות שמספר המשתתפים בהם עולה על 100 ימונה קב"ט לתפקיד זה.

3. מטרת האבטחה במחנות

המטרה העיקרית של האבטחה במחנות היא הגנה על החניכים ועל אוכלוסיית המחנה והרתעת גורמים עוינים ומניעתם מביצוע פיגועים מהסוגים האלה:

- 3.1 פיגוע ותקיפת חניכים ומדריכים בתחומי המחנה בנשק קר (סכינים, פגיונות, אלות)
- 3.2 פיגוע על ידי החדרת אמצעי חבלה, מתאבד ומכוניות תופת לתחומי המחנה או למקום סמוך
- 3.3 התקפת מחבלים באמצעות נשק חם
- 3.4 כניסת גורמים זרים (עוינים/פליליים) לתחום המחנה
- 3.5 פיגוע בטיולים ובפעילויות ספורט ונופש המבוצעים במסגרת המחנה.

4. המודעות לנושאי הביטחון במחנה

מנהל המחנה (או קב"ט המחנה) יפעל במשך המחנה להגברת מודעותם של הסגל והחניכים לנושאי הביטחון כדלקמן:

- 4.1 המנהל (או קב"ט המחנה) יכנס את החניכים לתדריך הסברה ביטחוני מיד עם פתיחת המחנה.
- 4.2 במחנות שמשכם עולה על שבוע תתקיים פעולת הסברה פעם בשבוע.
- 4.3 ההסברה תכלול נושאים אלו:
 - א. סיכונים ביטחוניים אפשריים (החדרת מטען חבלה, חדירת מתאבד, החדרת מכונית תופת, הצתה, חטיפה, פיגוע בנשק קר, פיגוע בנשק חם ועוד)
 - ב. זהירות מ"חפץ חשוד" – גילוי ותגובה (מהו "חפץ חשוד"? סוגי "חפצים חשודים", תגובות ראשוניות, הרחקת אנשים וילדים, דיווח מידי, אזעקת המשטרה, פינוי)
 - ג. סדר הפעולות ואופן ההתנהגות בעת איתור "חפץ חשוד" המחייב פינוי (סימון המקום ואבטחתו, ריכוז כל קבוצה ליד המדריך שלה, פינוי לשטח כינוס מסודר, עריכת מפקד ילדים מדויק, המתנה לכוחות הביטחון)
 - ד. סדר הפעולות בעת אירוע ביטחוני/חירום.

5. כרזות (פלקטים)

כרזות אזהרה מפני חפצים חשודים תיתלינה במקומות בולטים בתחומי המחנה (בנקודות הריכוז, בחדרי האוכל, במגרש המסדרים ועוד). יש לוודא מדי יום שהכרזות שנתלו נמצאות במקומן והן שלמות, תקינות וקריאות.

את הכרזות אפשר להשיג אצל קצין הביטחון למוסדות חינוך ברשות המקומית, ובתנועות הנוער אצל רכז המפעלים.

6. תרגול נושאי הביטחון

יש צורך חיוני בתרגול כל מחנה במצבי חירום אפשריים מוקדם ככל האפשר. התרגול יסייע בהגברת הזהירות, העירנות ויכולת התגובה הנכונה במצבים ביטחוניים ובטיחותיים אפשריים, ויתבצע במתכונת כדלקמן:

6.1 תרגיל פינוי במצבי חירום למחנה

- 6.1.1 התרגיל בא לבחון את הצורך לפנות את המחנה כתוצאה ממצבי חירום ביטחוניים ובטיחותיים כאחד.
- 6.1.2 התרגיל יתקיים לאחר תכנון וארגון מראש ביום פתיחת המחנה.
- 6.1.3 תרגיל הפינוי יתקיים בכל מחזור חדש של מחנאים.
- 6.1.4 במחנה שנמשך יותר משבוע יבוצע תדרוך נוסף של החניכים בשבוע השני.

6.2 תרגילי עירנות

- 6.2.1 במחנה שנמשך לא יותר משבוע יש לקיים תרגיל עירנות לפחות פעם אחת.
- 6.2.2 במחנה שנמשך יותר משבוע יש לקיים תרגיל עירנות כל שבוע.
- 6.2.3 התרגילים יבוצעו באחריות מנהל המחנה.

7. סריקות

- 7.1 בכל מחנה תקוימנה בכל יום סריקת בוקר וסריקות שוטפות נוספות. מטרתן: לוודא שלא הוטמנו בשטח המחנה מטען חומר נפץ או חפץ מסוכן.

7.2 סריקת הבוקר תבוצע על ידי מאבטח חמוש ואדם נוסף לפי קביעה ותכנון של קב"ט המחנה, והיא תסתיים לכל המאוחר חצי שעה לפני פתיחת המחנה והגעת המשתתפים. לפני השלמת הסריקה לא תורשה כניסה לשטח המחנה. במחנות המשתרעים על שטח גדול תבוצע הסריקה על ידי מבוגרים במספר רב יותר, לפי תכנון האחראי לביטחון, כדי "לכסות" באופן יסודי את כל השטח בזמן המזערי הנתון.

הסריקה תבוצע בשיטת "פעולה במקביל" ותקיף את כל שטח המחנה, ובכלל זה מבנים, חצרות, חדרי משחק ופעולה, שירותים, מטבח וחדר אוכל, משרד או מפקדה, פחי אשפה (גם בתחנת ההסעה שליד המחנה), ארגזי חשמל, עמדות כיבוי אש, מחסנים, צמחייה וכל מקום אחר שיכול לשמש להסתרת מטען.

7.3 נוסף לסריקת הבוקר תבוצע סריקה היקפית, בעיקר לאורך הצד הפנימי של הגדר או לאורך קו התיחום של אזור המחנה. סריקה מסוג זה תבוצע לפחות פעם בשעה בזמן פעילות המחנה, על ידי שני אנשים.

8. אמצעים פיזיים

8.1 גדר תקינה

הערה: ההחלטה לגבי קיומה של גדר היא של הקב"ט המחוזי בשטח.

8.1.1 לפני פתיחת המחנה יש לוודא שהגדר שלמה. אם הגדר פרוצה, יש לתקנה מיד.

8.1.2 לפני פתיחת המחנה יש לוודא שהשטח הסמוך והצמוד לגדר המחנה נקי וגלוי לעין (נקי מצמחייה, מפסולת בניין ומחומרים זרים אחרים) ואינו יכול לשמש מסתור להנחת "חפצים חשודים".

8.2 הכניסה

8.2.1 יש לאפשר כניסה משער אחד בלבד בכל מחנה. יתר השערים יהיו נעולים במשך כל שעות המחנה.

8.2.2 יש לוודא את קיומם של שני פתחי מילוט נוספים לפחות, אשר יהיו סגורים מצדם הפנימי ופתיחתם בעת הצורך תהיה נוחה ומהירה.

8.3 חנייה לרכב

- 8.3.1 יש לאסור כניסת רכב לתחומי המחנה. תאושר כניסה אך ורק לרכב החיוני לפעילות המחנה.
- 8.3.2 יש לוודא את קיומו של מקום חנייה לכלי רכב במרחק של 100 מ' לפחות מהכניסה למחנה. אפשר, עם זאת, לאשר חנייה צמוד למחנה גם במרחק קטן יותר, על פי תנאי השטח והשליטה שיש למאבטח על הנעשה במגרש החנייה.

8.4 הקפדה על סדר כדי להקל על איתור חפצים חשודים

- 8.4.1 יש לעשות הכול כדי להקל על האיתור ועל הזיהוי של חפצים חשודים
- 8.4.2 לשם כך יש לוודא –
- א. הימצאות מקומות מוגדרים לריכוז אשפה בתוך המחנה;
 - ב. פינוי אשפה באופן מסודר ובתדירות גבוהה;
 - ג. סידור וארגון של ציוד החניכים.

8.5 סימון וזיהוי של ציוד חיוני

כדי להקל על הזיהוי של ציוד ואמצעים השייכים למחנה (כדי למנוע החלפת חפצים קיימים באחרים הדומים להם העלולים לשמש גורמים עוינים למטרה חבלנית) יש לסמן באופן בולט ציוד חיוני כמטפי כיבוי, מכלי גז ניידים, מצברים ועוד.

8.6 מערכת כריזה למטרות שליטה

- כדי להקל על מנהלי המחנה בהעברת הנחיות ברורות לקייטנים בעת חירום יש לוודא שבמחנה נמצאים –
- 8.6.1 "מגה-פון" ידני – לקבוצה המונה עד 500 איש;
- 8.6.2 מערכת כריזה – לקבוצה המונה יותר מ-500 איש.

9. אבטחת המחנה

9.1 מחנות יום ולילה בשטח פתוח ומחוץ לתחום היישוב

- 9.1.1 בכל מחנה תתקיים אבטחה על ידי מאבטחי מוס"ח וליווי מאבטחי טיולים נושאי תעודה בתוקף.
- 9.1.2 מספר נושאי הנשק ייקבע בהתאם לטבלה "תקן כוח אדם לחובשים ולרופאים במחנה" כמפורט בנספח א להלן או על פי החלטת הקב"ט המחוזי.
- 9.1.3 השימוש בנשק מסוג תמ"ק "עוזי" ותמ"ק "מאוזר פלקון" לצורך אבטחת מחנות אסור בהחלט.
- 9.1.4 המאבטחים יתודרכו ויתורגלו בזיהוי מטעני חבלה, באמצעים שיש לנקוט לאחר גילויים ובכל הקשור לנוהלי הפינוי.
- 9.1.5 המאבטחים יהיו בקיאים בהוראות הפתיחה באש ובכללי הבטיחות לגבי נשיאת הנשק.

9.2 אבטחה צמודה בשער

מטרתה העיקרית של האבטחה הנייחת היא בקרת הנכנסים לתחום המחנה (לרבות בדיקת תיקיהם) ומניעת הכניסה מאנשים ומרכב שאינם מורשים להיכנס. המאבטח משמש גם צופה ומתריע על זרים הנעים סמוך לקייטנה בנסיבות חשודות וכן גוף המרתיע גורמים עוינים.

כדי לבצע משימות אלה יש לוודא –

- 9.2.1 כי שער המחנה סגור אך מאפשר פתיחה נוחה מצדו הפנימי. בשטח פתוח ומגודר, שאין בו שער קבוע, יותקן שער בצורת מחסום (מוט או חבל) שימנע מעבר של כלי רכב אם הוא לא ייפתח באופן מכוון על ידי המאבטח.
- 9.2.2 כי המאבטח ממוקם באופן בולט ונשקו צמוד אליו. כמו כן יש לספק לו אמצעי קשר עם האחראי לביטחון או עם המשרד/המפקדה של

המחנה לצורך בירור מיידי או דיווח חיוני על סיכונים ועל חשדות. יש לוודא, עם זאת, שהמקום נוח ומוצל כדי להקל על המאבטח את ביצוע תפקידו.

9.2.3 כי המאבטח בודק את זהותו (באמצעות תעודה מזוהה) של כל אדם זר המבקש להיכנס לשטח המחנה ואת מטרת כניסתו ומעביר את הנתונים הדרושים באמצעי הקשר שברשותו אל קב"ט המחנה או למפקדה לצורך אישור כניסתו של הזר. אם הנכנס נושא תיק או חבילה, יש לבדקם.

אם הנכנס נושא נשק, יש לבדוק אם הוא מורשה לשאת נשק זה ולדווח על כך לאחראי לביטחון כדי לקבל את אישורו.

9.3 אבטחה ניידת (פטרול)

9.3.1 מטרתה העיקרית של האבטחה הניידת היא שמירה ופיקוח באשר לשטחים שלמאבטח אין אפשרות לצפות לעברם או לפקח עליהם. הדברים אמורים בעיקר לגבי מחנות הפועלים בשטח גדול, פתוח, או בשטח שיש בו עצמים המגבילים את שדה הראייה (חורשה, מתקנים גבוהים, מגבלות טופוגרפיות וכיו"ב).

9.3.2 הפטרול יסייר בגזרה שנקבעה עבורו או מסביב למחנה, לאורך קו התיחום או הגדר, או שיתמקד בפיקוח על פעילות מיוחדת הנערכת במחנה – הכול לפי ההנחיות שייתנו האחראי לביטחון ו/או מנהל המחנה.

9.3.3 במהלך הסיור יסרוק הפטרול את השטח באופן שוטף כדי לאתר "חפצים חשודים" או מפגעים אחרים העלולים לסכן את המשתתפים. הסיור ייעשה בנשק צמוד ויכלול אמצעי קשר לדיווח באשר לאנשים, ל"חפצים חשודים" או לכל התפתחות שיש בה סכנה למחנה. בכל מקרה כזה יש לדווח מיידי, באמצעי הקשר, לאחראי לביטחון – תוך שמירה על קשר עין רצוף עם הגורם החשוד.

10. חלוץ/מאסף

10.1 הביטחון בחלוץ

10.1.1 לפני הגעת החלוץ לשטח יש ליידע על כך את קב"ט הרשות.

10.1.2 בשלב הקמת המחנה, עד קבלת האישור הביטחוני מקב"ט המחוז ומכוחות הביטחון, יפעל צוות החלופה לפי הנוהל של חניון לילה, כמפורט באישור הביטחוני של הלשכה לתיאום טיולים.

10.2 אישור ביטחוני לחלופה

- 10.2.1 כדי לקיים את פעולת החלופה יש להגיש בקשה ללשכה לתיאום טיולים לקיום החלופה על פי ההנחיות לתיאום טיולים.
- 10.2.2 באישור הביטחוני לקיום החלופה שיתקבל מהלשכה לתיאום טיולים צריכה להיות הגדרה מפורשת של תקופת החלופה ושל כמות נושאי הנשק במקום.
- 10.2.3 חלופה הכוללת עד 200 משתתפים יוגדר ככזה עד הגעתו של הגוף העיקרי ויפעל על פי ההנחיות לחניית לילה בטיולים.
- 10.2.4 חלופה הכוללת יותר מ-200 משתתפים יוגדר ככזה במשך שני לילות ויפעל על פי ההנחיות לחניית לילה בטיולים. בחלופה בן מעל לשני לילות חובה שיהיו גדר תקינה ושערים, בהתאם להנחיות חוזר זה, וכן תכנית אבטחה המאושרת על ידי קב"ט המחוז בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 10.2.5 חלופה של מחנה – בכל מספר שהוא – מחייב אחראי לביטחון (שאינו חייב להיות קב"ט המחנה). האחראי לביטחון יאושר על ידי קב"ט המחוז.

10.3 בטיחות ובריאות בחלופה

כללי השמירה על הבטיחות ועל הבריאות של החניכים במחנה חלים גם על החלופה, למעט האישורים לפתיחת המחנה אשר יינתנו בשלבי ההקמה של המחנה, טרם פתיחתו (וטרם הגעת המחנאים).

10.4 נוכחות בעלי תפקידים בחלופה ובמאסף

- 10.4.1 האחראים לביטחון, לבריאות ולבטיחות חייבים להיות בשטח ההקמה משלב החלופה ועד שלב המאסף לצורך מתן הנחיות, פיקוח ובקרה.
- 10.4.2 כללים אלה חלים גם על המאסף.

11. נשק מסוג אקדח – הוראות מחייבות לגבי בדיקה ופריקה

- 11.1 יש להפנות את האקדח בזווית של 45 מעלות כלפי הקרקע, לאזור ריק מאדם ומעצמים בלתי חדירים העלולים להחזיר נתזים (קיר בטון, מתכת, ברזל וכיו"ב).
- 11.2 במהלך הוצאתה של המחסנית מהאקדח אין לגעת בהדק. את המחסנית יש לאחוז בין הזרת לקמיצה.
- 11.3 יש לוודא שאין מחסנית בכלי הנשק על ידי הכנסת אצבע אל בית המחסנית.
- 11.4 יש לדרוך את האקדח שלוש פעמים, ובפעם השלישית יש למשוך את הצינה לאחור ולתפסה באמצעות עצר המחלק.
- 11.5 יש לבצע בדיקה ויזואלית של פתח ההפלטה (יציאת התרמילים) של האקדח. הבדיקה תיעשה תוך כיפוף הראש אל האקדח. אין להעלות את האקדח אל העין. יש לבצע בדיקה משולשת (המחסנית, בית המחסנית, הנוקר ובית הבליעה – בסדר זה). יש לוודא שלא נותרו כדור או תרמיל בבית הבליעה או על פני הצינה.
- 11.6 יש לשחרר את הצינה ולאחר מכן להכניס אצבע לבית המחסנית ולשחרר את הנקירה.
- 11.7 לצורך התחמשות מחדש יש להכניס את המחסנית לכלי, לוודא שהיא תפוסה ולהשיב את האקדח לנרתיקו כאשר האגודל של היד האוחזת באקדח שומר על פטיש האקדח במהלך הכנסת האקדח לנרתיק (כדי למנוע דריכה מלאה או חלקית).

הערות

- א. קיימים אקדחים (FN, סטאר M30) שבהם המחסנית חייבת להימצא בתוך האקדח כדי לשחרר נקירה. יש לוודא שהמחסנית ריקה מכדורים, ואם אין אפשרות לעשות זאת אפשר ללחוץ באמצעות האצבע על ה"תובלן" הממוקם בתוך בית המחסנית (אי אפשר לבצע פעולה זו באצבע קצרה, ויהיה צורך לרוקן את המחסנית כדי לבצעה).
- ב. במשך תהליך הבדיקה/הפריקה של הנשק כולו יש לאחוז בו בזווית של 45 מעלות כלפי הקרקע, ובמטווחים – כלפי חומת המפגע בלבד.

12. הוראות פתיחה באש

12.1 הגדרות

- 12.1.1 **סכנת חיים:** סכנה של אבדן חיי אדם או של חבלה מסוכנת בגופו.
- 12.1.2 **נשק חם:** כלי ירייה, רימון יד, בקבוק תבערה, מטען נפץ וכד'.

- 12.1.3 **נשק קר:** סכין, פגיון, גרזן, אלות, מוטות מתכת וכד'.
 12.1.4 **אזהרה מוקדמת:** הודעה על כוונה לפתוח באש אם התקיפה לא תיפסק.

12.2 עקרונות כלליים

- 12.2.1 השימוש בנשק לעבר אדם מותר רק כשהוא דרוש באופן **מיידי** לשם **הגנה** על היורה או על אדם אחר מפני תקיפה שלא כדין, שנשקפת ממנה **סכנת חיים** מוחשית ליורה או לאדם אחר.
- 12.2.2 השימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית ייעשה כמוצא אחרון, לאחר שנשקלו ומוצו דרכי פעולה אחרות להפסקת התקיפה, לרבות אזהרה מוקדמת, ובלבד שאין בכך כדי לסכן את חייו של היורה או של זולתו וכאשר אין דרך אחרת בנסיבות העניין להתגבר על התוקף המסכן חיים.
- 12.2.3 נחיצות השימוש בכלי הירייה תיבחן בכל שלב משלבי האירוע. יש להפסיק את הירי מייד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.
- 12.2.4 לצורך הדיפת התקיפה המסכנת חיים מותר לפתוח באש לעבר גופו של התוקף, במגמה לפגוע בו ולמנוע ממנו להשלים את התקיפה. **אם אפשר לסכל את התקיפה באמצעות ירי לעבר רגלי התוקף, יש להעדיף ירי כזה.**
- 12.2.5 פתיחה באש תבוצע, כאמור לעיל, לעבר התוקף בלבד, בירי בודד ומכוון, תוך נקיטת אמצעי זהירות למניעת פגיעה באנשים אחרים הנמצאים בטווח האש. **יש להפסיק את הירי מייד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.**
- 12.2.6 אם התוקף נמלט, אין לירות בו, אלא אם הוא עדיין מסכן חיים. במקרה של המשך סכנה לחיים, אם אפשר למנוע את הסכנה באמצעות ירי לעבר רגלי התוקף, יש להעדיף ירי כזה; אם הדבר אינו אפשרי, מותר לירות לעבר גופו.
- 12.2.7 אם ידוע למאבטח כי התוקף אינו חמוש כלל בנשק חם או בנשק קר, אין לירות בו, שהרי אין נשקפת ממנו סכנה לחיים. **יש להפסיק את הירי מייד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.**

12.3 פעולות לאחר סיורי הירי

- פריקת הנשק (בהתאם לנוהל)
- טיפול רפואי
- דיווח
- סריקות
- בידוד אזור הירי
- עריכת תחקיר.

13. הטיפול בחפץ חשוד – עקרונות

13.1 פעולות שיש לעשות

- 13.1.1 איתור מקום החפץ והמודיע
- 13.1.2 תחקור המודיע לגבי החפץ החשוד
- 13.1.3 מסירת פרטי התחקור באמצעי הקשר למשטרה הנמצאת בדרכה למקום
- 13.1.4 הפרדת האזור מקהל סקרנים ברדיוס של 50 מ' לפחות
- 13.1.5 הפעלת מערכת כריזה (אם קיימת), מגה-פון, מדריכים ואזרחים במקום – כדי להרחיק את הקהל
- 13.1.6 פנייה לאזרחים באזור הרלוונטי בבקשה לפתוח דלתות וחלונות
- 13.1.7 בדיקת האפשרות לכיוון התנועה אל דרכים עוקפות
- 13.1.8 הקפדה על שמירת מרחק בטיחות מהחפץ החשוד במהלך עבודת החבלן
- 13.1.9 המתנה להוראות החבלן המטפל; ייתכן שיהיה צורך בסריקות לאיתור מטענים נוספים.

13.2 פעולות שאין לעשות

- 13.2.1 אסור לבדוק את החפץ החשוד ואת תכולתו – גם לא בעין.
- 13.2.2 אסור להרים את החפץ החשוד ואסור להזיזו.
- 13.2.3 אסור להרחיק את החפץ ממקום הימצאו.

- 13.2.4 אסור להמתין לחבלן ליד החפץ החשוד.
- 13.2.5 אסור להימצא באזור הסכנה מעבר לזמן הדרוש לצורך הרחקת הקהל.
- 13.2.6 אסור לאפשר לילדים/למבוגרים לחצות את השטח הסגור.
- 13.2.7 אסור לאפשר לכלי רכב לחצות את אזור הסכנה (למעט מכוניות כיבוי אש ואמבולנסים בנסיעת חירום).
- 13.2.8 אסור לפתוח את האזור לתנועה לפני קבלת אישור ברור מהחבלן המטפל.
- 13.2.9 אסור להפנות גב לקהל בעת חסימת האזור, כדי למנוע כניסת קהל לזירת האירוע.
- 13.2.10 אסור לעזוב את מקום האירוע אלא לאחר החזרת שגרת החיים התקינה.

14. אמצעים לשליטה, לאזעקה ולמילוט במצבי חירום

בכל מחנה יימצאו האמצעים שיפורטו בהמשך במצב תקין ושמיש ובסטנדרטים המחייבים:

- 14.1 אמצעי קשר חיצוני, כגון טלפון, טלפון נייד או מכשיר קשר ליצירת קשר עם מוקד הפועל 24 שעות ביממה ובאופן רצוף (במפקדה או במשרד המחנה תיתלה במקום בולט טבלה עם מספרי טלפון חיוניים: משטרה או צה"ל לפי אזורי האחריות, מכבי אש, מד"א, בית חולים קרוב, קב"ט מקומי וכו'); אמצעי קשר פנימי, כגון מכשירי קשר קטנים לקשר עם שומרים/פטרול, מערכת כריזה ו/או מגבירי קול ניידים (מגפון), בהתאם לגודל המחנה
- 14.2 יציאות חירום (לפחות יציאה אחת נוסף ליציאה הראשית), דרכי פינוי נוחות ובטוחות ושטחי פינוי (לפחות שניים ובכיוונים נוגדים), במרחק של 300 עד 500 מ' מאזור המחנה
- 14.3 שטחי כינוס למקרה שיהיה צורך בפינוי כל המשתתפים במחנה יום ולילה המתקיימים בשטח פתוח מחוץ לתחום היישוב, בעת אירוע חירום
- 14.4 אמצעי כיבוי אש ועזרה ראשונה – כמפורט בטופס אישור העסקים של המחנה ובטופס אישור הבטיחות למחנה
- 14.5 תיק אבטחה שיוכן על ידי קב"ט המחנה ויימצא במנהלת המחנה (ראה פירוט ב-19 להלן).

15. האחראי לביטחון במחנה – קב"ט המחנה

- 15.1 במחנה ימונה אחראי לביטחון – קב"ט המחנה – בעל דרגת קצונה (במילואים) או בעל דרגת סמ"ר ומעלה בצה"ל (במילואים), בוגר תפקיד פיקודי באחת מהיחידות הלוחמות בצה"ל.
- 15.2 קב"ט המחנה חייב לקבל תדרוך אישי בנושא מילוי תפקידו מהקב"ט המחוזי. תיאום התדרוך עם הקב"ט הוא באחריות האחראי לביטחון מנהל המחנה. התיאום לביצוע התדרוך יקיים 15 יום לפני פתיחת המחנה לפחות.
- 15.3 קב"ט המחנה חייב בהכשרה מתאימה במסגרת ההשתלמויות של מינהל החברה והנוער.

16. יציאה מהמחנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה

היציאה מהמחנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה תתואם עם לשכת תיאום הטיולים של משרד החינוך.

17. סוגי המחנות ונוהלי אבטחתם

מנקודת הראות של ביטחון המחנה ושל אבטחתו יש להדגיש: מחנות יום ולילה המתקיימים בתנאי פנימייה ובשטחים פתוחים מחוץ לתחום היישוב ומחנות הכוללים לינת לילה בשטח מחייבים סידורי ביטחון מיוחדים, נוסף לכל ההוראות והסידורים שפורטו בסעיפים הקודמים, כדלקמן:

17.1 אישורים ותדרוכים של קב"ט הרשות/המחוז

- 17.1.1 כל פתיחת מחנה מחייבת תדרוך ואישור של קב"ט המחוז של משרדנו, נוסף למילוי טופס תיאום והצהרה לקיום הוראות הבטיחות והביטחון במחנה. כמו כן יש לעדכן את קב"ט הרשות או המועצה האזורית על קיום המחנה.
- 17.1.2 קב"ט המחוז יאשר את מינוי קב"ט המחנה ויתדרך אותו.
- 17.1.3 קב"ט המחוז יאשר את תכנית אבטחת המחנה, את מספר המאבטחים ביום ובלילה ואת נוהלי אחסנת הנשק.
- 17.1.4 קב"ט המחוז יבדוק את אמצעי הקריאה והאזעקה במחנה.
- 17.1.5 קב"ט המחוז יודא את קיומם של אמצעי תקשורת המאפשרים התקשרות למשטרה, למכבי האש ולמד"א.

17.1.6 קב"ט המחוז יקבע מועד לביצוע תרגיל פינני.

17.2 תיאום מוקדם עם גורמי הביטחון המקומיים/האזוריים

התיאום ייעשה בכל מקרה ובכל מספר של משתתפים (באמצעות הקב"ט המקומי), באחריות מנהל המחנה.

17.3 אבטחה במחנה ביום ובלילה

- 17.3.1 ככלל תתקיים אבטחה בנשק.
- 17.3.2 מספר המאבטחים יהיה תואם את טבלת תקן כוח האדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים (כמפורט בנספח א של סעיף זה).
- 17.3.3 יש להקפיד על תכנון האבטחה: יש להציב מאבטח בשער ויש לדאוג לאבטחה רגלית סביב שטח המחנה (פטרול). כמו כן יש לקיים כיתת כוננות.
- 17.3.4 תכנון האבטחה יתבצע על פי תכנית אבטחת המחנה כפי שאושרה על ידי קב"ט המחוז.

17.4 נוכחות אחראי לנושא הביטחון

בכל מחנה שלנים בו או ששוחים בו מעל 100 משתתפים במשך הלילה חייב קב"ט המחנה להימצא בתוך המחנה כל הלילה.
בכל מחנה ימונה גם סגן קב"ט למחנה.

17.5 כיתת כוננות

כל המאבטחים השוחים במחנה במשך הלילה (ובכלל זה המאבטחים שאינם במשמרת) יהיו מאורגנים במסגרת של "כיתת כוננות" לצורך הפעלה מרוכזת ומאורגנת להתגוננות נגד תקיפה עוינת בפרק הזמן שלפני הגעת כוחות הביטחון. הפעלת כיתת הכוננות בעת הצורך תבוצע אך ורק לפי ההוראות ובפיקודו הישיר של קב"ט המחנה או סגנו. לשם כך עליו להכין ולאמן את כיתת הכוננות בהתאם לדרוש.

17.6 עליית משמר

בכל ערב תתבצע עליית משמר בנוכחות קב"ט המחנה שתכלול תדריך לכל המאבטחים והשומרים.

17.7 תאורה

המחנה יהיה מואר בשעות החשכה. במידת האפשר יושם דגש על תאורה "היקפית" (לאורך הגדרות/גבולות התיחום). רצוי להבטיח תאורת חירום למקרה של תקלה ברשת הראשית.

17.8 תיאום ביטחוני בלשכה לתיאום טיולים

מחנות שמתקיימת בהם פעילות לילה והממוקמים מחוץ לשטח המיושב של היישוב חייבים לקבל אישור ביטחוני מהלשכה לתיאום טיולים.

18. דגשים מיוחדים למחנות

18.1 הסברה

18.1.1 תינתן הסברה לכל מדריכי המחנה, עם פתיחתו, על ידי קב"ט המחנה או בהתאם להנחייתו האישית, על ידי קב"ט הרשות המקומית או על ידי האחראי לביטחון המחנה.

18.1.2 קב"ט המחנה חייב בהשתלמות שתתקיים באחריות משרדנו לפני קיום המחנה.

18.2 אמצעים פיזיים

18.2.1 יותקנו אמצעים לאזעקת המשטרה או צה"ל (טלפון/טלפון נייד, קשר אלחוטי).

18.2.2 בכל מחנה יותקנו אמצעי קשר או מערכת כריזה לאזעקת המאבטחים והמדריכים בשעת הצורך.

18.2.3 בכל מחנה שהחניכים שוהים בו בלילה יימצאו אמצעי תאורה לגיבוי, כגון גנרטור קטן ו/או פנסים.

18.3 אחזקת נשק

- 18.3.1 אם ירוכזו כלי הנשק על ידי האחראי לביטחון, תחול עליו חובת אחזקת הנשק בהתאם לחוק ולהוראות משטרת ישראל.
- 18.3.2 יש להקפיד על כללי הבטיחות והזהירות בשימוש בנשק (על הוראות הבטיחות לנשיאת נשק מסוג "קרבין" ראה בנספח ד להלן).

19. תכנית אבטחת המחנה

19.1 כללי

- 19.1.1 קב"ט המחנה יכין תכנית אבטחה למחנה במהלך ההכנות.
- 19.1.2 תכנית האבטחה תובא לאישורו של קב"ט המחוז או מי שמונה מטעמו.
- 19.1.3 אישור קב"ט המחוז לתכנית האבטחה הוא תנאי לקבלת אישור רישוי עסקים ואישור לקיום המחנה.
- 19.1.4 אם יתגלו ליקויים בתכנית האבטחה שהציג קב"ט המחנה במהלך הסיור בשטח, יבהיר קב"ט המחוז מה הם הליקויים הללו, וקב"ט המחנה יתקן אותם כדי לקבל את האישור המתאים.
- 19.1.5 התכנית לאבטחת המחנה תוכן כמפורט להלן, ותלווה בתרשימים, בתמונות ובטבלאות כנדרש.

19.2 המסגרת להכנת תיק אבטחה במחנה קיץ

- 19.2.1 **תוכן התיק** (ראה דוגמה בנספח ג להלן)
- א. כללי
 - ב. עיקרי השיטה של אבטחת המחנה
 - ג. בעלי התפקידים במחנה
 - ד. דגשים והנחיות למאבטחים במחנה
 - ה. הנחיות והוראות למאבטחים במחנה
 - ו. אירועי חירום במחנה – מקרים ותגובות
 - ז. טלפונים ואמצעי תקשורת

- ח. רפואה במחנה
- ט. תיאום עם גורמי חוץ
- י. הוראות פתיחה באש
- יא. נספחים.

19.2.2 פירוט הנושאים הכלולים בתיק

א. כללי

פרק זה יכלול תיאור טופוגרפי וגיאוגרפי של המחנה, מיקומו, גודלו, תכנית המחנה וסביבתו הקרובה, דרכי גישה, מיקום מדויק (נ"צ), מחנות משניים (אם הם קיימים), אזורי שהיית החניכים, סוג המתקנים ומיקומם, נקודות תורפה ביטחוניות, שטחי פינוי, עמדות שמירה, עמדות כיבוי אש, סידורי חשמל ותאורה (גנרטור).

ב. עיקרי שיטת האבטחה

פרק זה יכלול:

- (1) פירוט עמדות האבטחה הנייחות והניידות (מפקדת המחנה, הש"ג, עמדות תצפית, אוהל כיתת כוננות, פטרולים – רגלי ורכוב);
- (2) שיטת האבטחה: אבטחת יום ואבטחת לילה, פירוט איוש העמדות והפטרולים ביום ובלילה ומיקום העתודה, פירוט המשמרות וכמות כוח האדם בכל משמרת והגדרת תפקידי המאבטחים בכל עמדה;
- (3) כיתת כוננות: מיקום ואיוש ביום ובלילה, פירוט תפקידים ומשמרות;
- (4) פקודות קבע למאבטחים, הנחיות והוראות;
- (5) שיטת הדיווח;
- (6) עיבוי המערך והזעקת תגבורת.

ג. בעלי התפקידים במחנות

פרק זה יכלול את בעלי התפקידים שלהלן, ובכלל זה הגדרת תפקידיהם, מיקומם ודרכי ההתקשרות אליהם:

- (1) מנהל המחנה

- (2) קב"ט המחנה
- (3) סגן קב"ט המחנה
- (4) רופא + חובשים ומגישי עזרה ראשונה במחנה
- (5) המנהלן, אמרכל המחנה.
- ד. דגשים והנחיות למאבטחים במחנה**
- פרק זה יכלול פקודות קבע למאבטחים:
- (1) עליית משמר ותדריכים
- (2) חלוקת הנשק ואבטחתו
- (3) סריקות במחנה
- (4) נוהל הטיפול ב"חפץ חשוד"
- (5) נוהל עצירת חשוד
- (6) דרכי דיווח
- (7) מיקום המאבטחים במחנה לאחר שעות האבטחה ואופן הזעקתם במקרה חירום
- (8) לבוש והתנהגות
- (9) גזרות אבטחה
- (10) גזרות פטרול (דגש על תרשים המחנה)
- (11) נוהלי חירום.
- ה. הנחיות והוראות למאבטחים במחנה**
- פרק זה יכלול את הציוד ואת האמצעים של המאבטחים (כולל קשר, תאורה וכו').
- ו. אירועי חירום במחנה**
- פרק זה יפרט את הפעולות שבעלי התפקידים נדרשים לבצע בעת אירוע חירום במחנה ("חפץ חשוד", שרפה, אירוע פח"ע, חדירת חשודים, חדירת גורמים פליליים), ובכלל זה תגובות בעת התרחשותו (מינוי צוות כיבוי והגדרת תפקידיו, מינוי צוות בטיחות מאנשי המחנה שיבצעו סיור לאיתור מפגעי בטיחות).

ז. **טלפונים ואמצעי תקשורת**

בפרק זה יפורטו אמצעי התקשורת והקשר (טלפונים ניידים, מכשירי קשר, פקסימיליה וכד') אל המחנה וממנו החוצה אל גורמי הביטחון, המשטרה, מד"א, כיבוי אש, גורמי התנועה ומשרד החינוך.

ח. **רפואה במחנה**

בפרק זה יפורטו כוח האדם ואמצעי הרפואה במחנה (כולל מיקום המרפאה, האמבולנס, הרופא, אחראי המרפאה, החובשים והציוד שברשותם).

ט. **תיאום עם גורמי חוץ**

בפרק זה יפורטו הגורמים המאשרים את המחנה והקשורים אליו (משרד החינוך ומשרד הבריאות).

י. **הוראות פתיחה באש**

בפרק זה יפורטו הוראות הפתיחה באש בתוקף – סייגים והגבלות.

יא. **נספחים**

בפרק זה יצורפו תרשים שטח המחנה, תצלום/מפה 1: 50,000 של אזור המחנה, מכתב תיאום וכו'.

20. פיקוח ובקרה במחנה

20.1 תדריכים

20.1.1 ביום הראשון יינתן תדרוך לכל סגל המחנה, ובו יפורטו נוהלי הביטחון, תכנית האבטחה ונוהלי החירום.

20.1.2 ביום הראשון יינתן תדריך מפורט לאנשי האבטחה במחנה, ובו יפורטו נוהלי הביטחון והחירום במחנה, הנחיות הביטחון ונוהלי השימוש בנשק והפתיחה באש.

20.1.3 מדי יום תתבצע עליית משמר למשמרת הלילה, ובה יתודרכו המאבטחים על ידי הקב"ט בנושאים האלה: מודיעין, חלוקת שמירה וגזרות, טבלת שמירה, נוהלי חירום ודגשים מיוחדים.

- 20.1.4 כוחות העזר במחנה – מנהל המחנה, הרופא, החובשים, המנהלן וכו' – יתודרכו בתחילת המחנה ולפחות פעם בשבוע בנושאים האלה:
- (א) נוהלי חירום
- (ב) דרכים וצירי פינוי.

20.2 פיקוח ובקרה

- 20.2.1 קב"ט המחנה יבצע בדיקות של תקינות האבטחה באופן מדגמי במהלך היום והלילה במחנה.
- 20.2.2 הקב"ט המחנה יבצע בדיקות מדגמיות לכל הטיולים היוצאים משטח המחנה לבדיקת תקינותם ועמידתם בתקנים הנדרשים.
- 20.2.3 קב"ט המחנה יפקח על קיום האבטחה ותכנית האבטחה במהלך המחנה.
- 20.2.4 האבטחה בכלל המחנות תיבדק על ידי יחידת הפיקוח על הטיולים של משרד החינוך. יחידת הפיקוח תבקר במחנה לפחות פעם אחת במהלכו ותבצע ביקורת פתע.

20.3 תרגילים

- קב"ט המחנה ידאג לבצע תרגול של המאבטחים וכן תרגול של פינוי המחנה בהתאם למפורט ב-6 לעיל.

21. נספחים

נספח א תקן כוח אדם לחובשים, לרופאים ולשומרים במחנה קיץ מחוץ ליישוב שאינו מגודר

תקן מינימום								מס' החניכים במחנה	מס' סיד'
שמירת לילה				שמירת יום					
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער		
6	2	2	2	4	–	2	2	עד 100	.1
6	2	2	2	4	–	2	2	מ-100 עד 200	.2
6	2	2	2	6	2	2	2	מ-201 עד 300	.3
8	4	2	2	6	2	2	2	מ-301 עד 400	.4
8	4	2	2	8	4	2	2	מ-401 עד 500	.5
10	4	(2 X 2) 4	2	8	4	2	2	מ-501 עד 600	.6
10	4	(2 X 2) 4	2	8	4	2	2	מ-601 עד 700	.7
12	6	(2 X 2) 4	2	10	6	2	2	מ-701 עד 800	.8
12	6	(2 X 2) 4	2	10	6	2	2	מ-801 עד 900	.9
12	6	(2 X 2) 4	2	10	6	2	2	מ-901 עד 1000	.10
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	מ-1001 עד 1100	.11
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	מ-1101 עד 1200	.12
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	מ-1201 עד 1300	.13
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	מ-1301 עד 1400	.14
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	מ-1401 עד 1500	.15
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-1501 עד 1600	.16
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-1601 עד 1700	.17
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	X 2) 6 (3	2	מ-1701 עד 1800	.18
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-1801 עד 1900	.19
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-1901 עד 2000	.20

תקן מינימום								מס' החניכים במחנה	מס' סיד'
שמירת לילה				שמירת יום					
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער		
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-2001 עד 2100	.21
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-2101 עד 2200	.22
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-2201 עד 2500	.23
20	8	(5 X 2) 10	2	18	8	(3 X 2) 6	2	מ-2501 עד 3000	.24

- המספרים הם סה"כ למשמרת אחת.
- משמרת שנייה בפטרול ובשער יכולה להיות מצוות כיתת הכוננות.
- שעות השמירה למשמרת אחת לא תעלינה על 6 שעות שמירה.
- כמות החובשים והרופאים מתייחסת לשהייה במחנה. בכל יציאה מהמחנה לטיול וכד' יהיה מספר החובשים/המע"רים על-פי ההנחיות של הלשכה לתיאום טיולים.
- באזורים 2 ו-3 אפשר להציב מאבטח אחד חמוש + אדם נוסף לא חמוש בכל עמדה.

נספח ב תקן כוח אדם למאבטחים במחנה קיץ מגודר*

מס' המאבטחים								מס' החניכים במחנה	מס' סיד' במחנה
שמירת לילה				שמירת יום					
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער		
4	—	2	2	2	—	—	2	עד 100	.1
6	2	2	2	2	—	—	2	מ-101 עד 200	.2
6	2	2	2	4	—	2	2	מ-201 עד 300	.3
6	2	2	2	4	—	2	2	מ-301 עד 400	.4
6	2	2	2	6	2	2	2	מ-401 עד 500	.5
8	2	(2 X 2) 4	2	6	2	2	2	מ-501 עד 600	.6
10	4	(2 X 2) 4	2	8	2	(2 X 2) 4	2	מ-601 עד 1000	.7
12	4	(3 X 2) 6	2	10	4	(2 X 2) 4	2	מ-1000 עד 1500	.8
14	6	(3 X 2) 6	2	10	4	(2 X 2) 4	2	מ-1501 עד 2000	.9
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-2001 עד 2500	.10
16	6	(4 X 2) 8	2	16	6	(4 X 2) 8	2	מ-2501 עד 3000	.11

* תקני חובשים ורופאים במחנה מגודר יהיו על פי המפורט בנספח א.

נספח ג דוגמה לתיק אבטחת מחנה קיץ (מחנה כפר החורש)

דוגמה

תוכן התיק

1. עיקרי שיטת האבטחה
2. שיטת האבטחה
3. פקודות קבע למאבטחים
4. מקרים ותגובות
5. בעלי תפקידים
6. תיאומים ונספחים

1. עיקרי שיטת האבטחה

א. **שטח המחנה:** המחנה בנוי ממפקדה ראשית, מבנייני עזר, ממבני מגורים ומשלושה מחנות משנה.

ב. דרכי גישה

למחנה 6 דרכי גישה אפשריות לרכב:

- * דרך ראשית, מכיוון דרום-מזרח
- * דרך אחת מכיוון צפון, דרך כפר עילוט
- * דרך אחת מכיוון מערב, דרך תמרת
- * דרך אחת מכיוון צפון מזרח
- * דרך אחת מכיוון דרום – מתחברת למחנה אלון
- * דרך אחת מכיוון דרום החסומה בגדר בקר ועבירה אך ורק לרכב 4x4.

ג. **סימון המחנות:** כל המחנות מסומנים ומוקפים, וכל היקף המחנה ממוספר בנקודות ביקורת מ-1 עד 32.

2. שיטת האבטחה

כעיקרון כוח האבטחה מורכב מ-11 מאבטחים, ונוסף קב"ט המחנה וצוות מהתנועה – תצפיתנים ללא נשק.

אבטחת יום

ביום יש 5 עמדות ניירות, פטרול נייד ופטרול סגן קב"ט.

עמדות ניחות

- ש"ג תחתון – מאבטח
- ש"ג עליון – שומר ללא נשק
- ש"ג תמרת – מאבטח
- עמדת עילוט – מאבטח
- עמדת מגורי סגל – תצפיתן ללא נשק

פטרולים ניידים

- פטרול פנימי – סגן קב"ט

אבטחת לילה

בלילה יש שתי עמדות ניחות ושני פטרולים ניידים וכן סיור ממונע של הקב"ט.

עמדות ניחות

- עמדת עילוט – מאבטח
- ש"ג אמצעי – 2 מאבטחים עם נשק וללא נשק

פטרולים ניידים

- פטרול עילוט – 2 מאבטחים
- פטרול תמרת – 2 מאבטחים

* השמירה תתנהל ב-4 משמרות:

12:00–06:00 –

18:00–12:00 –

24:00–18:00 –

06:00–24:00 –

* משמרת לילה תבצע בדיקת קשר לפי פטרול כל 15 דקות ועמדה ניחת כל 30 דקות.

* כל פטרול ועמדה ידווחו בקשר מוטורולה ויצוידו בזרקור, נוסף לנשק אוטומטי.

כיתת כוננות

כל צוות השמירה ישמש כיתת כוננות בשעות שאינו בפעילות, כלומר בכל עת יהיו לפחות 5 מאבטחים בכיתת כוננות ונוסף להם צוות הרפואה וצוות כוננות סגל, הכולל את כל נושאי הנשק במחנה שיוזעקו במערכת הכריזה במקרה חירום.

3. פקודות קבע למאבטחים

1) ככלל קיימות הוראות קבע לכל עמדה שתבוצענה במשך כל השעות שבהן העמדה מאוישת, ולכל פטרול יש הוראות קבועות לשעות הפטרול.

2) משמרת הלילה תבצע סריקה בכל רחבי המחנה, כולל פתיחת ציר לש"ג בצורה הזו:

א. עמדת ש"ג אמצעי תבצע סריקה עד לש"ג תחתון.

ב. פטרול עילוט יבצע סריקה בדרך ללא מוצא ובדרך החסומה לעילוט עד 200 מ' משטח המחנה. כמו כן הוא יבצע סריקה בדרך הפנימית עד ש"ג עילוט ופתיחת ציר לכיוון עילוט למרחק 200 מ' משטח המחנה.

ג. פטרול תמרת יבצע סריקה בדרך הפנימית מש"ג תמרת עד הש"ג הראשי ובין המבנים.

ד. הסריקה תסתיים עד שעה 06:30, וכל מאבטח יחתום אצל הקב"ט על כך שהשטח נקי.

3) כל יום יתבצע תדריך לכל צוות האבטחה לפני ארוחת הערב. בתדריך ייבדקו כלי נשק, יתבצע מעבר על כל פקודות הקבע למאבטחים, כללי לכל המחנה ופרטני לכל אחת מהעמדות, ותבצע חזרה על הוראות הפתיחה באש.

4) א. כלי נשק הארוכים (קרבין) יהיו לעולם פרוקים, והמחסניות מחוץ לכלים, גם במשמרת וגם במנוחה. האקדחים יהיו פרוקים, והמחסניות בכלים.

ב. אורחים המגיעים עם נשק ארוך למחנה – יש לוודא שהנשק פרוק וללא מחסנית.

(5) בזמן משמרת ינועו המאבטחים בכל עת לבושים בצורה נאותה ונעולים בנעליים. תג שמי עם שם המאבטח יוצמד בכל עת לחולצה.

שעות הפעילות של הקב"ט וסגנו

– 00:00 – 06:00 : קב"ט
– 06:00 – 12:00 : סגן
– 12:00 – 18:00 : קב"ט
– 18:00 – 00:00 : סגן.

שעות הפעילות של המאבטחים

– 06:00 – 12:00
– 12:00 – 18:00
– 18:00 – 24:00
– 24:00 – 06:00.

פק"ל מאבטחים

פטרול

- (1) עליך לוודא שאין חדירה רגלית של זרים למחנה, כולל מתחזים לחניכים.
- (2) עליך לוודא עירנות והימצאות עמדות ניירות במקומן.
- (3) עליך לוודא שאין יציאת חניכים משטח המחנה.
- (4) עליך לדווח לקב"ט על כל אירוע חריג כגון שרפות וכו'.

עמדת מילוט

- (1) תפקידך להגן על הגזרה הצפונית של המחנה ולסכל כל ניסיון להרע לבאי המחנה.
- (2) תפקידך לוודא שאף רכב לא ייכנס לכיוון המחנה בדרך העפר.

דוגמה

- 3) תפקידך לוודא שאף אדם, בין אם רכוב או לא, לא ייכנס לתחום שטח המחנה מכיוון צפון.
- 4) תפקידך להתריע בכל מקרה של אירוע שאינו רגיל, בין אם שרפה או תנועה שאינה שגרתית.
- 5) תפקידך לתצפת לעבר רכס עילוט.

עמדת ש"ג תחתון

- 1) תפקידך להגן על האגף המזרחי של המחנה.
- 2) תפקידך לוודא שאף כלי רכב שאינו מורשה ומאושר לא ייכנס למחנה.
- 3) תפקידך לוודא שכל אדם הרוצה להיכנס למחנה אכן רשאי להגיע.
- 4) תפקידך לסרוק כל אוטובוס ריק המגיע לאזור המחנה, כולל תאים.
- 5) תפקידך להתריע על כל אירוע שאינו שגרתית או הנראה חריג.
- 6) תפקידך לתאם כל עלייה של כלי רכב עם ש"ג עליון.

עמדת ש"ג עליון

- 1) עליך לתאם כל ירידה של רכב עם ש"ג תחתון.
- 2) עליך לקבל כל כלי רכב שעולה מש"ג תחתון ולכוון את כניסת הרכב לחנייה.

ש"ג תמרת (עמדת יום בלבד)

- 1) עליך להגן על המחנה מכיוון מערב.
- 2) עליך לוודא שאין תנועה של רכבים מכיוון תמרת.
- 3) יש למנוע את כניסתם של חניכים שאינם חניכי המחנה.
- 4) עליך לתצפת לכיוון צפון מערב ודרום מערב ולהתריע על שרפות.

עמדת מגורי הסגל (תצפיתן ללא נשק)

- 1) עליך לתצפת לכיוון דרום ולהתריע על שרפות ועל חדירות רגליות.
- 2) עליך להגן ולשמור על אזור מגורי הסגל.

(1) נוהל חפץ חשוד

בכל מקרה של חפץ שאינו מזוהה תינקטנה הפעולות האלה:

א. יבודד אזור החפץ, ויורחקו כל האנשים מהאזור.

ב. תועבר הודעה לקמב"צייה, ויודע הקב"ט.

ג. יוזעק חבלן משטרת ישראל.

ד. אם יש צורך יפונה המחנה לפי הנוהל הזה:

(1) תועבר הודעה במערכת הכריזה להתפנות לאמפי (חוץ מבמקרה שבו החפץ נמצא באמפי עצמו).

(2) לאחר הריכוז באמפי יועברו החניכים לאגף המרוחק מאזור החפץ.

(2) נוהל שרפה

במחנה יש כיתת כוננות לכיבוי שרפות 24 שעות ביממה.

קיימות 4 חוליות כיבוי, ולכל חוליה גזרת אחריות וציוד כיבוי לפי הפירוט הזה:

1. חוליית גנרטור

2. חוליית מפקדה 2 x

3. חולית מטבח

האחראי על כל חוליה הוא מפקד החוליה, ויש גם אחראי כיבוי לכל המחנה.

יבוצע תרגיל כיבוי אש פעם בשלושה ימים, וכן יבוצע תרגיל פינוי מחנה במקרה של שרפה, והדגש יהיה שאם פורצת שרפה בשטח המחנה יתבצע הפינוי לשטחי הכינוס כמפורט להלן: כל תת-מחנה יתכנס ברחבת המסדרים, ולאחר ספירת החניכים יתבצע פינוי לשטחי הכינוס הראשיים: מגרש טקס סיום דרומית למחנה ורכס עילוט צפונית למחנה.

מרפאה: אל מקום השרפה יזנקו 2 חובשים, ומרפאת המחנה תיכנס לכוננות (טיפול בנפגעי עשן וכוויות).

ברגע שתועבר הודעה על אירוע פח"ע בשטח המחנה יינקטו הצעדים האלה:

- (1) תוקפצנה כיתות הכוננות, כולל צוות כוננות סגל.
 - (2) תועבר הודעה במערכת הכריזה למחנות השונים.
 - (3) תועבר הודעה לכל גורמי הביטחון בשדה.
 - (4) יבודד אזור הפיגוע על ידי כוח האבטחה וכיתת הכוננות.
 - (5) לא תתבצע כל תנועה של אנשים בשטח המחנה, למעט כוח הכוננות בפקוד הקב"ט ותיאום כל הכוחות שבשטח.
 - (6) במידת האפשר יפוננו שאר האנשים מהיער.
- (4) בשעת חירום יש ליידע ולהפעיל את כוחות הביטחון לפי התרשים המצורף בנספח. האחריות על קיום הקשר עם גורמי הביטחון היא על הקמב"צייה.

5) נוהל היציאה משטח המחנה

כל יציאה משטח המחנה תתואם ותאושר על ידי הקב"ט. הקבוצות תצאנה כאשר הן מלוות על ידי מלווים נושאי נשק ארוך ולאחר שהמאבטחים בגזרות הרלוונטיות יעודכנו הן לגבי יום והן לגבי לילה.

6) בעלי תפקידים

- (1) אייל – מפקד הסמינר : ביפר 03-6106666, מנוי 36399
- (2) רועי – סגן מפקד המחנה : ביפר 03-6106666, מנוי 53625.

קב"טים

- (1) קב"ט המחנה: _____
- (2) סגן הקב"ט: _____

7. טלפונים במחנה כפר החורש

- * טלפון קווי : 04-9554863 04-9554863
- * טלפון נייד : 050-6311633
- * ביפר : 03-6106666, מנוי 51043
- * מחלקת מפעלים, ת"א 03-6813408
- * מרכז הנוע"ל, ת"א : 03-6814488

דוגמה

- * ביפר רכזי מפעלים : 03-6106666, מנוי יוני : 36399 ; מנוי איתן : 53625
* מרכז הנוע"ל, ת"א : 03-6814488.

8. **מיקום המחנה ברשת U.T.M**

מחנה כפר החורש : 71105/62125
מנחת מסוקים : 71130/62085.

9. **רפואה**

במחנה מרפאה מלאה הכוללת :

- (1) רופא ;
- (2) אמבולנס פינוי ;
- (3) אחראי מרפאה ;
- (4) 7 חובשים.

10. **קשר אלחוטי**

במחנה כפר החורש מערכת קשר שמתחלקת ל-3 חלקים :

- (1) מערכת מירס בכל המכוניות, עם האזנה במפקדה ראשית כפר החורש ובמרכז התנועה בתל אביב 24 שעות ביממה
- (2) רשת קשר פנימית, שכורה למערך האבטחה : לשומרים בכל עמדה ופטרול, לקב"ט ולהאזנה במפקדה הראשית, 24 שעות ביממה
- (3) קשר אלחוטי למועצה אזורית עמק יזרעאל (רשת ביטחון) המאפשר קשר עם קב"ט המועצה, עם מג"ב עפולה ועם קב"טי היישובים הסמוכים (המכשיר נמצא במפקדה הראשית בהאזנה 24 שעות ביממה).

11. **תיאום**

המחנה מתואם עם הגורמים האלה :

- (1) מרחב עמקים
- (2) משטרת נצרת

- (3) מג"ב עפולה
- (4) קב"ט מועצה אזורית יזרעאל
- (5) קב"ט משרד החינוך
- (6) מד"א מגדל העמק
- (7) מכבי אש עפולה
- (8) בית חולים עפולה.

12. נספחים

- (1) תרשים שטח המחנה
- (2) תצלום מפה 1: 50,000 של האזור ושל המחנה
- (3) מכתבי תיאום
- (4) הוראות פתיחה באש
- (5) רפואה – מקרים ותגובות
- (6) תרשים הפעלת כוחות הביטחון.

נספח ד הוראות בטיחות לנשיאת רובה מסוג קרבין*

1. כאשר מקבלים כלי נשק או מוסרים אותו, יש לבדקו ולוודא שהוא ריק מתחמושת. המוסר יבדוק את הנשק לפני המסירה והמקבל יבדוק אותו עם הקבלה, גם אם ראה את המוסר מבצע בדיקה.
2. אין להישען על הרובה בכלל ועל הקנה או על קצה הקנה בפרט.
3. אין לטעון את הרובה ללא פקודה.
4. הרובה יהיה נצור תמיד, אלא אם ניתנה הוראה אחרת.
5. בבדיקת הרובה יהיה הקנה מופנה כך:
 - א. במטווח – לכיוון חומת הירי;
 - ב. מחוץ למטווח, בשגרה ובמבצעים – 60 מעלות כלפי מעלה.
6. אין לכוון את הנשק אל אדם, בין אם הוא טעון ובין אם הוא ריק.
7. אין להשתמש בתרמיל/בכדור כדי לנקות את הקנה משמן.
8. יש לשמור על ניקיון הרובה ולוודא שיהיה תמיד תקין לירייה.
9. יש לדווח מיד על תקלה, ואפילו הקטנה ביותר. כל תיקון ייעשה באמצעות נשק מוסמך.
10. יש לבצע פירוק נשק אך ורק בהתאם לנלמד בשיעור פירוק והרכבה, וגם אז רק לאחר קבלת רשות מפורשת לכך.
11. המחזיק בביתו נשק ותחמושת ינעל אותם או יניחם באופן שלילדים לא תהיה שום גישה אליהם.

* הוראות בנספח זה הובאו על פי "מערכי שיעור הירייה ברובה קרבין M-1", מהדורה ראשונה, משטרת ישראל, בית הספר הארצי, מאת רב ניצב אהרן סלע, אפריל 1975.

הוצאה לאור: מחלקת הפרסומים

עריכה והבאה לדפוס: דליה לאופר

הופק והודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal